

EYÜP BELEDİYESİ

STRATEJİK PLAN **2007-2011**

Haziran 2006

BAŞKAN'DAN

Halkımızın güven ve desteğiyle 1994 yılından bu yana Eyüp'ümüze hizmet etmenin gurur ve mutluluğunu yaşıyoruz. 12 yılı aşan bu hizmet maratonunda sürekli gelişen, yenilenen ve çağın gerekleri ile donatılmış olan bir belediye oluşturmanın haklı gururu içindeyiz.

Bilindiği gibi Türkiye'nin yarım asra yaklaşan Avrupa Birliği serüveni, 17 Aralık 2004'ten itibaren yeni bir sürece girdi. Müzakere sürecinin başlaması hem merkezi yönetim hem de yerel yönetimler açısından ertelenemez yenilik taleplerini de beraberinde getirdi. Avrupa Birliği üyelik sürecinin beklenen faydayı sağlayabilmesi için özel

ve kamu sektöründe çalışan herkese büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu sorumluluğun yerel düzeydeki muhatabı elbette ki belediyelerdir. Bizler, Eyüp Belediyesi olarak gerek yapılanma, gerek hizmet verme konularında üzerimize düşenleri yapmak için uğraşiyor, çalışmalarımızı planlı ve sistematik bir şekilde gerçekleştiriyoruz.

Geleceğe daha sağlıklı yürüyebilmek için belediyemiz faaliyetlerinin sistematik bir şekilde sokulmasını, Eyüp ilçesinin coğrafi, ekonomik ve kültürel açıdan değerlendirilmesini mümkün kılan stratejik planlama çalışması tamamlanmış; uygulayacağımız stratejiler ve tüm birimlerin hedefleri belirlenmiştir. Kurumsal gelişmeyi, kentin ihtiyacı olan hizmetlerin gerçekleştirilmesine yardım edecek olan bu çalışma, 2007-2011 yıllarını kapsayacak şekilde, belediye çalışanlarının tümünün katılımı ve özellikle birim yöneticisi arkadaşlarımızın yoğun çalışmaları ve günler süren değerlendirmeleriyle oluşturulmuştur.

M.Ö. 430 yılında Perikles'in söylediği gibi "İçimizde evimiz ve kentimize duyduğumuz özeni birbirinden ayırmaz duygular olarak taşıyoruz. Kişiler ayrı çabalar içinde de olsalar, kent sorunları karşısında kimse umursamazlık edemez. Bizde kent sorunlarına aldırmayan kişiye sessiz bir yurttaş değil, kötü bir yurttaş denir. Kentimizi ilgilendiren konulara bizler karar verir, ya da bu konuda en doğruyu bizler düşünürüz. Çünkü eylemden önce girilecek sözlü tartışmalar zararlı bir sonuç vermez, ama bu tür görüşmeler yapılmadan girilen işler olumsuz sonuçlar doğurabilir". Bu nedendir ki biz de belediye olarak 12 yıldan bugüne önce ihtiyaçları tespit ettik, sonra planladık ve daha sonra da gerçekleştirdik.

İstanbul'un en eski Türk yerleşim birimlerinin başında gelen Eyüp, taşıdığı derin tarihi ve kültürel birikimi, gelişmeye uygun coğrafi özellikleriyle sadece bu ilçede yaşayanların değil; ticaret, turizm ve sanat gibi değişik amaçlarla gelen tüm vatandaşlarımızın hizmet alacağı bir ilçe olmaya devam edecektir. Amacımız Eyüp'te yaşamayı bir ayrıcalık haline getirmek ve modern bir kent bilinciyle herkesin gönlünü hoş edebilmektir.

Yıllardır bitmeyen hizmet aşkımızın ve gayretli çalışmalarımızın altında bu amaç yatmaktadır. Gerçekleştirdiğimiz stratejik plan, uygulamalarımızın neticelerini görebilme açısından da önemlidir. Çünkü hedeflerimiz stratejilerimizi, stratejilerimiz ise belediyemizin ve şehrimizin ihtiyaçlarını desteklemektedir. Bu nedenle bir yandan hedeflerimiz gerçekleştirilirken, bir yandan da periyodik olarak performansımızı değerlendirecek ve eksik yönlerimizi iyileştirerek, Eyüp ilçesinin sınırlı kaynaklarını en etkin hizmete dönüştürmenin mücadelesini vermeye devam edeceğiz.

Her yıl uyguladığımız stratejilerin etkinliğini değerlendirecek, günün şartlarına uygun stratejiler geliştirmeye ve bunları uygulamaya devam edeceğiz. Bu anlayışla 2011 yılına kadar uygulayacağımız stratejik planın hem çalışanlarımıza hem de şehrimize hayırlar getirmesini dilerim.

AHMET GENÇ

Belediye Başkanı

Haziran 2006

STRATEJİK PLANLAMA EKİBİ

Stratejik planlama çalışması belediyemizin üst düzey yönetimi tarafından oluşturulmuş bir ekip önderliğinde, tüm belediye çalışanlarının katılımı ile hazırlanmıştır. Stratejik planlama çalışmalarını koordine eden Stratejik planlama ekibinin üyeleri şunlardan oluşmaktadır.

Ahmet GENÇ – (Belediye Başkanı)

Osman EVELİ – Üye (Başkan Yardımcısı)

Ahmet MALATYALI – Üye (Başkan Yardımcısı)

Yaşar ÖZGÜL – Üye (Başkan Yardımcısı)

Cemal BAYRAM – Üye (Başkan Yardımcısı)

Gölnur KADAYIFÇI – Üye (APK Müdürü)

H.Sait KORKUTATA – Üye (Fen İşleri Müdürü)

Abdullah ÇELİK – Üye (Fen İşl. Md. Yrd.)

İÇİNDEKİLER

1 STRATEJİK PLANA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER	9
1.1. GİRİŞ	9
1.2. KAVRAM ve TANIMLAR	9
1.3. YASAL DAYANAK	10
1.4. PLANLAMA SÜRECİ	10
2 KURUMSAL YAPI	14
2.1. EYÜP BELEDİYESİ'NİN ORGANİZASYON ŞEMASI	14
2.2. EYÜP BELEDİYESİ'NİN MİSYONU	15
2.3. EYÜP BELEDİYESİ'NİN VİZYONU	15
2.4. EYÜP BELEDİYESİ'NİN TEMEL DEĞERLERİ	16
2.5. EYÜP BELEDİYESİ'NİN POLİTİKALARI	17
3 MEVCUT DURUM ANALİZİ	19
3.1. ÇEVRE ANALİZİ	19
3.1.1. İLÇENİN KONUMU.....	20
3.1.2. İLÇENİN TOPOĞRAFYASI.....	23
3.1.3. İLÇENİN JEOLJİSİ VE DEPREMSELLİK DURUMU.....	28
3.1.4. İLÇENİN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ	35
3.1.5. İLÇENİN SU YÜZEYLERİ	36
3.1.6. İLÇENİN DEMOGRAFİK YAPISI	37
3.1.7. İLÇENİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI.....	42
3.1.7.1. Ekonomik Yapı ve Gelir Düzeyi	42
3.1.7.2. Sanayi ve Ticaret.....	43
3.1.7.3. Madencilik.....	44
3.1.7.4. Tarım ve Hayvancılık.....	44
3.1.8. İLÇENİN SOSYO-KÜLTÜREL DURUMU.....	45
3.1.8.1. Genç Nüfusa Yönelik Değerlendirme	45
3.1.8.2. Sosyal Durum	46
3.1.8.3. Kültürel Etkinlikler	47
3.1.9. İLÇENİN ULAŞIMI.....	49
3.1.9.1. Karayolu Ulaşımı	49
3.1.9.2. Deniz Ulaşımı.....	54
3.1.9.3. Havai Hat	54
3.1.10. İLÇENİN TARİHSEL GELİŞİMİ	56
3.1.10.1. Bizans Döneminde Eyüp.....	56
3.1.10.2. Osmanlı Döneminde Eyüp	57
3.1.10.3. Cumhuriyet Döneminde Eyüp.....	60
3.1.10.4. Alibeyköy	66
3.1.10.5. Kemerburgaz.....	68
3.1.11. İLÇENİN KENTSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRMESİ.....	70
3.1.12. İLÇENİN KÜLTÜR VE TURİZM DURUMU.....	72
3.1.12.1. Korunacak Değerler-Tescilli Yapılar.....	74
Cami ve Mescitler	76
Tekkeler.....	85
Türebeler.....	88
İmaretler	94
Medrese ve Mektepler	94
Hamamlar	95
Kışlalar	95
Kiliseler	96
Kütüphaneler.....	96

3.1.12.2.	Sahabe Kabirleri	97
3.1.12.2.	Önemli Merkezler	99
	Eyüp Sultan Camii	99
	Eyüp Sultan Tepesi (Pierre Loti)	100
	Eyüp Teleferiği.....	101
	Feshane	102
	Haliç	104
	Belgrad Ormanları.....	105
3.1.12.3.	Turizm.....	106
3.1.13.	İLÇENİN EĞİTİM DURUMU	107
3.1.13.1.	İlçede Bulunan Eğitim Kurumları.....	108
	Halk Eğitim Merkezi.....	108
	İSMEK Kursları.....	109
3.1.13.2.	Eğitim İle İlgili İhtiyaçlar	109
3.1.14.	İLÇENİN SAĞLIK DURUMU.....	110
	Eyüp Devlet Hastanesi.....	110
	Eczaneler.....	111
3.1.14.1.	Sağlık İle İlgili İhtiyaçlar	111
3.1.15.	SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ	112
3.2. KURUM İÇİ ANALİZ		113
3.2.1. BELEDİYENİN TARİHÇESİ.....		113
3.2.1.1.	Belediye İdari ve Hizmet Birimleri	114
3.2.2. KURUMSAL YÖNETİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ		114
3.2.3. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....		117
3.2.3.1.	Personel Hareketleri	117
3.2.3.2.	Çalışan Memnuniyetinin Değerlendirilmesi	120
3.2.4. HİZMET YÖNETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....		122
3.2.4.1.	Vatandaş Memnuniyetinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi.....	122
3.2.4.2.	Yeni Teknolojilerin Takibi ve Kullanılması	122
3.2.4.3.	Hizmetin Önceliklendirilmesi ve Tanıtımı	122
3.2.5. İŞ SAĞLIĞI VE İŞGÜVENLİĞİ DEĞERLENDİRİLMESİ		123
3.2.5.1.	İş sağlığı Uygulamaları	123
3.2.5.2.	Afetlere Hazırlık.....	123
3.2.6. EYÜP BELEDİYESİ'NİN SON 12 YILI		123
3.2.6.1.	Belediyenin Mali Yapısı	124
3.2.6.2.	Kurumsal Gelişim	125
3.2.6.3.	Sağlık hizmetleri.....	125
3.2.6.4.	Planlama Çalışmaları.....	126
3.2.6.5.	Yeşil Alan Düzenlemeleri	127
3.2.6.6.	Altyapı, Trafik ve Ulaşım Yatırımları	128
3.2.6.7.	Eyüp Modernleşme Süreci	131
4 EYÜP BELEDİYESİ'NİN 2004-2011 PROJELERİ		136
5 2007-2011 YILLARI STRATEJİK AMAÇLARIMIZ		152
5.1. KURUMSAL STRATEJİK AMAÇ		153
5.2. KENTSEL STRATEJİK AMAÇ		156
5.3. TOPLUMSAL STRATEJİK AMAÇLAR		158
6 PERFORMANS DEĞERLENDİRME VE İZLEME YÖNTEMİ		161
7 PLANIN REVİZYONU		161
8 SONUÇ		161
EK: KAYNAKÇA		162

1

STRATEJİK PLANA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1 STRATEJİK PLANA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. GİRİŞ

Günümüzde stratejik planlama, özel sektörde olduğu kadar kamu sektöründe ve özellikle yerel yönetimlerde yöneticilerin sınırlı kaynakları en etkin şekilde kullanmalarını sağlayan bir araç haline gelmiştir. Eyüp Belediyesi son 12 yıllık yönetim anlayışı ile değişimi sürekli kılan bir belediye olmuştur. Değişime açık ve katılımcı yönetim anlayışını benimsemiş bir ekip ile belediyenin misyon, vizyon ve temel değerleri belirlenmiş, bu misyon ve vizyon ışığında Eyüp Belediyesi'nin günümüz koşullarına uyum sağlayan, çağdaş bir kent oluşturma gayretiyle stratejik planı hazırlanmıştır. 2007-2011 yıllarında uygulanacak stratejiler belirlenmeden önce kurum bir Check-Up programından geçirilerek öz-değerlendirme yapılmıştır. Belediyenin bütün birimlerinde faaliyetler değerlendirilmiş; kurumun zayıf ve kuvvetli olduğu yönler belirlenmiştir. Birim yöneticileri, belediyenin karşı karşıya olduğu tehdit ve fırsatları belirlemek üzere bir dizi analiz gerçekleştirmişlerdir. Kurumun fırsatlarını ve kuvvetli yönlerini kullanarak zayıf yönlerin güçlendirilmesi ve tehditlerin mümkün olduğunca ortadan kaldırılması hedeflenmiştir. Kurumun tüm birimleri, kurumun belirlediği misyon ve vizyona uygun faaliyetler gerçekleştirmeyi mümkün kılacak şekilde, ilgili stratejileri ölçülebilir ve net hedeflere dönüştürmüşlerdir. Bu faaliyet ve projeler 2007 yılı performans programında detaylı olarak gösterilmiştir.

1.2. KAVRAM ve TANIMLAR

GZFT (SWOT) analizi: Bir kuruluşun kuvvetli ve zayıf yönlerini, önündeki fırsatları ve tehditleri ortaya çıkaran analizdir.

Hedef: Kuruluşun temel amacına ne oranda ulaştığını gösteren, net ve ölçülebilir aktivite ve eylemler bütünüdür.

Misyon: Bir kuruluşun var oluş nedeni ve temel amacıdır.

Performans: Hedeflere ulaşma derecesidir.

Performans göstergesi: Hedeflere ne oranda ulaşıldığını gösteren ölçülebilir nitelikteki unsurlardır.

Politika: Bir kuruluşun günlük uygulamalarını yönlendiren yaklaşımlardır.

Strateji: Bir kurumun temel amacı doğrultusunda, nasıl yönlendirilmesi gerektiğini belirleyen ve davranışını oluşturan yaklaşımdır.

Süreç: Belirli bir amacı gerçekleştirmek için gerekli her türlü girdiyi alarak beklenen sonuçları oluşturmak için gerçekleştirilen eylemlerin bütünüdür.

Vizyon: Kuruluşun misyonunu gerçekleştirmek üzere ileriye doğru nasıl yol alacağını gösteren yön verici ilkedir.

1.3. YASAL DAYANAK

Belediyeler başta olmak üzere kamu kuruluşlarının stratejik planlama çalışmaları ve performans izleme çalışmalarına yönelik 5393 sayılı Belediye Kanunu gereği başkanının görevleri arasında *“Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak”* yer almaktadır (MADDE 38, (b) bendi).

Benzeri şekilde 5018 sayılı kanunda da kamu kurumlarının mali yönetimi kurumların stratejik planı ile ilişkilendirilmiş; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; *“Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkilileri tarafından idari sorumlulukları çerçevesinde her yıl faaliyet raporları düzenlenir. Bu raporlar, stratejik planlama ve performans programları uyarınca yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans göstergelerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini açıklayacak şekilde hazırlanır”* denilerek stratejik planlama çalışmalarının önemine işaret edilmiştir.

1.4. PLANLAMA SÜRECİ

Eyüp Belediyesi stratejik planlama çalışmaları DPT tarafından belirlenmiş olan stratejik planlama süreci paralelinde yürütülmüştür. Bu süreç kapsamında Eyüp Belediyesi'nde aşağıdaki adımlar gerçekleştirilmiştir:

- **Stratejik Planlama Eğitimleri:** Stratejik Planlama ekibi üyelerine çalışmalarla ilgili gerekli eğitimler verilmiş, uygulama aşamasında da tüm personel bilgilendirilmiştir.

- **Paydaşların Belirlenmesi:** Belediyemizin paydaşları belirlenmiştir. Tüm paydaşların görüşlerini almak amacıyla bir paydaş analiz formu tasarlanmış ve paydaşlardan bunu değerlendirmeleri istenmiştir. Bu kapsamda belirlenen paydaşlar şunlardır.
- Eyüp Belediyesi çalışanları
 - Vatandaşlar
 - Muhtarlar
 - MÜteahhit firmalar
 - İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve bağlı kuruluşlar
 - Diğer kamu kurum ve kuruluşları
 - Sivil toplum örgütleri
 - Esnaf, sanayici ve tüccarlar
- **Planlamada Kullanılacak Olan Verilerin Toplanması:** Planlama çalışmasına temel oluşturmak için gerekli veriler toplanarak değerlendirilmiştir. Bu çalışma ile ilgili bilgiler aşağıdaki Tabloda verilmiştir.

Bilgi Kaynağı	Yapılan analizler
Öz-değerlendirme raporu	<ul style="list-style-type: none">• Kurumsal değerlendirme• 2006 yılı yatırım programı• Üretilen hizmetler• Birim Faaliyetleri• Yönetim süreçleri• Kaynakların kullanımı• İnsan kaynakları yönetimi• İş güvenliği ve acil durum yönetimi değerlendirmeleri
Paydaş analiz raporları	<ul style="list-style-type: none">• Paydaşlar ile görüşmeler• Paydaşların kurum ile iletişimleri• Şikâyet ve önerilerin değerlendirilmesi• Memnuniyet ölçüm anketleri
İBB ve bağlı kuruluşlar	<ul style="list-style-type: none">• Büyükşehir Belediyesi ile ilişkiler• Büyükşehir Belediyesi'nin ilçe ile ilgili yatırım programları• Büyükşehir Belediyesi çalışmalarının koordinasyonu
Kurumun misyonu, vizyonu, temel değerleri ve politikalarının değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none">• Ortak akıl çalışması (Tüm yöneticilerin katılımıyla yapılan grup çalışması)

**Eyüp ilçesinin
değerlendirmesi**

- İlçenin konumu
- İlçenin topografyası
- İlçenin jeolojisi ve depremsellik durumu
- İlçenin iklimi ve bitki örtüsü
- İlçenin su yüzeyleri
- İlçenin demografik yapısı
- İlçenin sosyo-ekonomik yapısı
- İlçenin sosyo-kültürel durumu
- İlçenin ulaşımı
- İlçenin tarihsel gelişimi
- İlçenin kentsel çevre değerlendirmesi
- İlçenin kültür ve turizm durumu
- İlçenin eğitim durumu
- İlçenin sağlık durumu
- Sivil toplum örgütleri

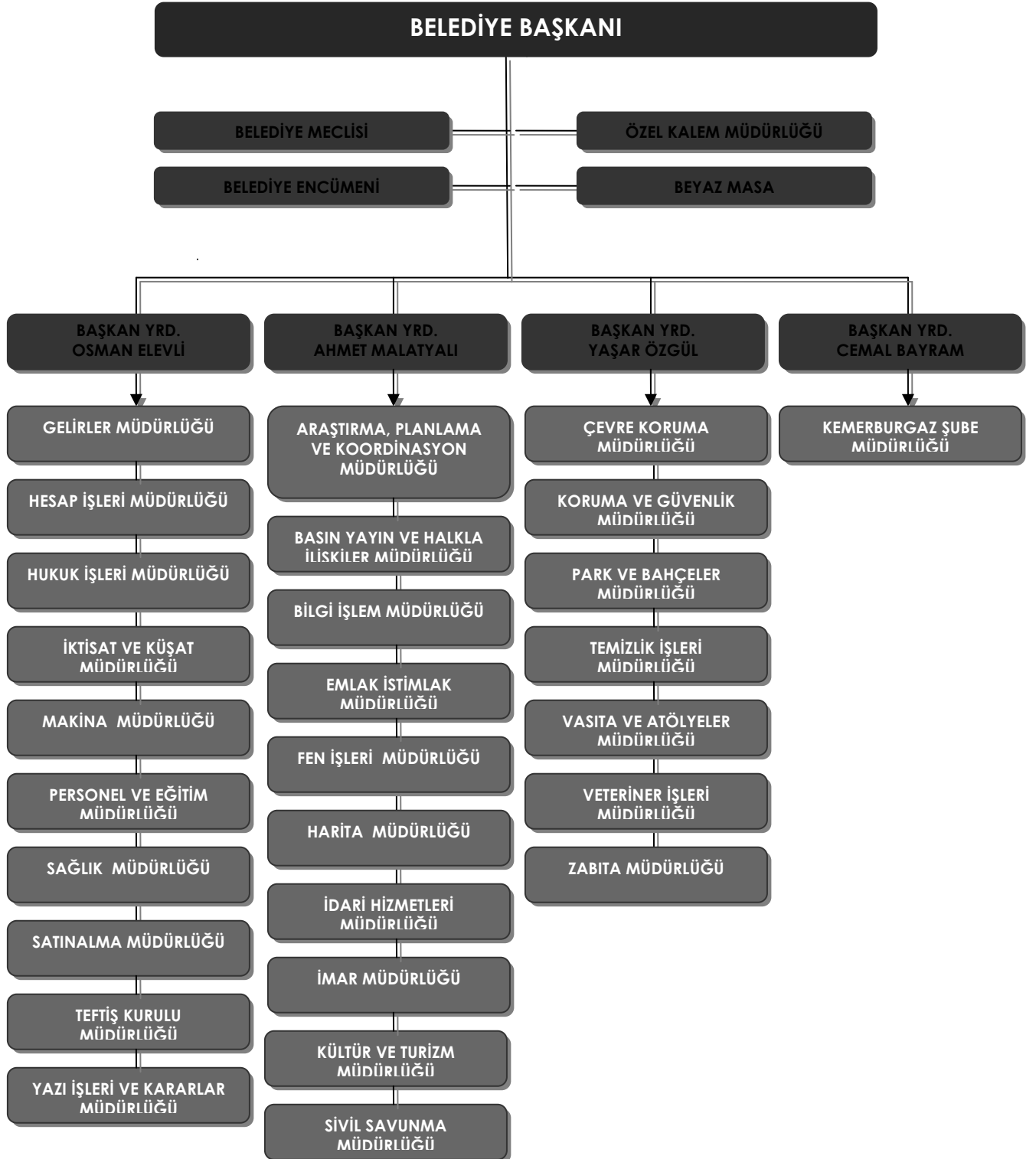
2

KURUMSAL YAPI

2 KURUMSAL YAPI

2.1. EYÜP BELEDİYESİ'NİN ORGANİZASYON ŞEMASI

2.2. EYÜP BELEDİYESİ'NİN MİSYONU

Eyüp Belediyesinin misyonu, belediye meclis üyeleri ve yöneticilerinin (Başkan, Yardımcıları ve Birim Müdürlerinin) katılımıyla gerçekleştirilen ortak akıl platformunda aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

“Tarihi ve kültürel zenginliklerini evrensel değerlerle buluşturan ve halkın memnuniyetini esas alan yaşanılabilir lider bir kent oluşturmaktır.”

2.3. EYÜP BELEDİYESİ'NİN VİZYONU

Eyüp Belediyesinin vizyonu belediye yöneticilerinin ve meclis üyelerinin katılımı ile gerçekleştirilen ortak akıl platformunda belirlenmiştir.

- İlçemizin var olan ve kaybolan tarihi ve kültürel değerlerini canlandırmak ve inanç turizmini geliştirmek
- Eyüp Sultan, Haliç ve çevresini dünyaya tanıtarak kültür, sanat ve spor merkezi haline getirmek
- Planlı şehirleşme için her türlü çalışmayı zamanında gerçekleştirmek
- İlçede yaşayan ve ziyarete gelenlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri sosyal donatı alanlarını geliştirmek
- Karadeniz kıyılarını Haliç ile birleştirerek turizme açmak
- Halkımızın yaşam kalitesinin Avrupa Birliği Standartlarına ulaşmasını sağlamak
- Toplam Kalite Yönetimini uygulamak
- Uydu ve bilişim teknolojilerinden azami yararlanmak ve teknolojik kirliliği önlemek

Maddeler halinde belirlenen vizyon şu şekilde bir paragraf halinde de özetlenmektedir:

“Vizyonumuz Eyüp Sultan, Haliç ve çevresini dünyaya tanıtarak kültür, sanat ve spor merkezi haline getiren, Karadeniz kıyılarını Haliç ile birleştirerek turizme açan, planlı şehirleşme için her türlü çalışmayı zamanında gerçekleştiren, ilçemizin var olan ve kaybolan tarihî ve kültürel değerlerini canlandıran, inanç turizmini geliştiren, ilçede yaşayan ve ziyarete gelenlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri sosyal donatı alanlarını geliştiren, halkımızın yaşam kalitesinin Avrupa Birliği Standartlarına ulaşmasını sağlayan, uydu ve bilişim teknolojilerinden azami yararlanan, teknolojik kirliliği önleyen ve Toplam Kalite yönetimini uygulayan bir belediye olmaktır.”

2.4. EYÜP BELEDİYESİ’NİN TEMEL DEĞERLERİ

Eyüp Belediyesinin temel değerleri aşağıdaki gibidir.

- ❖ Herkese eşit mesafede ve aynı düzeyde davranmak
- ❖ Öz güveni olmak
- ❖ Adaletli ve dürüst olmak
- ❖ İş zamanında yapmak
- ❖ Başaracağımıza inanmak
- ❖ İşe gereken özeni ve titizliği göstermek
- ❖ Başarı, liyakat ve tecrübeyi öncelikli görmek
- ❖ Zamanı iyi değerlendirmek
- ❖ Çalışanlar arasında bir aile bilinci oluşturmak

2.5. EYÜP BELEDİYESİ'NİN POLİTİKALARI

Eyüp Belediyesinin politikaları aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- Adama göre iş değil, işe göre adam esasına dayalı olarak beceri, kabiliyet ve liyakatin ön plana çıkarılması
- Etkinliklerde, halkın temel değer ve inançlarını incitmemek için elinden gelen gayretin gösterilmesi
- Yönetici ve çalışanlar arasında ekip çalışmalarının desteklemesi
- Kaynakların doğru yerde ve doğru zamanda kullanılması için plan ve programlara uygun hareket edilmesi; kaynak israfının önlenmesi
- Vatandaşa, esnafa, pazarcıya peşin hükümlerle yaklaşılması; ancak tedbirin elden bırakılmaması
- Çalışanların motivasyonlarının yüksek tutulması
- Alt yapı hizmetleri kadar sosyal hizmet bilincinin de sürekli canlı tutulması
- Vatandaş istek ve beklentileri doğrultusunda sürekli yeni projelerin üretilmesi, kurumdaki entelektüel birikimin harekete geçirilmesi
- Yeni teknolojik imkânlardan azami oranda faydalanılması
- Başarının ödüllendirilmesi ve kurumsal sahiplenmenin artırılması
- Kurum içinde iletişimin etkinleştirilmesi

3

MEVCUT DURUM ANALİZİ

3 MEVCUT DURUM ANALİZİ

3.1. ÇEVRE ANALİZİ

Belediyemizin uygulayacağı stratejiler, ilçeyle ilgili yapılan değerlendirmeler, belediyenin mevcut durumu, geleceğe yönelik misyon ve vizyon ışığında belirlenmiştir. Eyüp ilçesi ile ilgili olarak yapılan değerlendirmeler aşağıdaki başlıklar hakkındadır:

- 3.1.1. İlçenin konumu
- 3.1.2. İlçenin topografyası
- 3.1.3. İlçen jeolojisi ve depremsellik durumu
- 3.1.4. İlçenin iklimi ve bitki örtüsü
- 3.1.5. İlçenin su yüzeyleri
- 3.1.6. İlçenin demografik yapısı
- 3.1.7. İlçenin sosyo-ekonomik yapısı
- 3.1.8. İlçenin sosyo-kültürel durumu
- 3.1.9. İlçenin ulaşımı
- 3.1.10. İlçenin tarihsel gelişimi
- 3.1.11. İlçenin kentsel çevre değerlendirmesi
- 3.1.12. İlçenin kültür ve turizm durumu
- 3.1.13. İlçenin eğitim durumu
- 3.1.14. İlçenin sağlık durumu
- 3.1.15. Sivil toplum örgütleri

Bu değerlendirmeler, belediye bünyesinde yürütülen analizler, APK Müdürlüğü'nün hazırladığı 2023 Yılında Eyüp Raporu ve diğer kamu/özel kuruluşlardan alınan bilgilere dayanmaktadır.

3.1.1. İLÇENİN KONUMU

Eyüp, İstanbul Metropoliten Alanı'nın Batı Yakası'nda, Çatalca Yarımadası'nda yer almaktadır. İlçe doğuda Sarıyer, Şişli, Kâğıthane, güneydoğuda Beyoğlu, güneyde Fatih ve Zeytinburnu, güneybatıda Bayrampaşa, batıda ve kuzeybatıda Gaziosmanpaşa ilçeleri ile çevrilidir. İlçe, Haliç'in son bulduğu noktada başlayan, kuzeyde Karadeniz kıyılarına kadar uzanan 242 km²'lik geniş bir alana sahiptir. İlçenin Haliç'e 3,8 km, Karadeniz'e ise 13.350 m kıyısı vardır.

Bu alan dahilinde Haliç kenarındaki tarihi çekirdek çevresinde gelişen kentsel yerleşim alanları ile metropoliten alanın kuzeyindeki orman ve havza kuşağı içinde kalan kırsal yerleşmeler bulunmakta olup, 7 adet orman içi köyü vardır. Aşağıda Eyüp'ün, İstanbul içerisindeki konumunu gösteren bir harita verilmiştir.

Eyüp İlçesi yerleşme alanındaki mahalleler **Eyüp Merkez, Nişanca, Defferdar, Düğmeciler, İslambey, Rami Cuma, Topçular, Rami Yeni, Silahtarağa, Sakarya, Alibeyköy Merkez, Esentepe, Karadolap, Yeşilpınar, Akşemsettin, Çırçır, Güzeltepe ve Emniyeteppe** mahalleleridir.

Eyüp ilçesi kırsal alanında **Kemberburgaz şube ve bağlı olarak Mimar Sinan, Mithatpaşa ve Yayla mahalleleri, Göktürk İlk Kademe Belediyesi ile Akpınar, Ağaçlı, Çiftalan, İhsaniye, Işıklar, Odayeri, Pirinçi köyleri** yer almaktadır.

İlçenin toplam yüzölçümü 242 km² olup, ilçede toplam 21 mahalle bulunmaktadır. Aşağıda ilçede bulunan mahalleri gösteren bir harita yer almaktadır.

3.1.2. İLÇENİN TOPOĞRAFYASI

Arazinin topoğrafyası ile yerleşmenin genel biçimi arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır. Yerleşmenin konumlandığı arazinin düz ya da engebeli oluşu yerleşmedeki yolların geçirilmesini, toplanma mekânlarının yerlerini, yapıların zemine oturtulma teknik ve şekillerini etkiler.

Eyüp İlçesi'nin kırsal alanı kuzeybatıya, Karadeniz'e doğru uzanmaktadır. Kentsel alan engebeli bir yüzeyde yerleşmiş olmasına karşın Eyüp'ün kırsal alanı fazla yüksek olmayan tepeler, sırtlar ve hafif düzlüklerden meydana gelmektedir. Batı Yakası'ndaki 'su bölümü hattı'nda yer alan akarsular güneye, Haliç'e doğru akmaktadır. Eyüp İlçesi'nin bu bölümü, doğusundaki Sarıyer ilçesi ile birlikte İstanbul'un Kuzey Bandı'ndaki en önemli potansiyel dinlenme alanıdır. Yoğun yerleşim birimlerinin su ve oksijen kaynağı olan ormanlar, kıyıdaکی manzara setleri ve kumsallarda var olan dinlenme alanları ilçenin doğal zenginliklerindedir. Bu geniş alan, batıda Gaziosmanpaşa ilçesi üzerinden Çatalca ormanlık alanına, oradan Terkos (Durusu) Gölü'ne ve giderek İstrancalar'a bağlanmaktadır. Eyüp ilçesi, aynı zamanda, İstanbul Metropolitan Alanı'nın birçok hizmet alanlarını da barındırmaktadır. Bölgenin kuzeyinde, Karadeniz sahillerinde faal maden ocakları ile çöp depolama alanları bulunmaktadır. Bu ocaklar yaptıkları kazılarla topoğrafyanın değişmesine ve çıkarılan toprakların denize doldurulmasıyla kıyı çizgisinin değişmesine neden olmaktadır.

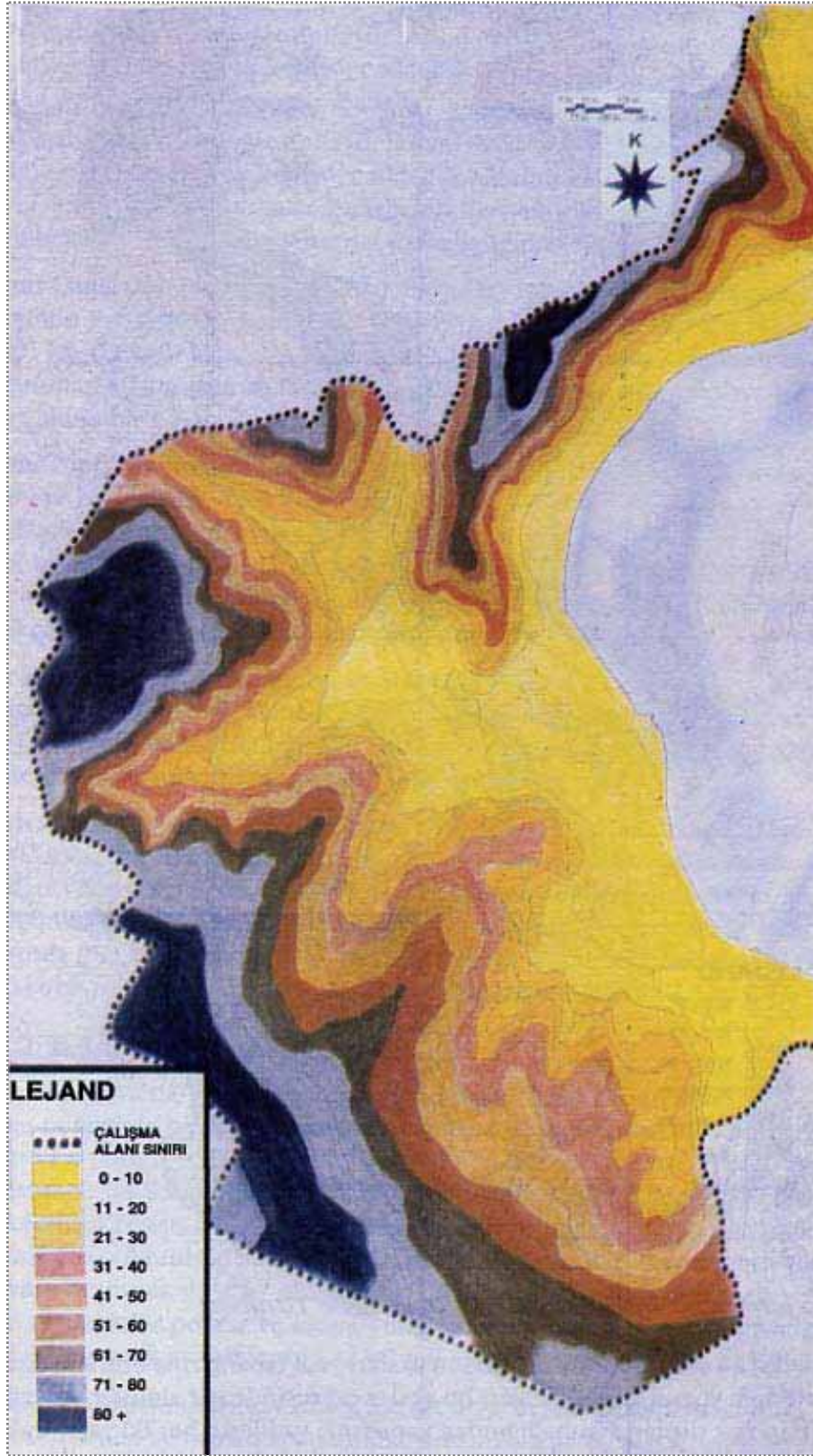
Eyüp ilçesi kentsel alanının topoğrafik yapısı engebelidir, % 30-40'ları bulan bir yapıdadır. Eyüp'te kıyı bandını kapsayan % 0-5 eğimli alanlar, yerleşme açısından elverişli sayılabilecek %0-5 eğimli alanlar ve % 10-20 eğimli alanlar bulunduğu gibi; doğal yapının ancak önlem alınarak yapılaşmaya olanak sağladığı % 20-30, % 30-40 ve % 40'ın üzerinde eğim yüzdelerine sahip alanlar da bulunmaktadır. Haliç doğal su yoluyla komşu konumda olan yerleşmenin kuzey, kuzeydoğu kısımlarında ve batıdaki bölümlerinde daha çok % 20-40 ve % 40+ eğim oranlarına sahip alanlar yer almaktadır. Güneyde ise eğim oranları genelde %20'nin altındadır.

Merkezde yer alan ve kıyıya yakın olan Eyüp Sultan Külliyesi ve kıyı ile bütünleşen yakın çevresi deniz kotuna yakındır. Merkezden ve kıyıda içeriyeye doğru ilerledikçe topoğrafya yükselmektedir. Merkeze ışınsal yaklaşan ve kıyıya dik inen yollar, alçalarak

uzanan vadilere oturmaktadır. Bu vadilerin arasında Haliç'e doğru son derece güzel panoramik manzaraya hakim tepeler yer almaktadır. Ayrıca denize yönelen bu vadi ve tepelerin dışında farklı yönlerde birçok vadi ve tepe daha oluşmuştur.

Tepelerden en ünlüsü Haliç kıyısına koşut uzanan eski Bahariye Caddesi ile tarihî merkeze ışınsal yaklaşan İslambey Caddesi'nin oturduğu vadiler arasındaki tepedir. Tarihi Eyüp Mezarlığı'nın sırtlarında Gümüşsuyu olarak anılan semtte yer alan ve halk arasında Piere Loti Tepesi olarak bilinen bu tepenin konumu ve manzarası 19. yüzyılda İstanbul'a gelen yabancıları etkilemiş, seyahatnâmelerde ve yabancı kaynaklarda yer bulmuştur. Ayrıca Zal Mahmut Paşa Camii'nin sırtlarında, kayıtlarda adı Amcazâde Vakıf Arazisi olarak geçen, muhtemelen Mimar Sinan eseri olarak gösterilen Zal Mahmut Paşa Sarayı'nın olduğu arazi de tarihî yapı kalıntıları içindeki ağaçları ve Haliç manzarası ile Eyüp'ün hemen ilk bakışta seçilen tepesidir. Aşağıdaki haritada Eyüp ilçesinin eşyükselti eğrileri gösterilmektedir.

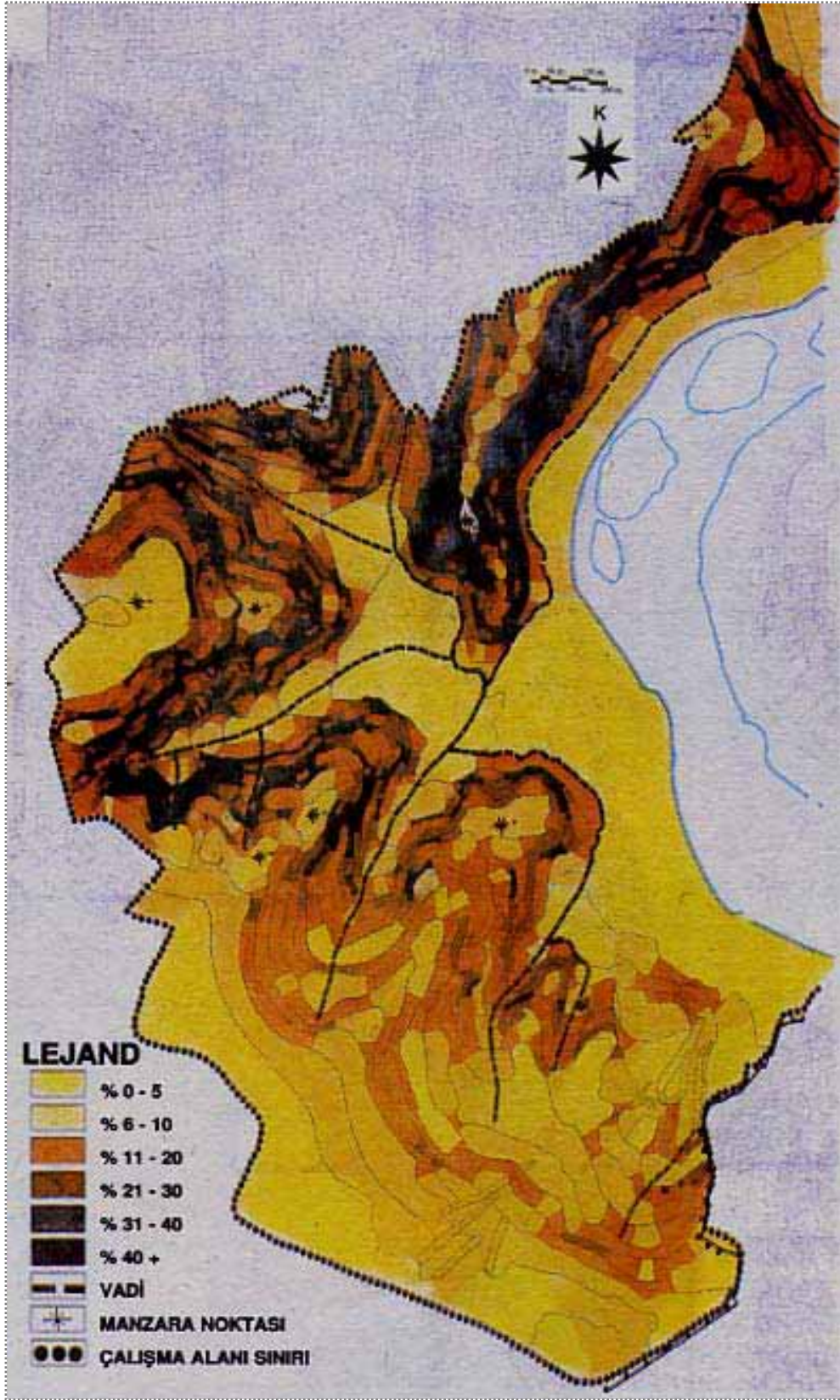

Eyüp merkez yerleşmesinin ana ulaşım aksları, vadi tabanlarına oturan yollardır. Ticaret birimleri ile yoğun konut alanları bu akslar çevresinde yer almıştır. Ancak vadiler yerleşmek için yeterli alan sunmadığından yapılaşma vadilerin her iki yakasında eğimli yamaçlarda devam etmektedir. Eğimin fazla olması nedeni ile çok katlı, yüksek yoğunluklu yapılaşma ana aksların çevresinde sınırlı kalmakta, eğimli yamaçlarda genelde daha az katlı yapılaşma görülmektedir.

Düğmeciler Caddesi referans noktası olarak ele alınırsa yerleşme üç bölgeye ayrılmış olur. Birinci bölge, caddenin kuzeydoğusunda yer alan Silahtarağa, İslambey mahalleleriyle doğusunda bulunan Eyüp merkez kesiminden oluşmaktadır. İkinci bölge, söz konusu caddenin bulunduğu çevre olan Düğmeciler ile Rami Cuma, Rami Yeni ve Topçular mahalleleridir. Üçüncü bölge ise caddenin güneyinde kalan Nişanca ve Deftardar mahalleleridir.

Rami Cuma Bölgesi'nin kuzey kısımlarındaki İslambey Mahallesi genelde düz alanlar üzerinde yer almakta ve burada 5-6 katlı yapılar bulunmaktadır. Eğimli alanlarda (%20-40) ise 1-2 katlı yapıların konumlandığı görülmektedir. Alanın kuzeydoğu kıyılarında bulunan Silahtarağa Mahallesi ise %40'lara varan eğimden dolayı 1-2 katlı konutların yer aldığı bir bölgedir. Aşağıdaki haritada Eyüp ilçesinin eğim yüzdeleri gösterilmektedir.

Rami-Topçular Bölgesi'nin sanayiden ticarete dönüşen bölgelerinde kat adetleri yükselmeye başlamıştır. Yerleşme dokusu ızgara sistemde olup eğim açısından

yerleşilebilecek en uygun düzlük alanlardan oluşmaktadır. Düğmeciler Mahallesi 3-4 katlı konutların bulunduğu planlı alandan meydana gelmiştir. Nişanca meydanı ve yakın çevresi 50 m. yükseklikte olup, Haliç'e doğru eğimlidir. Tarihî dokunun bulunduğu bölgelerde, göreceli olarak, yapılaşma yoğunluğu düşüktür.

Tarihî merkezde mezarlıkların bulunduğu bölge düzlükten başlamakta, yamaçlara tırmanmakta, %40+ eğimli alanlarda devam etmektedir. Silahtarağa Bölgesi'ndeki Pierre Loti Tepesi'nin de bulunduğu bölgeye kadar mezarlık alanları uzanmaktadır. Ayrıca yerleşmenin güneyinde de mezarlıklar bulunmaktadır.

Yerleşmede yoğunluk, eğim kriterine göre Silahtarağa'da (alanın kuzeydoğu kısımları) 1-200 ki/ha, 201-400 ki/ha yoğunluklu konut alanları, %40+ eğimli alanlarda yeşil alan, mezarlıklar ve benzeri kullanımlar, güneyde ve kıyı kesimlerinde 1-200 ki/ha ve 201-400 ki/ha yoğunluklu alanlar şeklinde dağılım göstermektedir. Düğmeciler ile İslambey Caddeleri arasında (%0-10) eğimli düzlük alanlarda ızgara sistemdeki dokuda 401-600 ki/ha ve 601-800 ki/ha yoğunluktaki konut alanları yer almaktadır.

3.1.3. İLÇENİN JEOLJİSİ VE DEPREMSELLİK DURUMU

Eyüp ilçesinin bugünkü kentsel yerleşme alanına tekabül eden kısmı ağırlıklı olarak I. zamanda oluşmuş bir jeolojik yapıya sahip olmasına karşın, günümüzdeki jeolojik özelliklerin oluşmasında Haliç'in etkisi yüksektir. Haliç, İstanbul Boğazı'nın oluşumuna bağlı olarak II. zaman ile IV. zaman arasındaki süreç içinde gelişmiştir. II. zaman ile III. zamanda ortaya çıkan yükselme ve sıkışmalarla, eski bir akarsu vadisi olan Haliç, İstanbul Boğazı ile birlikte kırılmış, IV. zamanda denizlerin yükselmesi ile su altında kalmıştır. Haliç'e dökülen akarsular, II. ve III. zaman arasındaki kırılmalar ve sıkışmalarla zaman içinde Eyüp bölgesinin genel karakterini oluşturmuştur.

Haliç çevresindeki arazi, genellikle I. zaman karbonifer sistemine bağlı grovak, killi şist, silisli şist ve kalkerden oluşmaktadır. Kırıklı-kıvrımlı bir yapı gösteren bu kayalar, yüzeysel olarak düzensiz bir ayrışma gösterir; derinlere doğru, ayrışma derecesinin azalmasına bağlı olarak yoğunlukları ve basınca dayanıklılıkları artar. Haliç çevresindeki düzensiz ve nispeten yüksek dereceli ayrışma gösteren kayalar yapılaşmalara karşı düşük direnç göstermektedir. Bu, Haliç çevresindeki arazinin yapılaşma için uygun olmayan bir bölge olması anlamındadır.

Yörede, III. zaman miyosenine ait tabakalar yer yer ince bir örtü oluşturur. Kum ve çakılların daha yoğun olduğu yapı, erozyona karşı dirençli değildir. Bu nedenle kolayca aşınır ve taşınır. Bu bölgelerde erozyona karşı önlem alınması gerekmektedir. Özellikle Haliç çevresindeki diğer vadiler erozyona karşı dirençsiz alanlardır. Bu alanlarda erozyona karşı ağaçlandırma, set yapımı ve benzeri önlemlerin alınması gereklidir.

Bu yapıların üzerinde, Haliç kıyısı boyunca ve Eyüp merkezde batıya ve kuzeye uzanan vadilere doğru, kumtaşı ve killi toprak bulunur. Bu toprak sınıfı ağırlıklı IV. zaman deniz alüvyonu olarak betimlenmektedir. Bu toprak cinsinin üstünde de ince bir tabaka olarak suni dolgu (moloz dolgu) bulunmaktadır. Bu toprak cinsleri Haliç çevresinde ve Eyüp merkezde orta-düşük yoğunlukta yapılaşmaya direnç gösterebilmektedir. Bu da yapıların düşük yoğunlukta ve az katlı olarak ya da gelişmiş sistemler ile inşa edilmesini gerektirmektedir.

Eyüp yerleşmesinin güneyinden kuzeybatısına ve Gaziosmanpaşa'nın doğusuna doğru çizilen sınırın doğusunda kalan killi bölge içinde orta dirençteki topraklar kalmaktadır. Ancak Gaziosmanpaşa merkezinin doğusundan itibaren jeolojik yapı değişerek kum ve çakıllı, direnci düşük ve erozyon ile diğer aşınma ve taşınma etkilerine karşı zayıf bir yapı yer almaktadır. Eyüp'ün güney ve güneybatı sınırına doğru da aynı toprak yapısı görülmektedir. Killi toprak yapısı, orta-üst yükseklikte ve orta yoğunlukta yapılaşmaya karşı dirençlidir. Kum ve çakıllı toprak yapısı ise erozyona karşı düşük dirençlidir ve ancak, gerekli yapılaşma önlemleri ile orta yoğunlukta yapılaşmaları taşıyabilmektedir.

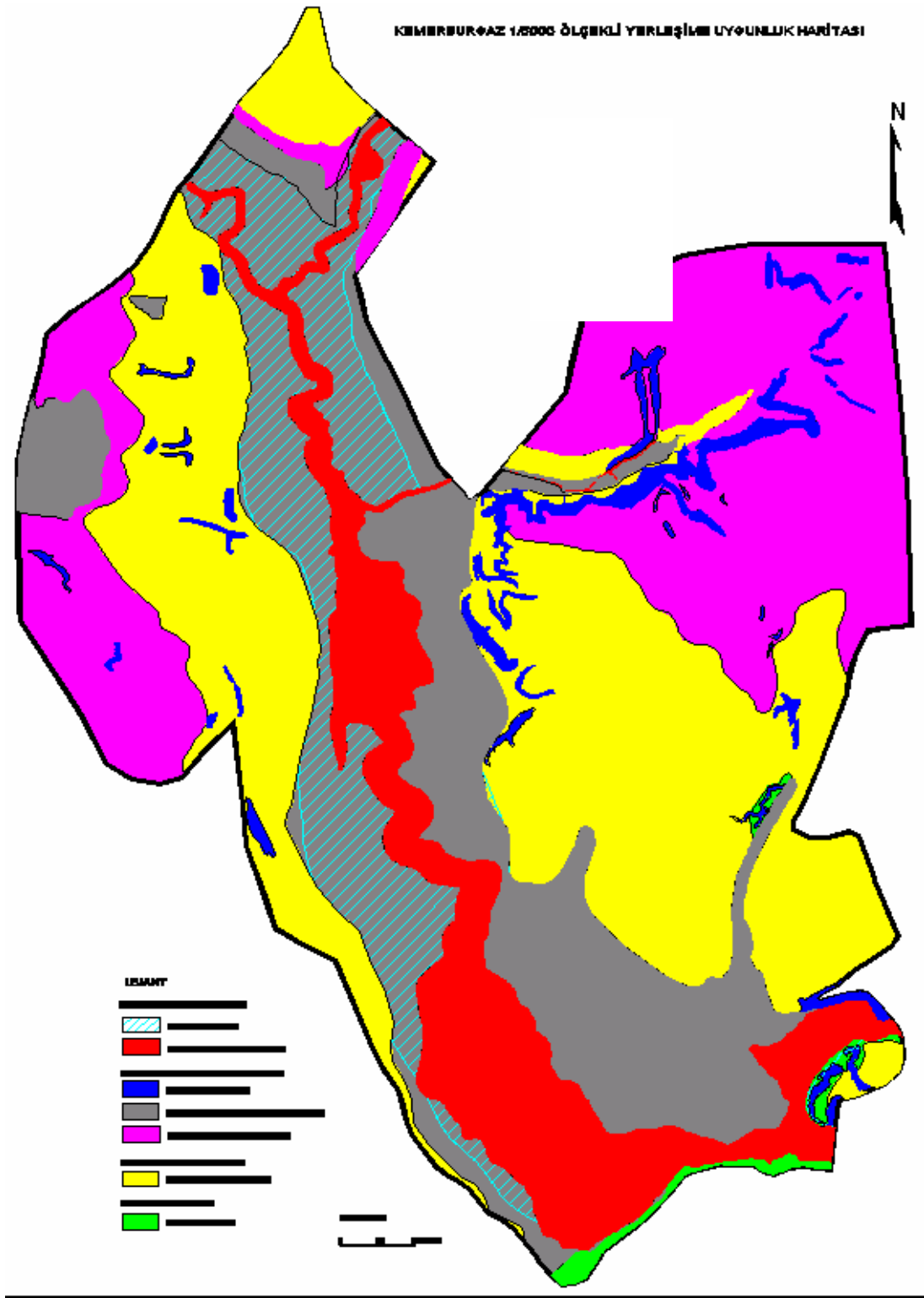
Eyüp yerleşmesi geri kalan toprak yapısını oluşturan ve genelini de kapsayan toprak yapısı killi şist ve grovak yapıdır. Alan, bu yapısı itibariyle bölgenin en dirençli alanı olmakta ve yapılaşmada yüksek yoğunluğa direnç göstermektedir.

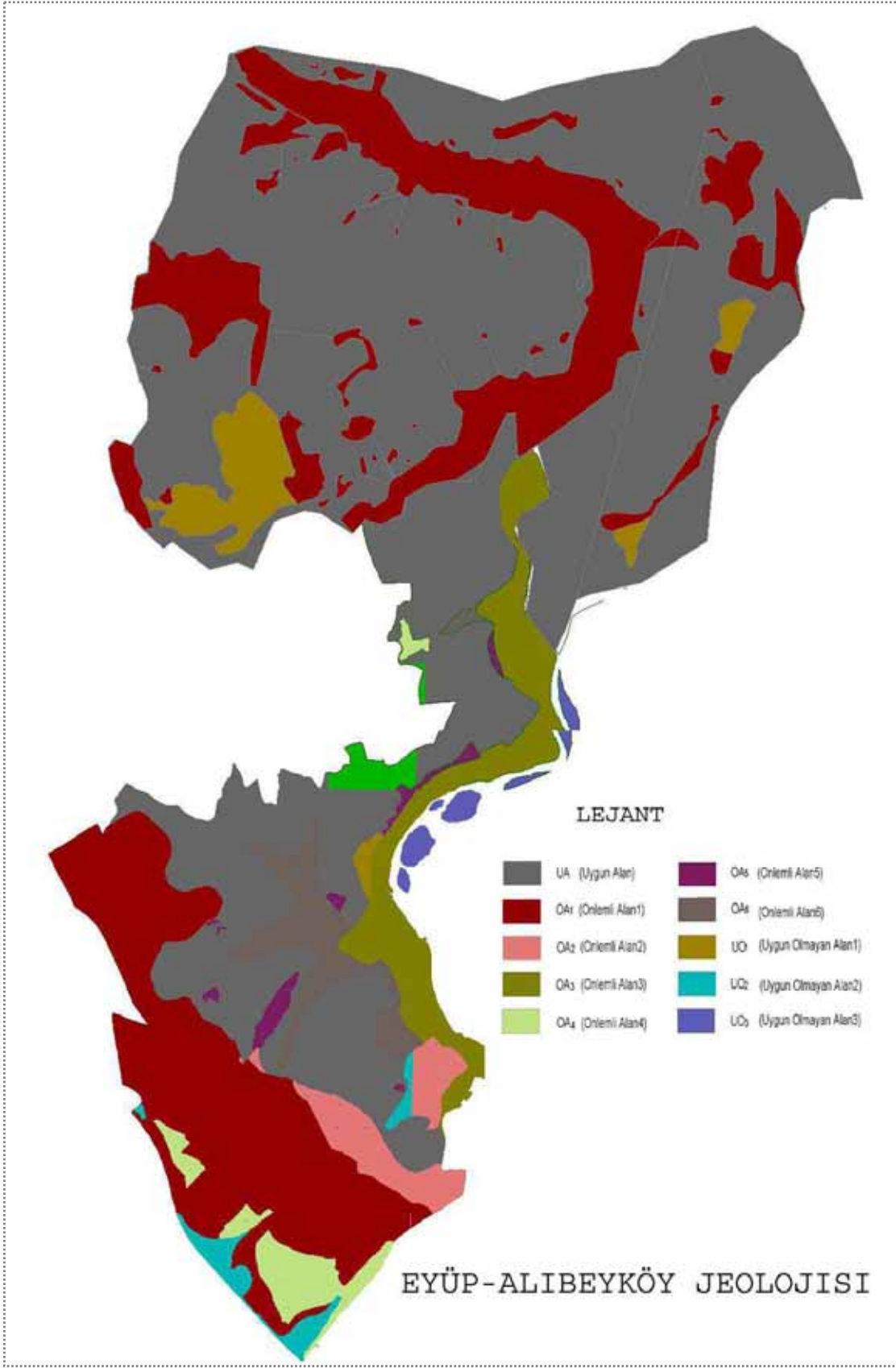
Geleneksel yerleşim alanının ve anıt yapıların yoğunlaştığı Haliç çevresindeki, batı ve kuzeybatı yönlerinden gelen vadilerin kesişerek Haliç ile birleştiği düz alanda ağırlıklı olarak, kumtaşı, kil ve marnlı toprak ile bu toprak yapısının üstünde ince bir tabaka olarak karaya doğru kalınlığı azalan suni dolgu (moloz dolgu) bulunmakta olup, gelişmiş yapı sistemleri dışında, az yoğunlukta yapılaşmalara uygundur. Eyüp geleneksel yapılaşması bu özelliklere uygun olmakla beraber, yeni yapılaşmalar, toprak yapısının sahip olduğu direncin çok üstünde olmasa da, fazla baskı oluşturmaktadır.

Vadilerdeki yapılaşma, Eyüp Mezarlığı dışında, erozyon tehlikesini artıracak şekildedir. Başlangıçta düşük yoğunlukta yapılaşan bu alanlar dönüşüme uğrayarak yüksek yoğunlukta yapılaşmaya maruz kalmış, bu da tehlikeyi artırmıştır. Nitekim Haliç'e her yıl önemli miktarlarda toprak ve çeşitli katı malzeme akışı olmaktadır.

Rami Kışla Caddesi civarını kapsayan alan ise güneye doğru kil ve marnlı, kuzeye doğru kum ve çakıllı toprak yapısına sahip olmasına karşın yapılaşma, tüm aks boyunca benzerdir. Kum ve çakıllı alanlar erozyon tehlikesi yaratmasına rağmen bu alanlarda hiçbir önlem alınmamıştır. Her iki bölgede de yapılaşma orta-üst yoğunluktadır ve yüksek yoğunluğa dönüşmektedir. Eyüp'ün genel yapısında etkili çoğunluğu kapsayan killi şist ve grovak yapı ise yoğun yapılaşmaya direnç gösterebilen alanlardır. Eyüp ve Eyüp'te bulunan bazı yerleşim birimlerine ait jeolojik haritalar aşağıda verilmiştir.

Model A

Toplam ağır hasarlı bina sayısı 51.000 olarak hesaplanmıştır. Bu sayı, çalışma alanı dahilindeki toplam bina sayısının % 7,1'idir. Kullanılmak için onarıma ihtiyaç duyulan ağır ve orta hasarlı binaların sayısı 114.000 olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar göstermektedir ki, deprem şiddetinin farklı dağılımından dolayı İstanbul'un güney kesimindeki hasar, kuzey kesiminden daha ağır olacaktır. Avrupa yakasının güney sahili en ciddi şekilde etkilenecek alandır. Sahil kesimi boyunca birçok mahallede binaların % 30'undan fazlası ağır hasar görecektir. Avrupa yakasında birçok mahallede ve Anadolu yakasında bazı mahallelerde 200'den fazla bina ağır hasar görecektir.

Model B

Toplam ağır hasarlı bina sayısı 59.000 olarak hesaplanmıştır. Bu sayı, çalışma alanı dahilindeki toplam bina sayısının % 8,2'sidir. Kullanılmak için onarıma ihtiyaç duyulan ağır ve orta hasarlı binaların sayısı 128.000 olarak hesaplanmıştır. Hasar dağılım şekli Model A ile neredeyse aynıdır. Avrupa yakası sahil kesimindeki bir mahallede binaların % 40'ından fazlası ağır hasar görecektir. Avrupa yakasında birçok mahallede ve Anadolu yakasında bazı mahallelerde 200'den fazla bina ağır hasar görecektir.

Bu modellere göre, Eyüp ilçesinde her iki model bazında meydana gelebilecek tahmini hasarlı bina sayısı ve hasar dereceleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

MODEL	TOPLAM BİNA SAYISI	Ağır Hasarlı		Ağır+Orta Hasarlı		Ağır-Orta-Az Hasarlı	
		SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%
MODEL A	25.718	1.890	7,3	4.122	16,0	8.979	34,9
MODEL B	25.718	2.044	7,9	4.414	17,2	9.426	36,7

Yukarıdaki tablolar ve İstanbul genelindeki veriler incelendiğinde Eyüp ilçesinin, hasar görme düzeyi bakımından, İstanbul ilçeleri arasında orta derecedeki ilçelerden biri olduğu görülmektedir.

Aynı biçimde ilçe merkezinde meydana gelebilecek can kaybı ve yaralanmaları tespit etmek amacı ile yapılan çalışmada da iki farklı model kurgulanmıştır. Bu modellere göre ilgili veriler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir:

MODEL	TOPLAM NÜFUS	Ölü		Ağır Yaralı	
		SAYI	%	SAYI	%
MODEL A	235.116	1,684	0.7	3,316	1.4
MODEL B	235.116	1,938	0.8	3,742	1.6

Bina yıkımlarında olduğu gibi can kaybı ve yaralanmalarda da Eyüp ilçesi İstanbul ilçeleri arasında orta grupta yer almaktadır.

İlçenin jeolojik yapısı dikkate alındığında, Alibeyköy bölgesinin genel anlamda yerleşime uygun alanda kaldığı görülmektedir.

3.1.4. İLÇENİN İKLİMİ VE BİTKİ ÖRTÜSÜ

Eyüp'ün iklimini, İstanbul il bütününde yer aldığı alanın Haliç'den Karadeniz'e uzanması nedeniyle belirli bir iklim tipi içinde değerlendirme imkânı yoktur. Eyüp ilçesi coğrafi konumu ve fiziki coğrafya özellikleriyle aynı enlemde yer alan birçok yerleşim yerinden daha farklı iklim özelliklerine sahiptir. Alan, Akdeniz ve Karadeniz iklimlerinin kesişme sahasıdır. Genel olarak bozulmuş Akdeniz iklimi ile etkisini yitirmiş Karadeniz ikliminin hakim olduğu bir geçiş alanıdır. Kuzeye doğru çıkıldıkça yaz yağışlarının oranında artış olmaktadır. Bunda Karadeniz'e yaklaşmanın rolü büyüktür.

Hakim rüzgârlar poyraz ve lodos, yıllık sıcaklık ortalaması 13 °C, en soğuk ay ortalaması 5 °C, en sıcak ay ortalaması 22 °C, yıllık yağış ortalaması 789 mm.dir.

Eyüp kırsal alanının bitki örtüsü, Karadeniz'e uymuş ağaçsı maki bitki topluluklarından, çayırlardan ve orman alanlarından oluşmaktadır. İstanbul ormanları ile ilgili genel sorunlar Eyüp ilçesi idari sınırları içindeki ormanlık alanlarda da yaşanmaktadır. İstanbul Metropolitan Alanı'nın Batı Yakası Trakya kesiminde yaşayan nüfusun önemli kısmı ilçe ormanlarının hemen güneyinde yaşamakta, İstanbul'un yeni yerleşime açılan pek çok yeri ormanlık alanların bitişiğinde, hatta içinde bulunmaktadır. Kemberburgaz, Göktürk, Çiftalan, Ağaçalı gibi yerleşmeler yakacak ve yapacak gereksinmelerini karşılamak için orman bitki örtüsünü tahrip etmektedir. Ayrıca başlangıçta kırsal nitelikli olan yerleşmeler orman içinde genişlemeye devam etmektedir. Ormanlar giderek yerleşim alanlarının içinde kalmış, bu da orman bitki örtüsünde önemli azalmalara neden olmuştur.

3.1.5. İLÇENİN SU YÜZEYLERİ

İlçe sınırları içinden Alibeyköy ve Kâğıthane dereleri geçerek Haliç'e dökülmektedir. Arnavutköy ve İmrahor yörelerinin sularını alan Alibeyköy Deresi önce doğuya, sonra da güneye, Haliç'e yönelmektedir. Yaklaşık 50 km uzunluğundaki derenin üzerine Alibey Barajı kurulmuştur.

Toprak dolgu tipinde inşa edilen barajın göl alanı 1,66 km²'dir. Su hacmi mevsimlere göre değişiklikler göstermekle birlikte Alibey Barajı İstanbul'un su gereksiniminin % 6,6'sını karşılamaktadır. Ancak havza, Türkiye genelindeki köyden

kente göç olgusu, konumunun uygunluğu, ulaşımın kolay sağlanması nedeniyle hızlı ve denetim dışı gelişen konut alanlarının tehdidi altındadır.

Kâğıthane Vadisi İhsaniye Köyü'nün güneybatısından başlayarak, Alibey Vadisi'ne koşturularak güneybatı yönünde uzanmaktadır. Belgrad Ormanı'nın bir bölümünün suyunu toplayarak ve Göktürk civarında meyve ve sebze tarımı açısından verimli düzlüklerle genişleyerek geniş bir yay çizmekte ve Haliç'e açılmaktadır.

Eyüp tarihî merkezi Haliç doğal suyolu üzerinde bulunmaktadır. İstanbul ve Beyoğlu platolarını birbirinden ayıran Haliç'in oluşumu Boğaziçi ile aynıdır. Haliç, Çatalca Yarımadası'nın yağış alanı en büyük çukurluğudur. Bir akarsu gibi menderes çizen, girinti ve çıkıntıları, küçük koyları ve burunları bulunan, güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan Haliç'in ağız ile Kâğıthane ve Alibeyköy derelerinin bitimi arasında yaklaşık 8 km mesafe vardır. Haliç'in en geniş yeri ağız kısmında 1010 m., iç kısmında ise Kasımpaşa - Cibali arasında 700 m.'dir. Haliç'in en derin yeri Galata ve Atatürk Köprüleri arasında 42 m.'dir. Haliç bilinçsiz kullanım sonucu, tehlikeli bir kirlenme alanı haline gelmiş, gerek alüvyon birikmesi gerekse kent atıkları nedeniyle uç kısmına doğru, özellikle Halıcıoğlu -

Eyüp arasında, derinlik 5 m.'nin altına düşmüştür. Son zamanlarda yapılan Haliç'i temizleme çalışmaları ile Haliç, suyolu olarak yeniden kullanılmaya başlanmıştır.

3.1.6. İLÇENİN DEMOGRAFİK YAPISI

İlçenin toplam nüfusu 346.850 kişidir. Bu nüfusun 337.749'u ilçe merkezinde, 9.101'i ise kasaba ve köylerde yaşamaktadır. İlçe merkezinde yaşayan nüfus, toplam nüfusun %97'isini oluştururken, köy nüfusu %3'nü oluşturmaktadır. İlçe merkezinde erkek ve kadın nüfus oranı hemen hemen aynıdır (Merkezde bulunan nüfusun % 51'inin erkek nüfus oluştururken, %49'unu ise kadın nüfus oluşturmaktadır). Köyde bulunan nüfusun %56'sını erkek, %44'ünü ise kadın nüfus oluşturmaktadır. Toplamda bakıldığında, kadın ve erkek nüfus oranı, ciddi bir farklılık göstermemektedir. Aşağıdaki tabloda ilçe merkezi ve köylerdeki nüfus sayıları verilmiştir.

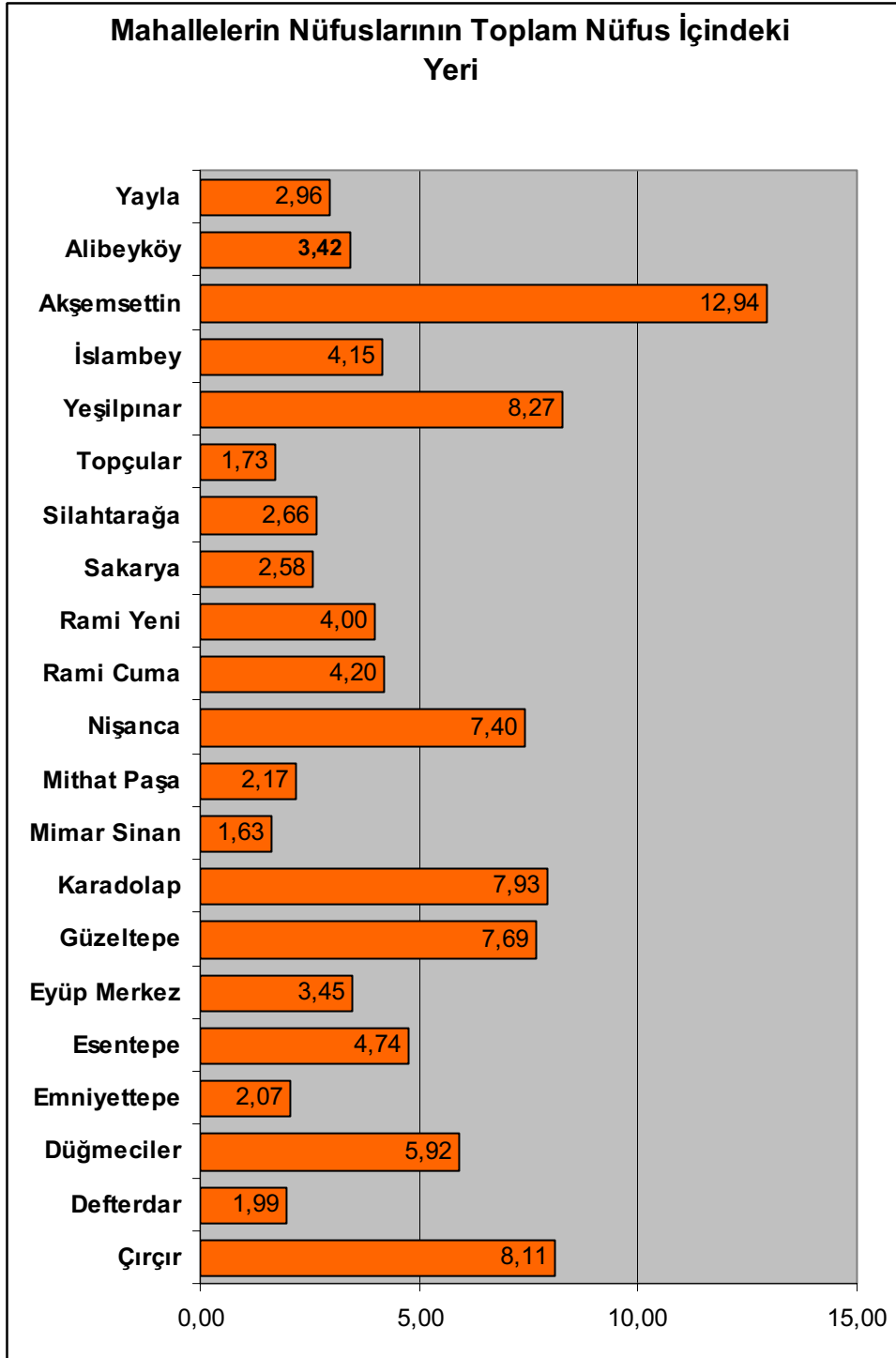
İlçe merkezindeki nüfusun mahallelere göre dağılımı aşağıdaki tablodaki gibidir.

NO	MAHALLE ADI	NÜFUS
1	Çirçir	27.394
2	Defterdar	6.708
3	Düğmeciler	20.000
4	Emniyettepe	7.000
5	Esentepe	16.000
6	Eyüp Merkez	11.663
7	Güzeltepe	25.959
8	Karadolap	26.776
9	Mimar Sinan	5.500
10	Mithat Paşa	7.320
11	Nişanca	25.000
12	Rami Cuma	14.177
13	Rami Yeni	13.500
14	Sakarya	8.721
15	Silahtarağa	9.001
16	Topçular	5.835
17	Yeşilpınar	27.945

18	<i>İslambey</i>	14.000
19	<i>Akşemsettin</i>	43.700
20	<i>Alibeyköy</i>	11.550
21	<i>Yayla</i>	10.000
TOPLAM		337.749

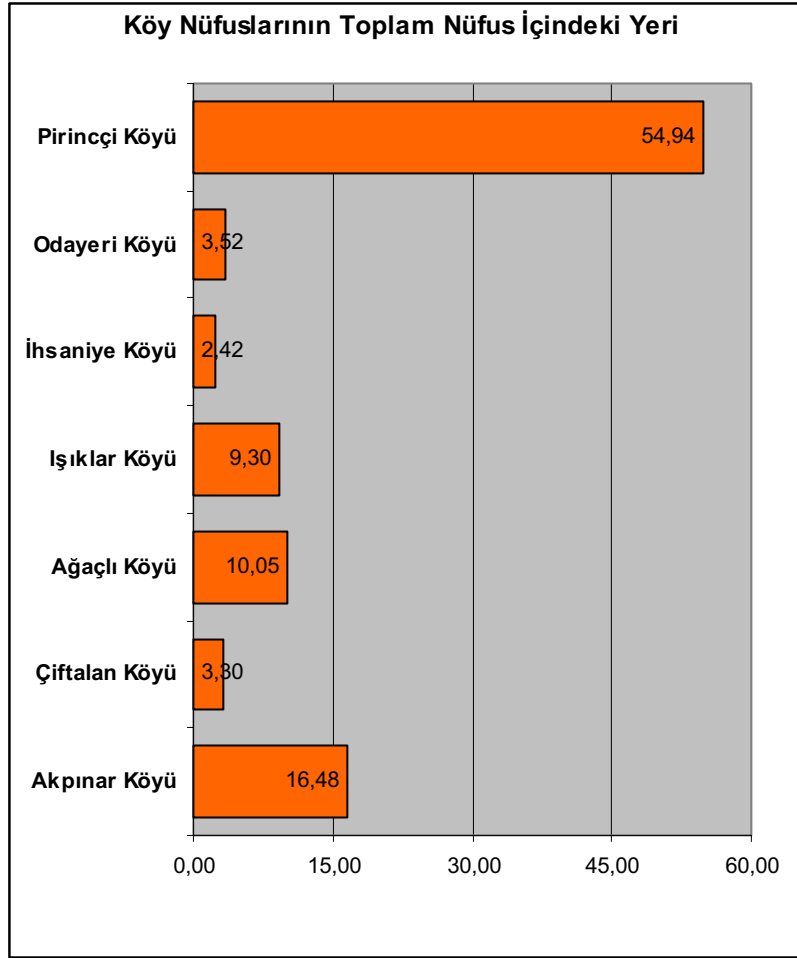
İlçe merkezinin nüfusu mahalleler bazında incelendiğinde, Akşemsettin Mahallesi (%12,94) en çok nüfus barındıran mahalledir. Akşemsettin Mahallesi'nin ardından en çok nüfus barındıran iki mahalle ise Çırçır ve Yeşilpınar mahalleleridir. En az nüfus barındıran mahalle ise Mimarsinan (%1,63) Mahallesidir. Mimarsinan Mahallesi'nin ardından en az nüfus barındıran iki mahalle, Topçular ve Defterdar mahalleleridir. Aşağıdaki grafikte ilçenin merkez nüfusunun mahalleler bazında yüzde oranları gösterilmektedir.

İlçede bulunan köylerin nüfus dağılımları ise aşağıda verildiği gibidir:

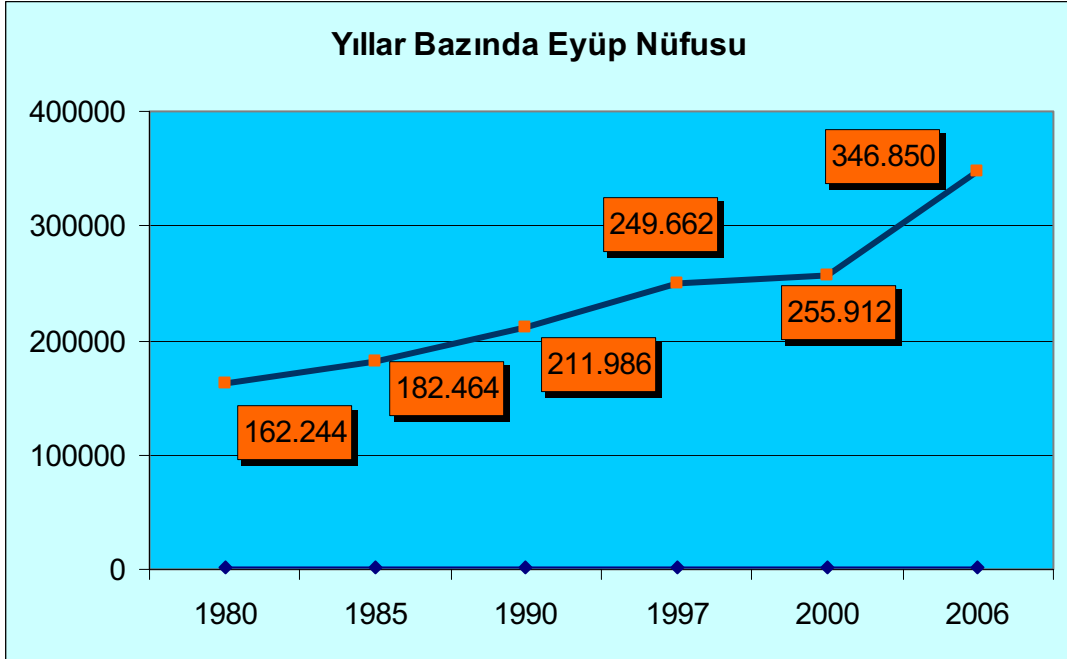
NO	KÖYÜN ADI	TOPLAM
1	Akpınar Köyü	1.500
2	Çiftalan Köyü	300
3	Ağaçlı Köyü	915
4	Işıklar Köyü	846
5	İhsaniye Köyü	220
6	Odayeri Köyü	320
7	Pirinççi Köyü	5.000
TOPLAM		9.101

Köylerdeki nüfus, köyler bazında ayrı ayrı incelendiğinde, Pirinççi köyü %54,94 oran ile en çok nüfusu barındırmaktadır. Pirinççi köyünün ardından en çok nüfus barındıran köy %16,48 oranla Akpınar köyüdür. En az nüfus barındıran köyler ise % 2,424 oran ile İhsaniye köyü ve % 3,3 oran ile Çiftalan köyüdür. Aşağıdaki grafikte nüfusun köyler bazında oranları gösterilmektedir:

Resmî rakamlar incelendiğinde, Eyüp ilçesinin yıllar bazında nüfus artış hızı 80-90'lı yıllarda %30, 90-2000'li yıllarda ise %21 oranındadır. 2000 yılından sonra resmî nüfus sayımı yapılmadığından, ilçenin 2006 yılı nüfusu mahalle muhtarlarından elde edilen verilere göre tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablo ve grafikte Eyüp ilçesinin 1980-2006 yılları arasındaki nüfus rakamları gösterilmektedir.

YIL	NÜFUS
1980	162.244
1985	182.464
1990	211.986
1997	249.662
2000	255.912
2006	346.850

Eyüp'ün nüfusu sürekli artmakla birlikte İstanbul nüfusundan aldığı pay 1980'den bu yana azalmaktadır. Büyükşehir'e göre nüfusun az artmasında İstanbul'un yeni ilçelerine olan göç hızının artması kadar Eyüp'le ilgili idarî kararlar da etkili olmuştur. Özellikle Bayrampaşa'nın ayrı bir ilçe haline getirilmesi ve Göktürk İlk Kademe Belediyesi'nin ayrılması Eyüp ilçesinin toplam nüfusunun azalmasında etkili olmuştur.

3.1.7. İLÇENİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

3.1.7.1. Ekonomik Yapı ve Gelir Düzeyi

İstanbul genelinde çalışanların sektörlere göre dağılımı incelendiğinde, sanayi sektörü hizmet sektörünün oldukça arkasında yer alsa da, Eyüp hâlâ bir sanayi yerleşimidir. İlçede çalışan nüfusun %34'ü imalat sektöründedir. Hizmet sektöründe çalışanların oranı ise %27'dir. Dikkat çekici bir başka olgu ise rant gelirine sahip aile reislerinin %5 gibi düşük bir oranda kalmasıdır. Bu verilerden de anlaşılacağı gibi Eyüp halkının gelir düzeyi düşüktür. Nitekim 2005 yılında ilçede yapılan bir ankete göre halkın %72,1'inin geliri aylık 1000 YTL'nin altındadır. Ancak Eyüp'ün gelir dağılımı Türkiye geneliyle karşılaştırıldığında dengelidir. Aylık 350YTL ve daha düşük gelire sahip kesim %5'lik bir orana sahipken 2000 YTL'den daha yüksek gelire sahip Eyüplüler toplam nüfusun %8'ini oluşturmaktadır. Halkın büyük kısmının(%72,9) kendini orta halli gördüğü ilçede, gelir grupları arasında büyük bir uçurum yoktur. Ancak yukarıdaki verilere dayanarak, ülke genelinde önemli bir sorun olan gelir dağılımı eşitsizliğinden Eyüp'ün de payını aldığı söylenebilir.

Eyüp İlçesiyle ilgili sosyo-ekonomik göstergeleri şöyle sıralayabiliriz:

- ❖ Çalışan nüfusunun sektörlere göre dağılımında %34'le imalat sektörü birinci, %27 ile toplumsal ve kişisel hizmetler ikinci sıradadır.
- ❖ Toptan ve perakende ticaretle uğraşanlar çalışan nüfusun %22'sini oluşturmaktadır.
- ❖ Çalışan çocuk sayısı %40 düzeyindedir.
- ❖ Hane başkanlarının %73'ü çalışırken %16'sı emekli, %5'i ise rant sahibidir.
- ❖ Çalışan hane başkanlarının %35'i ücretli statüsünde istihdam edilmektedir.
- ❖ Nüfusun çoğu Eyüp merkezinde çalışmaktadır.
- ❖ Altı yaş üzerindeki nüfusun %3'ü okuryazar değilken %9'u sadece okuryazar, %45'i ilköğretim mezunu, %16'sı lise mezunu, %4'ü üniversite mezunudur. Bu nüfusun %14'ü ilköğretim, %5'i lise ve %3'ü üniversite öğrencisidir.
- ❖ İlköğretim düzeyinde okullaşma oranı %83'tür.
- ❖ Okullaşma oranı orta öğretimde %40'a düşmektedir.
- ❖ Ulaşımında yaya ulaşımı ve otobüs tercih edilmektedir. En az kullanılan ulaşım araçları ise ticarî taksi ve raylı ulaşım araçlarıdır.

3.1.7.2. Sanayi ve Ticaret

İlçede orta, küçük işletme niteliğinde iş yerlerinin sayısı oldukça fazladır. İlçede toplam 4.600 adet sıhhi, 14.970 adet gayri sıhhi işletme bulunmaktadır. Önemli sanayi kuruluşu olarak Uzel Traktör Fabrikası gösterilebilir. Ayrıca ilçe merkezinde tekstil imalatı yapan fabrikalar bulunmaktadır. Türkiye genelinde olduğu gibi Eyüp'te de işsizlik temel bir sorundur.

İlçenin Rami-Topçular, Alibeyköy ve Kemerburgaz bölgeleri sanayinin en yoğun olduğu alanlardır. Bu bölgelerde değişik iş kollarında faaliyette bulunan büyük, orta ve küçük işletme niteliğinde iş yerleri mevcuttur.

Rami-Topçular Sanayi Bölgesi, Eyüp'ün iç dinamiğine bağlı olarak gelişmemiştir. Bu bölge, başlangıçta tarihî yarımada içinde bulunan sanayinin sur dışındaki bölgelere taşınmasıyla 1950'li yıllardan sonra oluşmuştur. Eyüp-Alibeyköy bölgesinin bugünkü yapılanmasında büyük bir payı vardır. Bu bölgede yer alan küçük sanayi, başta yakın çevresindeki sanayi kuruluşları olmak üzere, İstanbul imalat sanayinin geneline üretim

yapmakta, bir bölümü de Eyüp'teki yerleşik nüfusa hizmet vermektedir. Başta metal olmak üzere, plastik, dokuma ve mobilya sektörlerinde hizmet veren ve 1975–1980 yılları arasında en yoğun dönemini yaşayan küçük sanayi, 1980 yılından sonra düşüşe geçmiştir.

Özellikle Haliç kıyısına paralel olarak yapılan büyük işyerleri ve fabrikalar, doğal yapıyı bozarak Haliç'in kirlenmesine yol açtığından, 1984 yılından itibaren il sınırları içindeki sanayi bölgelerine kaydırılmıştır. Diğer bir ifadeyle bölge tamamen iş yerlerinden arındırılarak, yeşil alan haline getirilmiştir.

3.1.7.3. Madencilik

Maden akımından hayli fakir sayılan İstanbul'un Eyüp ilçesi, kapsadığı alanın özellikleri itibariyle kömür ocaklarıyla kaolen ve kil yatakları açısından, özel bir duruma sahiptir.

Ağaçlı yöresi kil ve kaolen rezervlerinden çıkarılan hammadde tuğla-kiremit üretiminde kullanılmaktadır. Turp (turba) ya da linyit üretimi, Kemerburgaz ve çevresindeki alanlarda, orman içinde ve kıyıda açılan ocaklarda yapılmaktadır. Geçmişte faal çalışan bu ocakların yılda bir milyon tona ulaşan üretimi, günümüzde beşte bir oranında gerçekleşmektedir. Bunda bir kısım rezervin tükenmiş olması, çıkarımın bilimsel yöntemlerle yapılmamasıyla oluşan kayıplar, İstanbul kentsel alanında hava kirliliğinin azaltılması için alınan önlemler etkindir.

İlçeye bağlı Akpınar, Ağaçlı ve Çiftalan köylerinde açık işletme şeklinde çalıştırılan linyit kömür ocaklarındaki üretim faaliyetleri ilçe ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Bu kömür ocaklarında üretilen kömürün, hava kirliliği nedeniyle İstanbul sınırları içerisinde satışına izin verilmemekte, çevre illere sevk edilmektedir.

3.1.7.4. Tarım ve Hayvancılık

Kemerburgaz ve Göktürk bölgelerinde sebze ve meyve tarımı yapılmaktadır. Daha ziyade domates, patlıcan, biber, salatalık, kabak, kıvırcık, lahana, maydanoz, yeşil soğan ve fasulye vb. sebzeler yetiştirilerek İstanbul halkına pazarlanmaktadır. Ekili arazi miktarı ile yıllık ortalama tarım potansiyeli aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

CİNSİ	EKİLEN ARAZİ	ÜRETİM MİKTARI
SEBZE	408 Hektar	20.229 ton
MEYVE	6 Hektar	310,6 ton

Alibeyköy bölgesi ile Kemerburgaz bucak merkezi ve bağlı köylerde, süt ve besi hayvancılığı ve arıcılık yapılmaktadır. Hayvancılık sektörünün ilçe ekonomisine katkısı küçümsenemeyecek derecede olup, sadece Kemerburgaz yöresinde çok sayıda mandra mevcuttur. Ayrıca ilçenin kuzeyinde bulunan Belgrad Ormanları'ndan orman ürünleri istihsalı yapılmaktadır.

3.1.8. İLÇENİN SOSYO-KÜLTÜREL DURUMU

3.1.8.1. Genç Nüfusa Yönelik Değerlendirme

Anadolu'daki pek çok ilimizden daha büyük bir nüfusa sahip olan Eyüp'te bulunan genç nüfus, ilçe nüfusu içinde önemli bir paya sahiptir. 2005 sonbaharında yapılan bir ankette 35 yaş altındakilerin toplama oranı %40,9 çıkmıştır. Gençliğe yönelik faaliyetlere katılma ihtimali düşük olan 55 ve üstü grubun toplama oranının %11,8 olduğu da dikkate alındığında, toplumun yaklaşık %90'ının kültürel ve sportif faaliyetlerin muhatabı olduğu düşünülebilir. Halkın bu kadar büyük kesimini ilgilendiren bir alanda, sosyal belediyecilik ile ilgili çalışmalar ve uygulamaları önem kazanmaktadır. Belediyenin yıllardan beri süregelen sosyal belediyecilik çalışmalarının sürekliliği sağlanmalı; bu çalışmalar değişen ihtiyaçlara göre şekillendirilmelidir. Aynı ankette halkın, altyapıdan sonra belediyeden beklentisinin sosyal ve kültürel faaliyetler olduğu görülmüştür.

Belediyenin futbol takımları yanında yapmayı düşündüğü yüzme havuzu, spor hizmetine yönelik diğer bir projesidir. Büyükşehir'e bağlı Feshane'nin tadilatı sonrasında kültür ve kongre merkezi olarak açılması, ilçe adına çok olumlu olsa da, buranın daha aktif bir kullanıma ulaşması üzerinde durulması gereken bir konudur.

Tarihî zenginliğini değerlendirmek ve turizm alanında bundan yararlanmak isteyen Eyüp Belediyesi'nin etkinliklerini bu doğrultuda yürütmesi olumlu bir gelişmedir. Bununla birlikte gençlerin farklı sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak için ilçede sinema, tiyatro, sergi ve konser gibi etkinlikler tertiplenmesi düşünülebilir.

3.1.8.2. Sosyal Durum

Eyüp ilçesi son 30 yıldan beri her yıl artan Anadolu'dan İstanbul'a göç olgusuyla birlikte ortaya çıkan sağlıksız kentleşme ve sanayileşmeden en çok etkilenen ilçelerden biridir.

İlçe halkının büyük bir bölümünü Anadolu'nun değişik yörelerinden iş bulmak amacıyla gelip gece kondularda yaşayan dar gelirli ailelerle Yugoslavya, Bulgaristan gibi ülkelerden gelen göçmen vatandaşlarımız olmaktadır. Ayrıca 1989 yılında Bulgaristan'dan zorunlu göçe tabi tutulan soydaşlarımızın bir bölümü ilçemizde yerleşik durumdadır. Halkın gelir seviyesinin düşük olması, sosyal hayatı olumsuz yönde etkilemektedir.

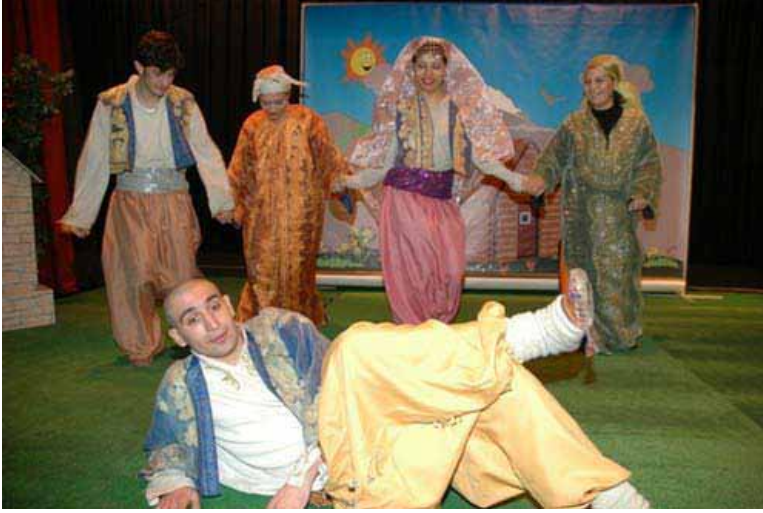
İlçe merkezinde 1 adet şehir stadı, Haliç-1 ve Haliç-2 sahaları ile 1 adet kapalı spor salonu mevcuttur. Ayrıca Alibeyköy stadyumu ve kapalı spor salonu faaliyettedir. İlçede yaşayan gençler boş zamanlarında bu spor komplekslerinden yararlanmakta ve sportif faaliyetlerde bulunmaktadır.

İlçede bulunan Halk Eğitim Merkezi'nde değişik branşlarda eğitim ve kurslar verilerek halkın bilgi düzeyi ve yetenekleri artırılmaktadır.

Ebu Eyyub El-Ensari'nin türbesinin burada bulunması, tarihî dokusu nedeniyle önemli bir dinî cazibe merkezi olması ve büyük iç turizm potansiyeline rağmen, ilçede yıldızlı otel ve turizm belgeli sosyal tesis ve işletme bulunmamaktadır.

3.1.8.3. Kültürel Etkinlikler

İlçede belediyeye ait içinde 3 adet sinema salonu bulunan Eyüp Belediyesi Kültür Merkezi mevcuttur. İlçede resmi bir tiyatro sahnesi olmayıp, kültür merkezi bünyesinde 1

adet tiyatro salonu bulunmaktadır. Eyüp ilçesinde çok fazla sayıda kültürel tesis olmamasına rağmen, Eyüp Belediyesi yapmış olduğu kültürel etkinliklerle ilçenin kültürel alandaki açığını kapatmaya çalışmaktadır. Öğrencilere ve halka yönelik etkinlikler, dinî günlerde yapılan

etkinlikler, kültür-sanat ve bilimsel etkinlikler her yıl periyodik olarak yapılmaya çalışılmaktadır. Yapılan kültürel etkinliklerle ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir:

- ❖ Milli bayramlarda yapılan şöenler (23 Nisan, 19 Mayıs)
- ❖ Bilgi ve kültür yarışmaları
- ❖ Şiir, makale ve resim yarışmaları
- ❖ Spor müsabakaları ve turnuvalar
- ❖ Sünnet şöeni
- ❖ Boğaz gezileri
- ❖ Uçurtma şöeni
- ❖ Mısır şöeni
- ❖ Özel gün kutlama ve etkinlikleri (Anneler Günü, Çevre Günü vb.)
- ❖ Kandil geceleri etkinlikleri
- ❖ Dinî bayramlarda yapılan etkinlikler
- ❖ Ramazan etkinlikleri
- ❖ Kutlu Doğum Haftası
- ❖ Çanakkale Zaferi
- ❖ 10 Kasım Atatürk'ün Anma Törenleri

- ❖ İstiklal Marşı'nın kabulü etkinliği
- ❖ Eyüp Oyuncakçılığı projesi,
- ❖ Eyüp Müzesi Projesi
- ❖ Hat, Ney, Tezhip, Ebru, Çini dersleri
- ❖ Eyüp Sultan Sempozyumları
- ❖ Geleneksel ve Çağdaş Sanatlar Sergisi

3.1.9. İLÇENİN ULAŞIMI

3.1.9.1. Karayolu Ulaşımı

Eyüp ilçesinin Haliçten Karadeniz'e uzanan yönetim alanını, İstanbul'dan geçen uluslar arası otoyolları (TEM ve D-100) bölmektedir. Bu yollar ve bunları birbirine bağlayan iki aks kentsel alanın da sınırlarını oluşturmaktadır. Bunlardan TEM ile D-100 arasındaki bağlantıyı sağlayan batıdaki yolun bir kısmı (Rami Kışla Caddesi) aynı zamanda Eyüp ilçesinin Bayrampaşa ile sınırını teşkil eder ve E-6 Havaalanı yolunun uzantısıdır. Diğer bağlantısı ise Haliç kıyı yolunun devamı olarak inşa edilen Ayvansaray-Eyüp-Alibeyköy sahil yoludur. Eyüp, yakın çevresi ile ilişkisini iki arterle sağlamaktadır. Bunlar, Eyüp'ü Eminönü'ne bağlayan Rami Kışla Caddesi (Eski Edirne Asfaltı) ve 1. Çevre yoludur (Mecidiyeköy-ŞişliYeşilköy). Bunların yanında Eyüp Bulvarı, Eyüp'ü Edirnekapı üzerinden Fatih ve Aksaray'a bağlamaktadır. Haliç'in karşı yakasından geçen kıyı yolu kuzeye doğru Kemberburgaz ve Göktürk yönünde devam etmektedir. Bu yol Eyüp'ün kırsal alanıyla ilişkisini sağlayan ana aksdır ve Işıklar, İhsaniye üzerinden Karadeniz kıyısına yönelmektedir. Bu yoldan ayrılan tali bir başka yolsa, Odayeri üzerinden kuzeydoğu istikametinde Ağaçlı'ya ulaşmaktadır. Ancak Alibeyköy baraj gölü havzasında kalan Pirinççi ve Yayla yerleşmelerine bağlantı, Gaziosmanpaşa ilçesinden Habibler üzerinden sağlanmaktadır. İslambey Caddesi, Eyüp Sultan Bulvarı ve Düğmeciler Caddesi Eyüp tarihî merkezini konut bölgelerine bağlayan ulaşım akslardır ve Eyüp tarihî merkezini çevreleyen yolda son bulmaktadır.

Hz.Peygamberin mihmandarı Ebu Eyyüb El-Ensari'nin türbesinin ilçede bulunması, ilçeyi dinî bir cazibe merkezi haline getirmiştir. Bu bakımdan özellikle Ramazan aylarında ve kandil gecelerinde ulaşımında büyük sıkıntılar yaşanmakta ve âdeta trafik tıkanmaktadır. Tarihî dokusu, sit alanı olması, ilçe merkezinde sokak ve caddelerin son derece dar olması, ihtiyaca cevap vermeyi güçleştiren etkenlerdir. Eyüp Sultan Camii ve yakın çevresi yayalaştırılmış olup, trafikten arındırılmıştır.

Otogar- Vatan Caddesi Metro güzergâhı, Bayrampaşa İstasyonu Eyüp ilçesi sınırındadır. Ayrıca Eyüp ilçesinden Seyrantepe- Alibeyköy- Gaziosmanpaşa- Kazlıçeşme metro hattı, Haliç çevresi tramvay hattı çalışmaları devam etmektedir. Aşağıda ilçenin ulaşım planlama haritası yer almaktadır.

İlçede toplu taşımacılık yoğun olarak otobüs ile yapılamamaktadır. İlk hareket noktası Eyüp ilçesi olan 25 farklı hat bulunmaktadır.

İlçede en sık çalışan İ.E.T.T. otobüs hatları Eyüp merkezden kalkan hatlardır. Hatların en yoğun bağlantı kurduğu ilçeler Eminönü ve Şişli'dir. Alibeyköy ve çevresine ait hatlar daha çok Eminönü ile bağlantılı olsa da, Alibeyköy'den geçen ve Eyüp'ü transit olarak kullanan Şişli hatları daha sık çalışmaktadır. Bu durum, Alibeyköy trafiğinin Kâğıthane üzerinden Şişli ile de yoğun olduğunu göstermektedir. Eyüp'ü transit olarak kullanan İ.E.T.T. hatları öncelikle Şişli ve daha sonra da Eminönü ile ulaşım ilişkileri kuran hatlardır.

İlk hareket noktası Eyüp ilçesi olmayıp, Eyüp ilçe sınırlarında bulunan mahallerden geçen hatlara ilişkin sayılar aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Mahalle Adı	Mahalleden Geçen Hat Sayısı
Merkez Mahallesi	18
Defferdar Mahallesi	62
Düğmeciler Mahallesi	6
İslambey Mahallesi	12
Nişanca Mahallesi	17
Topçular Mahallesi	14
Silahtarağa Mahallesi	16
Sakarya Mahallesi	13
Rami Cuma Mahallesi	9
Rami Yeni Mahallesi	20
Esentepe Mahallesi	16
Alibeyköy Merkez Mahallesi	19
Çırçır Mahallesi	13
Akşemsettin Mahallesi	13
Emniyeteppe Mahallesi	9
Güzeltepe Mahallesi	28
Karadolap Mahallesi	16
Yeşilpınar Mahallesi	10
Mimarsinan Mahallesi	2

Mahallelerde bulunan cadde ve sokak sayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

NO	MAHALLE	CADDE SAYISI	SOKAK SAYISI
1	Akşemsettin	7	59
2	Alibeyköy Merkez	13	73
3	Çırçır	12	94
4	Defterdar	8	32
5	Düğmeciler	7	50
6	Emniyettepe	10	58
7	Esentepe	4	74
8	Eyüp Merkez	11	50
9	Güzeltepe	13	102
10	Yeşilpınar	4	77
11	İslambey	11	79
12	Karadolap	10	88
13	Mimar Sinan	7	42
14	Mithatpaşa	8	55
15	Nişancı	15	81
16	Rami Cuma	9	23
17	Rami Yeni	5	30
18	Sakarya	6	43
19	Silahtarağa	7	27
20	Topçular	13	39
TOPLAM		180	1176

İlçede İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin kontrolünde bulunan ana arterlerin listesi aşağıdaki tabloda verilmiştir. Sadece Eyüp ilçesinde toplam 42 ana arter bulunmaktadır. Bu ana arterlerden 23 tanesi mevcut ana arter olup, 19 adedi UKOME kararı ile ana arter olan caddelerdir. Bu ana arterlerin dışında Eyüp ilçesinden geçen ve başka ilçeleri de içeren ana arterler mevcuttur. Eyüp-Bayrampaşa arasında 1 adet mevcut ana arter, 2 adet UKOME kararlı ana arter, Eyüp-Gaziosmanpaşa arasında 3 adet UKOME kararlı ana arter, Gaziosmanpaşa-Eyüp arası 1 adet mevcut ana arter ve Kâğıthane-Eyüp arasında 2 adet mevcut ana arter, 1 adet UKOME kararlı ana arter

bulunmaktadır. Bu ana arterlerin isimleri, hangi mahalle/mahallelerden geçtikleri ve uzunlukları ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Bu ana arterlerin yapımı, bakımı, temizlenmesi vb. tüm hizmetleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yürütülmekte olup, ihtiyaç duyulduğunda Eyüp Belediyesi'nin ilgili birimleri ana arterlerde yürütülen çalışmalara destek vermektedirler.

EYÜP İLÇESİ İÇİNDE YER ALAN MEVCUT ANA ARTERLER			
NO	CADDE İSMİ	MAHALLE	UZUNLUK(m)
1	8 Mayıs Kavşağı Bağ.Yolları	Nişanca	646
2	Alibeyköy Yıldız Tabya Cad.	Sakarya-Esentepe	1.129
3	Atatürk Bulvarı	Karadolap-Çırçır	1861
4	Atatürk Cad.	Alibeyköy Merkez	3.713
5	Beylerbeyi Cad.	Topçular	900
6	E 80 (O-2) Bağ.Yolu	Merkez	289
7	Edirnekapı – Rami Cad.	Defterdar	1.030
8	Eyüp Sultan Bulvarı	Nişanca	1.367
9	Fevzi Paşa Cad.	Defterdar	50
10	Gaziosmanpaşa Cad.	Karadolap-Esentepe	1.312
11	Güngören Cad.	Çırçır	486
12	Hasdal – Kemerburgaz Yolu	Kemerburgaz	1.824
13	Kazım Karabekir Cad.	Emniyettepe	1.048
14	Maltepe Cad.	Topçular	462
15	Mareşal Fevzi Çakmak Cad.	Güzeltepe	1.086
16	Namık Kemal Cad.	Alibaköy Merkez-Karadolap	902
17	Reşadiye Cad.	Rami Yeni	641
18	Savaklar Cad.	Defterdar	542
19	Saya Yolu Cad.	Karadolap-Çırçır	836
20	Silahtarağa Cad.	Merkez-Silahtarağa	3.118
21	Talimhane Cad.	Rami Yeni	524
22	Topçular Cad.	Topçular	436
23	Yavedut(Demirhisar) Cad.	Demirhisar	996
24	İskele Cad.	Merkez	150
25	Bülbüldere Cad.	Merkez	202
26	Eski Yeni Dere Cad.	Merkez	137
27	Gümüşdere Cad.	Merkez	373

28	Gümüşsuyu Cad.	Merkez	296
TOPLAM			26.356

EYÜP İLÇESİ İÇİNDE YER ALAN VE UKOME KARARI İLE ARTER OLAN CADDELER			
NO	CADDE İSMİ	MAHALLE	UZUNLUK (m)
1	Alperen Cad.	Akşemsettin	449
2	Atar (Güzelyayla) Cad.	Alibeyköy Merkez	448
3	Fatih Sultan Mehmet Bulvarı	Güzeltepe	2.738
4	Cengiz Topel Cad.	Akşemsettin	1.431
5	Çırçır Cad.	Alibeyköy Merkez-Karadolap	226
6	Düğmeciler Cad.	Düğmeciler	976
7	Garaj Yolu	Alibeyköy Merkez	242
8	Hacı Eşref Sok.	Topçular	323
9	Hz.Halid Bulvarı	İslambey	870
10	Karadeniz Cad.	Silahtarağa	674
11	Otakçılar Cad.(Münzevi)	Defterdar	754
12	Sevinç Cad.	Alibeyköy Merkez	330
13	Tikveşli Yolu	Topçular	429
14	Uludağ Cad.	Çırçır	1.315
15	Yanyol (TEM)	Topçular	760
16	Yavuz Selim Cad.	Güzeltepe	1.149
17	Yavuz Selim Köprüsü	Güzeltepe	316
18	Yeni Sahil Yolu	Merkez	657
19	Pier Loti Cad	Merkez	645
TOPLAM			14.732

EYÜP-BAYRAMPAŞA ARASINDA YER ALAN MEVCUT ANA ARTERLER			
NO	CADDE İSMİ	MAHALLE	UZUNLUK(m)
1	Rami Kışla Cad.	Topçular	2.125
TOPLAM			2.125

EYÜP-BAYRAMPAŞA ARASINDA YER ALAN VE UKOME KARARI İLE ANA ARTER OLAN CADDELER			
1	Ferhatpaşa Cad.	-	430

2	Topçular Cicoz Yolu	-	600
TOPLAM			1.030

EYÜP-GAZİOSMANPAŞA ARASINDA YER ALAN MEVCUT ANA ARTERLER			
1	Akşamsettin Bulvarı	Akşamsettin	1.350
2	Girne Cad.	Yeşilpınar	1.875
3	İslambay Cad.	Merkez	1.600
TOPLAM			4.825

KAĞITHANE-EYÜP ARASINDA YER ALAN MEVCUT ANA ARTERLER			
1	Kemberburgaz Cad.	-	1.824
2	Yavuz Selim Cad.	-	1.149
TOPLAM			2.973

KAĞITHANE-EYÜP ARASINDA YER ALAN VE UKOME KARARI İLE ANA ARTER OLAN CADDELER			
1	Alibeyköy Cad.	Merkez	970
TOPLAM			970

Eyüp ilçesi sınırları içerisinde yer alan toplam 47 ana arterin uzunluğu 41.088 metredir. Eyüp ile diğer ilçeler arasında bulunan toplam 9 ana arterin toplam uzunluğu ise 11.923 metredir.

3.1.9.2. Deniz Ulaşımı

Eyüp ilçesi Haliç üzerinden kullanıma açılan iskele aracılığıyla, Haliç suyolu üzerinden İstanbul'un tarihî çekirdeği Üsküdar ile doğrudan ilişki içindedir. Ayrıca Haliç vapur iskelesinden yine Sütlüce, Ayvansaray, Balat, Fener, Kasımpaşa, Eminönü ve Üsküdar'a seferler yapılmaktadır.

3.1.9.3. Havai Hat

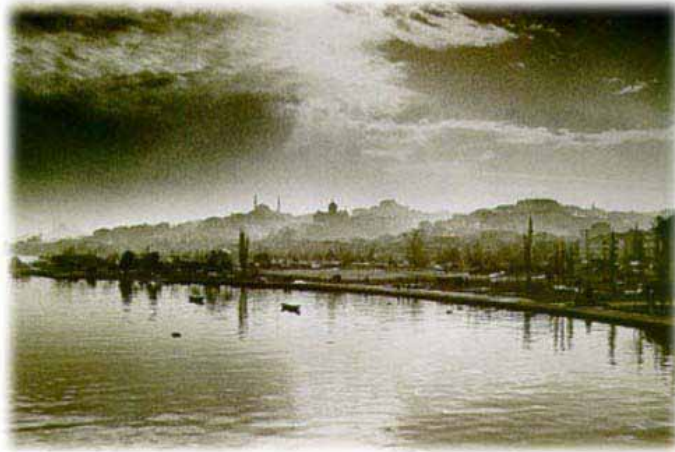
2005 Kasımında hizmete açılan Eyüp teleferiği, biri 625, diğeri 250 metrekare olmak üzere iki istasyondan oluşmaktadır. İstasyonlar arasındaki uzaklık 419, kot farkı ise 53 metredir. İstasyonlar arasındaki ulaşım, 8'er kişilik kapasiteye sahip iki gidiş iki dönüş dört adet panoramik kabinle yapılmaktadır.

3.1.10. İLÇENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

3.1.10.1. Bizans Döneminde Eyüp

M.S. 395'te Doğu Roma İmparatorluğu'nun başkenti ilan edilen Konstantinopolis 5. yüzyılda nüfusu ve üstlendiği roller nedeniyle önemli bir kent olmuştur. Bu dönemde birinci kuşak surlar (Septimus-Severus Surları) aşılmış, kent batıda yayılarak Theodosios Surları'na dayanmıştır. Bu gelişim sürecinde kentin eski çekirdeğinden kara surlarının önemli giriş kapılarına yönelen iki ana eksen (Mese Yolu) ortaya çıkmıştır. Bunlardan Marmara Denizi kıyılarına paralel olan Zafer Yolu, 6. yüzyılda Akdeniz Havzası'nın başkenti olan İstanbul'da imparatorun kente girdiği anıtsal tören kapısını da içeren önemli ve simgesel bir arterdir. Kuzeyden, İstanbul'un ilginç topoğrafyasını oluşturan tepeleri birleştirerek sur dışına çıkan aks ise, Eyüp'ün bu eski dünya kenti ile ilişkilerini açıklayabilmek bakımından, bu bahiste daha da önem kazanmaktadır.

6. ve 7. yüzyıllar Konstantinopolis'in Haliç'in kuzeyindeki Sycae ticaret kolonisi ve surdışı ile ilişkiler geliştirmeye başladığı dönemdir. Ayvansaray'da surların hemen dışında 6. yüzyılda Justinianos zamanında Meryem'e ithaf edilen büyük kilise yapılmıştır. Aynı dönemde Eyüp'te Aziz Kosmos ve Damianos adlarına adanmış bir

manastır mevcuttur. Kydaro (bugünkü Alibey) ve Barbyzes (bugünkü Kâğıthane) derelerinin Haliç'e döküldükleri yerin batısında (bugünkü Eyüp'ün kurulduğu arazinin dik bir yamaç halinde suya indiği yerde) II. Theodosios zamanında kurulan manastırdan ve çevrenin görünümünden dolayı buraya Kosmidion (Yeşil) denilmiştir. Yerleşme bu ziyaretgâh çevresinde oluşmuştur. Kuruluşu M.S. 5. yüzyıl ortalarına uzanan yerleşme, çevredeki dinî yapılar nedeniyle, kutsal bir şifa merkezi olarak tanınmıştır. Bu dönemde Eyüp'ün bulunduğu alan, Haliç'in diğer sahilleri gibi, zengin ve yoğun bir bitki örtüsüyle kaplı olduğundan imparatorlar tarafından av sahası ve sayfiye yeri olarak da kullanılmıştır.

3.1.10.2. Osmanlı Döneminde Eyüp

15. ve 16. Yüzyıllar

Osmanlı kentleri, eski Yunan ve Roma kentleri gibi, planlı olarak gelişen ve ibadet, yönetim, ticaret mekânlarını içeren bir çekirdek çevresinde oluşmuştur. 1453 yılında Osmanlı topraklarına katılan İstanbul, imparatorluğun genişleyen toprakları ve Osmanlı Devleti'nin uyguladığı iskân politikaları doğrultusunda, Bizans'ın son dönemlerinde yitirdiği canlılığına kavuşmuştur. İstanbul bu dönemde devletin gücünü simgeleyen ve imparatorluğun tüm yükünü çekebilecek bir dünya kenti olarak örgütlenmiştir.

Bu örgütlenme, başkentteki yönetim, hizmet üretimi (zanaat ürünleri üretim ve dağıtımı) ile savaş ekonomisi ürünleri üretimi (Tophane, Baruthane, Tersane, vb.) tesisleri ile hem Suriçi'nde hem de Haliç'in iki yakasında fiziki mekâna yansımıştır: Saray, Bedesten ve çevresinde Kapalıçarşı, Haliç'teki liman çevresinde kapanlar ile Haliç'in kuzeyinde Galata komşuluğunda Tophane ve Kasımpaşa'da tersane gibi ilk sanayi tesisleri bu dönemde ortaya çıkmıştır. Bu yönetsel ve ekonomik örgütlenmede rol alan nüfus, Suriçi'nde ve söz konusu tesislerin yakın

çevresinde iskân edilmiştir. Bu yerleşmenin dışa vurumu, özellikle Bizans kentinin Ayasofya oduğundan başlayıp, kuzeybatıya yönelen kutsal aks üzerinde kurulan Sultan camileri ve külliyelerdir.

Bu çerçevede Eyüp'ün rolü, fetih sırasında Hz. Muhammed'in sahabelerinden Ebu Eyyub'a (Eyüp Sultan) ait olduğuna inanılan mezarın bulunmasıyla başlar. Bu mezar üzerine Fatih tarafından yaptırılan türbenin yanında İstanbul'un ilk sultan camii ve külliyesi (medrese, kütüphane, imaret, çiftte hamam) inşa edilmiştir. Bu külliye bugünkü Eyüp yerleşmesinin çekirdeğini oluşturmuş, çevresinde Bursa'dan gelen göçmenlerin ve yörüklerin iskânı ile yerleşme gelişmiş ve İstanbul'un kalabalık nüfusunun besin ihtiyacının karşılanmasında burada yer alan tarım alanları ve meralardan yararlanılmıştır.

Kuşatma sırasında İstanbul çevresinde Boğaziçi'nin Rumeli kıyılarından Karadeniz ve Eyüp çevresine kadar uzanan bölgede 160 kadar köy nüfusunu kaybetmiştir. O zamanki koşullarda bu köylerdeki üretim, kentin beslenmesi bakımından önem taşıdığından, bu köylerin nüfuslandırılması önemli bir politikadır.

Eyüp'ün Eyüp Sultan ile başlayan manevî sembolü, Osmanlı İmparatorluğu'nun sultanlarının halife olarak İslam dünyasının dinî temsilcisi sıfatına erişmesi, bunun gereği olarak Hz. Peygamber'e ait kutsal emanetlerin de Eyüp'e taşınması ile yükselmiştir. Bu dönemde Eyüp, Mekke, Medine ve

Kudüs'ten sonra en kutsal 4. İslam ziyaretgâhı haline gelmiş, tarikatlara ait tekkeler, ileri gelen bilgin ve saray mensubuna ait türbeler ve kabristanlarla büyümüştür. Eyüp'ün Osmanlı İmparatorluğu'nun gelişme dönemindeki rollerinden biri de, devletin halkla yakınlaştığı ideolojik ve simgesel tahta oturma (cülus), bağlılık yemini (biat), kılıç kuşanma törenleri, sünnet, doğum ve zafer kutlamalarına odak noktası olmasıdır. Törenler, Eyüp ve Saray arasında kutsal aks ve Haliç üzerinde yapılmıştır. Kutsal aks üzerinde külliyeler çevresinde mahallelerin oluşması yanında, Haliç üzerinde dinlenme

işlevinin gelişmesi de Eyüp'te yerleşimin geliştirmiştir. Eyüp dinsel ve dinlenme amaçlı ziyaret ve konaklama mekânı, buna dayalı imalat ve ticaret (seramik, çanak-çömlek, oyuncak atölyeleri) işlevleri ile İstanbul'un Haliç çevresindeki yapılanmasında yer almıştır. Fatih'in daha İstanbul'un Osmanlı - Türk

Dönemi'nde kuruluş aşamasında, İstanbul'un hasları ve kadılıklarını tayin ederken İstanbul (Suriçi) ve Galata'nın yanına Eyüp'ü de katması bu yönlerin gözetilmesi sonucu olsa gerektir.

Nitekim Kanuni Sultan Süleyman döneminde Kırkçeşme suyollarının yapılması gibi önemli imar etkinlikleri sonucu Eyüp'ün, Galata dışında, Kasımpaşa ile birlikte en yoğun surdışı yerleşmelerinden olduğu görülmektedir.

17. ve 18. Yüzyıllar

16. yüzyılın sonuna kadar reayanın toprağını terk etme yasağının uygulanmasıyla nüfus artışı denetlenen İstanbul, bu dönemde Anadolu'da görülen isyan dalgası ve benzeri karışıklıklar nedeniyle önemli ölçüde göç almıştır. 17. yüzyılda Anadolu'daki, 18. yüzyılda Rumeli'deki huzursuzluğun yanında, Avrupa ve Kırım'da toprak kayıplarının başlaması göçleri artırmış ve konut alanlarının yoğunlaşmasına neden olmuştur.

Nüfusun yoğun olduğu mahalleler Haliç boyunca yer almıştır. Bunlar çoğunlukla Beyazıt-Edirnekapı hattının kuzeyinde Rumlar ve Museviler'in yerleştiği mahallelerle aynı hattın güneyinde tüccarlar ve ilmiye sınıfı mensuplarının

bulduğu mahalleler, Hipodrom ile Aksaray - Yenikapı arasında orta halli ailelerin, esnaf ve zanaatkârların yerleştiği mahalleler ve Samatya - Yedikule arasında mülkiye sınıfının, Ermeni ve Musevilerin yerleştiği, sakinlerinin etnik ya da dinsel kökenlerine göre farklılaşan mahallelerdir.

Anadolu'dan göçenler dış mahallelere, kara surları yakınına, kentin henüz iskan alanı olmayan bölgelerine yerleşmiş, vakıf kuruluşlarının yardımıyla yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Bu olgulardan Eyüp'ün etkilenmesi 18. yüzyılda Anadolu'dan kopup gelen bekar erkeklerin, yeniçerilikten ayrılanların ve hatta ailelerin İstanbul'u doldurması ile ilgilidir. Bu olgu, geçimini tanımlı ve yasal yollardan sağlamayan 'marjinal'lerin kentteki sayısını artmasına neden olmuştur. İş bölgelerinde bekarların yaşadığı geniş sefalet yuvaları oluşmaya, Eyüp, Kasımpaşa ve Üsküdar'da gecekondulaşmanın ilk işaretleri görülmeye

başlanmıştır. Suriçi'ndeki semtlerin önemli bölümünü yok eden yangınlar sonucu sakinlerin sur dışında yer seçmesinin de bunda rolü olmuştur.

Bilindiği gibi 1718–1730 yılları tarihimizde Lale Devri olarak nitelenir. Bu dönem yapılarının çoğunluğu kent merkezinin dışında, Kâğıthane ya da Boğaziçi'ndedir. Kültürel etkinliklerin yoğunlaştığı bu dönemde, kentin dışı doğru büyümesinin de etkisiyle, Haliç'in sonlandığı yerde Kâğıthane ve Eyüp mesireleri ve sahil sarayları ortaya çıkmıştır.

Bu dönemde Eyüp Haliç boyunca güneye doğru, bugün Haliç ile Eyüp Sultan arasında yer alan bölgede genişlemiştir. Eyüp Sultan Camii Mahallesi'nin güneyinde Haliç boyunca yapılan Cezri Kasım Paşa ve Zal Mahmut Paşa camilerinin etrafında mahalleler oluşmuştur. Kıyıda Yavedud, Zal Paşa, Defterdar, Eyüp ve Hoca Efendi iskelelerinin varlığı bölgenin o zaman yoğun bir nüfusa sahip olduğunu göstermektedir. 1630'larda Evliya Çelebi, Haliç üzerinde Defterdar Camii'ne kadar olan bölgeyi tasvir ile düzlükteki

Çömlekçiler Mahallesi'nde bağlı-bahçeli kat kat hoş manzaralı 1000 kadar evden, birçok konak ve bostanın varlığından söz etmiştir. Evliya Çelebi'ye göre bu mahallede üç yüz dükkânı

çarşıdan başka iki yüz elli çanak çömlekçi dükkânı vardır. Evliya Çelebi ve Kömürcüyan'ın verdiği bilgilerde, bu bölgede çömlek fırınları ve atölyelerinde çanak-çömlek, testi, tabak, yağ, bal, şarap ve su kapları yapımı, her türlü oyuncak imalatı söz konusudur. Kömürcüyan, Eyüp'ü tasvir ederken, bahçe ve bostanları, şehzade ve sultan hanımlarına ait konakları, saraya kar sağlayan kar kuyularını özellikle belirtmiştir.

3.1.10.3. Cumhuriyet Döneminde Eyüp

19. Yüzyılda ve Cumhuriyetin İlk Döneminde Eyüp

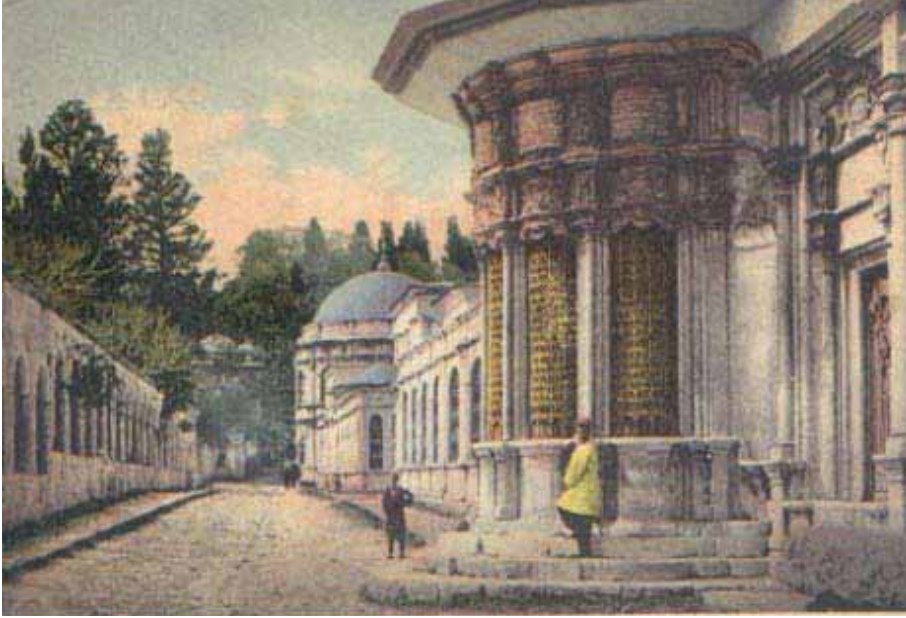
18. yüzyılda başlayan yenileşme hareketleri ve 1834 Tanzimat Fermanı, bilimde ve sanatta ilerleyen, sömürgeleşme ve sanayileşmeyle zenginleşen Batılı etkilerinin, Osmanlı ülkesinde de yaşanmaya başlanması, İstanbul'un biçimlenmesini önemli ölçüde yönlendirmiştir.

Sarayın yönetim işlevinin sınırlarında Beşiktaş sınırlarına, Yıldız'a ve Beşiktaş sahiline yerleşmesi birçok işlev alanının yer seçiminde ve kentin parçaları arasında kurulan ilişkiler sisteminde önemli değişiklikler olmuştur. Galata-Pera'nın Suriçi'ne köprülerle bağlanması, Pera'da gayrimüslim ülkelerin elçiliklerinin çevresinde yeni bir merkez gelişmesi, prestij konut bölgelerinin Beyoğlu'na ve Boğaz kıyılarına yönelmesi bu etkilenme içinde sayılabilir. Yeni ekonomik eylemlerde rol alan gayrimüslim nüfusun Haliç'in kuzeyine taşınması, Beyoğlu'nda batılı anlamda bir eğlence merkezinin ortaya çıkması, Anadolu yakası'nda kıyıda ve Avrupa Yakası'nda Eyüp'ün batısında yapılan modern askeri kışlalar, Boğaziçi köylerinde ve Marmara kıyılarında gelişen sayfiye yerleri ile Sirkeci İstasyonu ve Haydarpaşa Gar-Liman tesisleri yayılan kentin farklı işlev alanlarının belirginleşmesini getirmiş, aynı zamanda bu farklı işlev alanları arasında araçlı ulaşım sistemleri ve ulaşım hatlarının kurulmasına gereksinim olmuştur.

Haliç'in ve Boğaz'ın iki yakası arasında kurulan deniz yolu ile kitle taşımacılığı, Suriçi'nde, Beyoğlu'nda ve Kadıköy-Üsküdar'da tramvay ve Beyoğlu Yakası'nda Tünel ile Marmara kıyılarına koşut geçirilen demiryolu hatları bu dönemde hizmete girmiştir. Tekerekli araçlarla ulaşım, mekânı biçimlendirme açısından önceden oluşmuş kent kesimlerinde de etkili olmuş, yanan kent kesimleri geleneksel dokudan çok farklı yol ve mülkiyet dokusu arz eden izgara sistemle 'planlanmış' ve kâgir binalarla yeniden yapılanmıştır.

İstanbuluların 19. yüzyıldaki yaşamı üzerine yayımlanan ayrıntılı tasvirlerden İstanbul'dan Eyüp'e gitmek için en kısa yolun Ayvansaray kapısında başladığı, bu yol üzerinde bir sıra mezarlık ve civardaki çiçek bahçelerinde yetiştirilen çiçeklerin satıldığı Gül Pazarı ile karşılaştığı, daha sonra dikkati çeken ilk yapının Şah Sultan Türbesi olduğu, onun hemen karşısında Esmâ Sultan'ın Metruk Sarayı'nın yer aldığı, daha ilerde büyük ulema şeyh ve devlet ricalinin yattığı bakımsız, yarı harap birçok mezarın bulunduğu anlaşılmaktadır.

1880'de Fransız Pierre Loti adına Haliç ve çevresinin manzarasına bakan bir tepede kurulan kahve Eyüp'ün yabancılar tarafından tanınması ve ziyaret edilmesinde farklı bir yer edinmiştir.

Bu dönemde Eyüp ile ilgili asıl gelişme yakın çevresinde ortaya çıkmıştır. Sultan II. Mahmut'un orduyu yenileme çalışmaları sırasında kurulan Rami Kışlası (1829) ile Balkan Savaşları

nedeniyle buradan gelen göçmenlerin yerleştiği Taşlıtarla, sonraki gelişmelerin ilgi merkezlerini oluşturmuştur. Sirkeci'ye demiryolunun getirilmesi, Silahtarağa'da ülkenin ilk enerji santralinin kurulması, Haliç'te Feshane, İplikhane, Defderdar Yünlü Fabrikası ve diğer sanayi ve depolama yapılarının yoğunlaşması Kasımpaşa, Hasköy ve Eyüp'te sanayi çalışanlarının yerleşme dokusunu ortaya çıkarmıştır. Cumhuriyetin ilk dönemindeki kentlerin planlanması çalışmalarında İstanbul için farklı ülkelerden Batılı uzmanlar plan ve öneriler geliştirmiş, ancak hepsi de Haliç'i bir sanayi alanı olarak görmüşlerdir. Bunlardan geniş ölçüde uygulanan Prost Planı (1936) ile Haliç kıyılarında ve 1950'li yıllarda Topkapı'da sanayi bölgelerinin tesisi, bunun yanı sıra 1940'lı yıllarda Rami yöresinde ızgara sistemle oluşturulmuş yeni yerleşme alanına Balkan göçmenlerinin yerleştirilmesiyle Eyüp yerleşmesi, sanayi ile iç içe girerek, Haliç kıyısı boyunca kuzeybatıya doğru büyümüştür. Güvenlik nedeniyle kutsal emanetlerin de Topkapı Sarayı'na nakledildiği bu dönemde Eyüp artık bir ziyaretgâh, seyir ve mesire yeri değil, imalathaneler, işçi mahalleleri, orta sınıf konutları ve mezarlıklardan oluşan kenar semti haline gelmiştir.

1950 Sonrasında Eyüp

1950'li yıllara değin dinsel kimliğin öne çıktığı bir su kenarı yerleşmesi olan Eyüp, 1950'lerden sonra hızlı bir dönüşüm sürecine girmiştir. Bu döneme kadar bir suyolu (kent'in ana bulvarlarından biri) üzerinde yalıları, sarayları, orman alanları ve mesire yerleriyle Osmanlı toplumunun yaşam alanı olarak dikkati çeken Eyüp ve Haliç kıyısı, 1950'li yıllardan itibaren İstanbul'un gelişim sürecine paralel olarak değişmeye, dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Bu dönem tüm İstanbul için olduğu kadar, Haliç kıyısı için de önemli bir kırılma noktasıdır. Haliç kıyısı ve Eyüp için antik çağdan bu yana devamlılığını sürdüren kimlikler bu noktada önemini yitirmiş ya da geri plana düşmüş, mekân başka dinamiklerin etkileri ile biçimlenmeye başlamıştır. 1950 sonrasında Eyüp ve yakın çevresini etkileyen dinamikler incelendiğinde 1950-80 arası ve 1980 sonrası olmak üzere iki dönem belirmektedir.

1950 – 1980 Döneminde Eyüp

1950'li yıllardan 1980'lerin sonuna kadar İstanbul'un gelişiminde sanayi alanları temel belirleyici işlev olmuştur. Konut alanları sanayi alanlarının yer seçim kararlarına bağımlı olarak gelişmiştir. 1950'lerin ortasında İstanbul, banliyö demiryolu hattının da etkisiyle, Marmara Denizi kıyılarına koşut olarak batıda Yeşilköy, doğuda Bostancı'ya uzanan bir alana yayılmış, kuzeyde Levent'e ilerlemiştir. Bu yayılmada iki farklı konut üretimi öne çıkmaktadır. Birincisi gecekondulaşmadır. 1940'lı yıllarda yeni yeni ekonomik politikalar sonucunda başlayan göç olgusu 1950'lerden itibaren İstanbul'un gelişiminde temel olgu haline gelmiştir. Sanayileşmeye bağlı bu ilk göç dalgası ile gelenler, Haliç ve surdışındaki sanayi kuruluşları çevresinde yerleşmişlerdir. İkinci konut üretim biçimi ise apartmanlaşmadır. 1954 yılında tapu yasasında yapılan bir değişiklikle kat mülkiyetine olanak sağlanması bu süreci hızlandırmıştır.

1960'larda Yakacık, Tuzla, Çayırova, Gebze sanayi eksenine, Kartal - Maltepe sanayi alanları eklenmiştir. Zeytinburnu ve Bakırköy arasını doldurmuş olan sanayi alanları bir yandan Sefaköy, Halkalı, Firuzköy'e, diğer yönden Eyüp, Rami, Gaziosmanpaşa bölgesinden kuzeye kayarak Küçükköy, Alibeyköy ve Kâğıthane'ye ulaşmıştır. Bu dönemde özellikle sanayileşmenin artmasının bir sonucu olarak ekonomi gelişmiştir. 1966 yılında İstanbul Sanayi Nazım Planı yapılmış, İstinye ve Haliç kıyılarındaki sanayi alanlarındaki gelişme dondurulmuştur.

1970 yılından sonra Batı Yakası'nda Bakırköy, Sefaköy, Halkalı, Firuzköy, Avcılar, Eyüp, Rami, Alibeyköy, Gaziosmanpaşa, Küçükköy, Bomonti ve Kâğıthane dönemin başlıca sanayi bölgeleri olmuştur.

Eyüp'ün bu olaylardan etkilenmesi araştırıldığında; 1957'de Başbakan Menderes'in, Prost'un planlarından hareketle yol açma girişimleri bağlamında, Rami Kışla Caddesi kuvvetli bir bağlantı yolu haline getirilerek Yeni Yol diye adlandırılan bir bulvar ile Eyüp Sultan Camii'ne bağlanmıştır. Tarihî merkeze saplanan bu bulvarın (Eyüp Bulvarı) açılması, Cami-i Kebir Caddesi üzerindeki dükkânların yıkılması, Oyuncakçılar Çarşısı'nın ortadan kalkması gibi doku farklılaşmalarına neden olmuştur. İstanbul Belediyesi tarafından Piccinato'ya hazırlatılan 1/10.000 ölçekli Geçiş Devri Nazım Planı'nda Ayvansaray - Defterdar arasında yer alan III. Haliç Köprüsü ve çevre yolu bağlantısı da 1960 sonrasında, Boğaz Köprüsü'nün yapımı sırasında, gerçekleştirilmiştir.

1954 Kat Mülkiyeti Yasası ile 1974 İstanbul Kat Nizamları Düzenlemesi yukarıda açıklanan nedenlerle yoğun konut talebine maruz kalan Eyüp'te yükleniciler eliyle yık-yap-sat sürecinin işlemesine ve parçacı yaklaşımlara yol açmıştır. Diğer yandan sanayinin yoğunlaşması ile artan kaçak yapılaşma boş alanlara yayılarak eski dokuyu sarmıştır. Tüm bunlar yoğunluğun artmasına, yolların genişletilmesi uygulamaları ile birlikte geleneksel dokunun tahrip olmasına yol açmıştır. Bu süreç sonunda Eyüp'teki çiçek yetiştirme alanları da, Alibeyköy'deki sebze bahçeleri ve meralar da ortadan kalkmıştır.

1980 Sonrasında Eyüp

1980'li yıllar, İstanbul Metropolitan Alanı için İmar ve İskân Bakanlığı'na bağlı olarak çalışan İstanbul Nazım Plan Bürosu'nca hazırlanan, ancak gerek hazırlandığı süre içinde büyük kentte değişen koşullar, gerekse 1983 yılında çıkarılan imar afları ile etkisiz kalan, ilk 1/50.000 ölçekli nazım planının onaylandığı, 3194 sayılı imar yasasının çıkarıldığı, sanayinin kent dışına çıkarılması ile ilgili uygulamaların başladığı, metropolitan alana bağlı olarak organize sanayi sitelerinin kurulduğu, 2. kuşak plansız konut alanlarının bunları izlediği, metropolitan alanın Boğaziçi Köprüsü çevre yolları ve daha sonra Fatih Köprüsü ve bağlantı yolları çevresinde Kuzey Bandı'nda (orman, havza, tarım alanları, kıyılar) ilerlemeye başladığı dönemdir.

Yine bu dönemde çıkarılan 3030 sayılı yasa ile 'Büyükşehir' kavramı tesis edilmiş, yerleşme merkezleri, bu arada Eyüp, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı ilçe konumuna gelmiştir. Yerel yönetimlerin imar yetkilerini artıran bu yasaların da yardımıyla dönemin belediye başkanınca başlatılan Haliç'in sanayiden arındırılması operasyonu çerçevesinde kıyıda imalathaneler kaldırılmış, sahilde yeni dolgu alanları tesis edilerek hızlı araç ulaşımına göre tasarlanan geniş ve kıyı kotundan yüksek, kazıklı sahil yolu düzenlenmiştir. Sanayiden arındırılan Haliç kıyıları kamuya açık alanlar haline gelmekle beraber, tanımlanan sahil yolu tarihi yerleşim alanının kıyı ve su yüzeyi ile ilişkisini sınırladığından, kent yaşamına katılamamıştır.

1984 yılında yine 3030 sayılı yasa çerçevesinde, Kemerburgaz yerleşmesi ve kırsal alanı Eyüp Belediyesi'ne bağlanmış, böylelikle Eyüp Karadeniz kıyılarına kadar çok geniş bir alanın yerel yönetim merkezi olmuştur. Gerçi 1990'lı yıllarda Bayrampaşa ve Gaziosmanpaşa'nın ilçe olmasıyla Eyüp'ün kentsel alanı ve kentsel nüfusu azalmıştır. Kırsal alandaki yerleşmelerle kolay iletişim olanaklarının olmaması, maden çıkarım alanları ile taş ocaklarının yarattığı ulaşım, doğal kaynakların tahribi, kıyının bozulması ve çevre kirliliği yönünde yarattığı sorunlar, Kemerburgaz vahşi çöp depolama alanının neden olduğu çevre kirliliği ve benzeri güçlükler çözüm bekleyen konular olarak gündeme yerleşmiştir. Buna TEM çevresinde kuzeye ilerleyen ve giderek yoğunlaşan kentsel alanın Kuzey Bandı'nda yarattığı tehdit de eklenmelidir. Kuzey Bandı'nda, 1990'lı yıllardan itibaren Eyüp'ün yönetsel sorumluluk alanında yaşanmaya başlayan gelişmelerden biri de üst gelir grubunun büyük kent dışında, orman içinde, su kenarlarında, kısaca doğal çevrede gerçekleştirdiği konut ve eğlence alanlarıdır. Bu alanlar ormanın önce parçalanmasına, giderek tahribine ve ortadan kaldırılmasına ya da statü değiştirmesine neden olmuştur.

1995 onanlı İstanbul Metropoliten Alanı Alt Bölge Nazım Planı'nın en önemli kararı ise Rami - Topçular sanayi alanının hizmet alanına dönüştürülmesidir. Bu karar plansız sanayi ve çevresindeki, düzensiz plansız konut alanlarının yukarıda sözü edilen, Kuzey Bandı gelişmelerine özendirilmesi olasılığını da gündeme getirmektedir.

Sonuç olarak, bugün Eyüp gelişme eksenini, Haliç kıyılarından, hatta Londra Asfaltı'ndan kaymış, yapılaşma baskısını kırsal alanında ve doğal çevrede de yaşamaya başlamış bir kara kentidir. Haliç'in suyolu, dinlenme alanı ve manzara potansiyelinin

değerlendirilmesi, tarihi ve doğal kimliğine uygun bir yerleşme düzenine kavuşulması, Eyüp'ün gelecek planı hazırlanırken dikkate alınması gereken önemli konulardandır.

3.1.10.4. Alibeyköy

M.Ö. 2. yüzyıla ait bazı yapı kalıntılarına rastlanmış olmakla beraber Alibeyköy'de yerleşim alanı olduğunu gösterir hiçbir kayda rastlanmamıştır. Bizans döneminde Alibeyköy mesire alanı olarak kullanılmış olmalıdır.

İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından uç beylerinden Ali Bey isimli akıncısına çiftlik olarak verilmiştir. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'un alınmasından önceki yıllarda Trakya ve Balkanlarda fethettiği beldeler ve İstanbul Kuşatması sırasında Balkanlar yolu ile gelebilecek Haçlı ordularını önleyici tedbirler aldığı için mükâfatlandırarak Alibeyköy bölgesini mülk olarak vermiş ve vakfiyesine yazdırmıştır. Ali Bey, Osmanlı ordularında yararlı işler yapmış olan Evrenos Gazi'nin oğludur.

Ali Bey'in çiftliği onun 1485 yılında vefat etmesine kadar devam etti. 1498 tarihli Osmanlı kayıtlarında köy nüfusunun 46 kişi olduğu yazılıdır. Bunların çoğu Alibey çiftliğinin personeli olup; bir kısmı da toprağı işleyerek vergisini veren ve koyun yetiştiren köy sakinleriydi.

Hiçbir devirde Alibeyköy'de gayrimüslim iskân edilmedi. Hıristiyanlar daha çok Silahtar ve Çamlık semtini tercih ederlerdi.

Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Alibeyköy için "Kırk kadar evi olan ve 70-80 kadar çınar ağacı ile süslenmiş bir mesire yeri" olduğunu yazmıştır. Evliya Çelebi'nin anlattığı bölge bugün Çırçır Mahallesi olarak adlandırılan mahalledir. Bu mahallede o günlerden kalan üç adet çınar ağacı korunması gereken tabiat varlığı olarak tescillidir. (25.12.1991 tarih ve 3286 sayılı karar 33 pafta, 95 ada, 3 adet Çınar Ağacı) Ayrıca, 11.3.1998 tarih ve 9345 sayılı kurul kararı ile 26 ada, 8 parselde 1 ıhlamur, 6 adet çınar ağacı tescillidir.

Çırçır 1720'lerde yeniden ihya edilmiş, bentler, havuzlar, fiskiyeler ve gül bahçeleri yapılmış ve IV: Mehmet'in av köşkü de oğlu III. Ahmet tarafından tamir ettirilmiştir. Bu dönemde Hüsvabad olarak adlandırılan Alibeyköy'ün bu günleri de uzun sürmemiş Patrona Halil isyanı sırasında Kâğıthane ile birlikte yıkılıp, yıkılmış, yağmalanmıştır.

1850'lerde Adile Sultan'ın inşa ettirdiği Alibeyköy-Silahtar arasındaki yolun (bugünkü Silahtarağa Caddesi) kenarındaki saraylar, Adile Sultan'ın 1899'da vefatından sonra bakımsızlıktan harap olmuş ve kalan temeller de 1950'li yıllarda bölgeye yerleşen gecekonducular tarafından sökülerek götürülmüştür.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Hassa arazilerini yararlı şahıslara vererek vakıf kurdurma, Fatih Sultan Mehmet ve II. Beyazıt döneminde de devam etmiştir. Bu durum Alibeyköy'de birçok vakıf kurulmasına, arazilerin bu vakıflar tarafından kira veya yarıcılık yolu ile işletilmesine neden olmuştur. 1793 yılında III. Selim tarafından Alibeyköy'ün büyük bölümü Silahtar Abdullah Ağa'ya verilmiş ve Ağa'nın kurduğu vakıf hala Alibeyköy'ün gündemindedir.

Ayrıca vakıf dışındaki araziler miri malı olarak devlet ve padişaha ait hayvanların yayılma ve barınma yeri olarak kullanılmıştır. Silahtarağa ve Çobançeşme'de bu iş için büyük ahırlar ve bakıcıların barınma mekânları vardı. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde Alibeyköy arazisi paşalara arpalık olarak verilmiştir. Silahtar-Alibeyköy arasındaki çayırılar Enver Paşa tarafından ekilmiştir.

Bugün Saya Merası dediğimiz bölgenin Yeşilpınar kısmında Saya Ocağı isimli bir teşkilat vardı. Bunların sarayın ve Osmanlı Ordusunun et ihtiyacını karşılamak üzere kendilerine tahsis edilen 90.000 dönüm merada koyun beslerler ve saraya kasaplık-kurbanlık yetiştirirlerdi. Koyun miktarı yıllık 15.000 civarında idi. Kendileri ve hayvanların ihtiyacı için 2000 dönüm tarlalarında da sebze ve yem bitkileri yetiştirirlerdi. Sarayın günlük ihtiyacı her gün teslim edilirdi. Teşkilatı yeniçeriler korurdu. Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemsettin'in tavsiyesi üzerine kurduğu bu Ocak 1908 yılında kaldırıldı.

İstanbul'un işgali sırasında müttefik kuvvetlerden İngilizler şimdiki Hasdal'a karargâh kurmuşlar ve 2 Ekim 1923'e kadar burada kalmışlardır.

Cumhuriyet döneminde 1933 yılında umumi talimat ile bütün köy arazisinin mirî ve vakıf yerleri halka dağıtılmıştır.

Alibeyköy'ün nüfusu 1927 yılında Büyük mübadeleden dolayı gelenler ile birlikte 500 kişiyi bulmuştu. 1935 yılında ise nüfusun 701 kişi olduğu tespit edilmiştir. 1940'ta 856 kişi olan nüfus 1945 yılında Alibeyköy nüfusu 901 kişi olmuştu. Bu tarihten sonra Alibeyköy hızlı bir muhacir akınına uğramış ve 1950 yılında nüfus 2.150 kişiye ulaşmıştır. 1955 yılında nüfus

12.819 kişi iken, 1960'ta 13.500 kişidir. 1970 yılında 22.072 kişi olan nüfus 1990'da 97.233 kişiye ve 2000'de 136.172 kişiye ulaşmıştır.

Alibeyköy kuruluşundan sonra uzunca süre Küçük Çekmece kasabasının bir mezrası olarak kalmıştı. Sonra Bakırköy'e, Fatih'e ve en sonunda Eyüp İlçesi'ne bağlandı. 1967 yılına kadar muhtarlık statüsünde kaldı. 1967 yılında bağımsız belediye olan Alibeyköy, 1980 yılından sonra mahallelere ayrılarak yeniden Eyüp İlçesi'ne bağlanmıştır.

3.1.10.5. Kemberburgaz

Karadeniz sahiline yaklaşık 15 km. kadar içerisinde yer alan Kemberburgaz, kuzeyinde Beylik Dağı ve İskoza Bayırı Tepesi kuzey-doğuda Fenerli

bahçe Tepesi, güneyde Körhacı Bahçesi ve Terkos su Temizleme pompası, batıda Atatürk Tepesi ile çevrilmiştir.

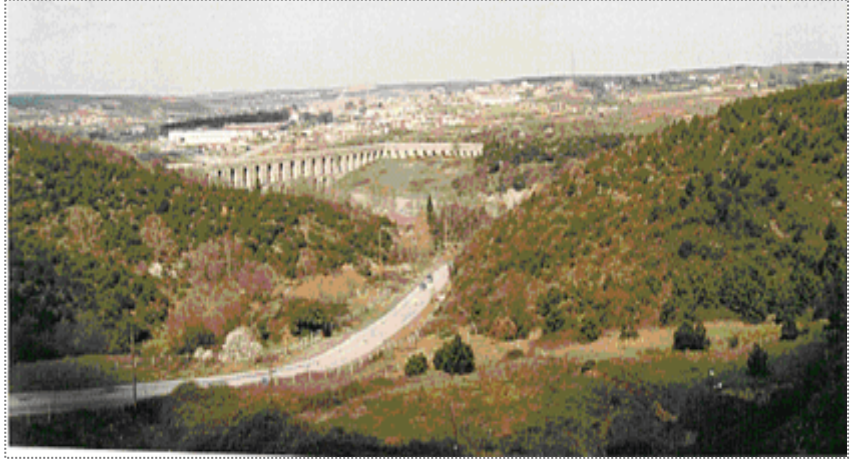
Kemberburgaz, İstanbul metropoliten alanı içerisinde henüz kırsal niteliğini koruyabilen nadir yerleşmelerden biridir. İstanbul'un kuzeybatısında bulunan rekreatif alanlara ulaşımın düğüm noktasında bulunması nedeniyle önemli bir mevkiye sahiptir. Ayrıca Kemberburgaz, bugüne değin yakınlarına kadar ulaşan sanayi yerleşmelerinin baskısından kurtulabilmiştir.

Bizanslılar zamanında Pirgos (Yeni Kule) olarak adlandırılan bu yöre, daha sonra kemerlerden dolayı, Kemberburgaz adını almıştır. Tarihi Romalılar dönemine kadar uzanan Kemberburgaz'da, bazı kaynaklara göre Theodosine zamanında yaptırılan suyollarını I.Andronikos tamir ettirerek, İtralis (yeni Burgaz Çayı)'nın suyunda oradan akıtmış ve Menbaada bir kule ve bir yazlık saray inşa ettirmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu Devri'nde bir Rum iskân sahası olan Kemberburgaz'a 1924 senesinde yapılan mübadele neticesinde Türkler yerleştirilmiştir. Bu esnada Kemberburgaz'da 390 hane Rum, 93 Harbi esnasında hicret etmiş 10 hane Türk bulunmaktadır.

Kanuni devrinde, İstanbul'un nüfusu 150.000–175.000 civarındadır. İstanbul'un nüfusu arttıkça çeşme ve kuyuların suyu yetişmemeye başlamış ve su sıkıntısı baş göstermiştir. Roma devrinden kalan ve Fatih tarafından onarılarak suyu akmaya başlayan eski Kırk Çeşmesi'nin suyu da azalmış, Fatih'ten sonra yapılan Fatih, Turunçlu, Beyazıd, Mahmut Paşa, Şadırvan ve Koca Mustafa Paşa surlarına ait çeşmeler de yetersiz kalmıştır. Kanuni av maksadıyla Kâğıthane civarında gezinirken eski bir su yolunda suları görerek o civardan İstanbul'a su getirmenin mümkün olup olmadığını araştırmaya başlamış ve bu iş için Mimar Sinan'ı görevlendirmiştir.

Şehre su taşıyan kemerlerin Roma ve Bizans dönemlerinde yapımına başlandığı, ancak bugün görünen büyük çoğunluğu Osmanlı döneminde yapılan su kemerlerinden 16.'nci yüzyılda Mimar Sinan

tarafından yapılan Moğlova Su Kemerleri en muhteşemidir. Golf Kulübü'nün üzerinden geçen yine Sinan'ın eseri 800 m. uzunluğundaki Sultan Süleyman Su Kemerleri ise Türkiye'deki su kemerlerinin en uzunlarından biridir. Kemerburgaz'da bulunan diğer su kemerleri ise şöyledir: Kemerburgaz'ın 5 km. kuzeybatısındaki Mağlova çayırında bulunan Mağlova kemerleri, 1,5 km güneydoğusunda yer alan Eğri Kemer (Hasdal Askeri Kışlası yanından geçen yolla Kemerburgaz'a geldiğinde yolun altından geçen kemer), 7 km güneyinde ve Cebeciköy'ün 1,5 km doğusundaki Cebeciköy ya da Güzelce Kemerleri mevcuttur.

Kemerburgaz'ın önemli özelliğinden biri de, tarihten bu yana İstanbul'un mesire yerlerinden biri olmasıdır. İstanbul'un dışından 25. km.'de, Karadeniz'in Avrupa kıyısının geniş kumsalları yaz aylarında İstanbulluları çekmektedir. Karadeniz'den içeride, Avrupa kıyısındaki Belgrad Ormanı, İstanbul'un çevresindeki en geniş ormandır. İstanbullular, hafta sonlarında, gölgeliklerinde, mangallı aile piknikleri yapmak amacıyla arabalarıyla buraya gitmektedirler. Kemerburgaz, yeşil çevresi ve İstanbul'a göre çok temiz havası, çevre düzenlemesi yapılmış estetik yapılarıyla villa kent görünümüne

bürünmekte, her türlü sosyal tesisi, spor alanları, binicilik ve golf sahaları bulunan bir yerleşim alanı hâline gelmektedir.

Orman içi kırsal yerleşme özelliğini taşıyan Kemernburgaz'ın çevresi orman tahdit sınırı ile çevrilmiştir. Kemernburgaz'ın gelişmesi orman alanları ile sınırlı kaldığından kısıtlıdır.

3.1.11. İLÇENİN KENTSEL ÇEVRE DEĞERLENDİRMESİ

Eyüp, 1950 sonrasındaki sanayi hamlesiyle, Haliç boyunca kuzey-kuzeydoğu doğrultusunda hızlı bir gelişim göstermiştir. Bu süreç beraberinde gecekondu sorununu da getirmiştir. Hazine, şahıs ve diğer kamu arazilerine yapılan kaçak evlerle izinsiz yapılan barınaklar böylece kendi ismini de yaratmıştır: "Gecekondu". Günümüzde ilçe nüfusunun 1/3'ü gecekonduarda yaşamaktadır. Gecekondu bölgelerinin çarpık kentleşme olarak tanımlanmasının nedenlerini şöyle özetleyebiliriz:

1. Gecekondu genellekle tapusuz ve yasadışı edinilen arsalar üzerine inşa edilmektedir.
2. Gecekondu binasının kalitesi çok düşüktür. Estetiği yoktur, dayanıksızdır, sağlıksızdır, kısa ömürlüdür, yapı fiziği kurallarına uygun inşa edilmemiştir, güvensizdir, denetimden yoksundur. Çoğu zaman, plan ve projesi yoktur.
3. Gecekondu genelde yolu, suyu, elektriği, telefonu, doğalgazı, olmayan, hiçbir ticari, sosyal, teknik, sağlık, kültürel ve sportif altyapısı bulunmayan yörelere inşa edilir. Böyle olunca da, içinde buldukları ilçenin belediyesine bu altyapı çalışmalarını yaptırtmak için, siyasi baskı unsuru oluştururlar.

İkliminin uygun olması sayesinde tarih boyu doğal güzelliğini değerlendirmeye gelen İstanbullular'ın gezinti yeri olan Eyüp, sanayileşmenin getirdiği olumsuzluklar neticesinde 80'li yıllara

adı kirlilikle anılan bir ilçe olarak girmiştir. Sanayileşmenin getirdiği çevre felaketlerini iki noktada toplayabiliriz:

1. Sanayi atıkları ve İstanbul'un genel atıkları sonucu aşırı derecede kirlenen Haliç,
2. Sanayileşmenin getirdiği düşük yoğunluklu plansız yapılaşma sorununun, şehrin orman aleyhine rasgele büyümesine yol açması ve doğrudan yapılaşmanın olmadığı ormanlık arazinin bile yapılar arasında kalarak yok olma tehdidi yaşaması.

Belirtilen sorunlardan ilki 80'li yıllarda başlayan sanayiden arındırma süreciyle çözülmeye başlanmıştır. Doksanlarda atılan adımlarla Haliç'in pislikten arındırılması süreci başarıya ulaşmıştır. Ancak bu sürecin sona erdiği sanılmamalıdır. Zira büyük oranda durgun bir su birikintisi olan Haliç'in temizliğini koruyabilmesi, buradaki atıkları boğazdaki akıntıya aktaran sistemin işlemesine bağlıdır. Büyükşehir'in sorumluluğunda olsa da bu sistemle ilgili güncel bilgilerin takibi Eyüp için hayati öneme sahiptir.

Gecekondu ülke gerçeği olan göç olgusunun bir sonucudur. Gecekonduları önleyebilmek için öncelikle göçü önlemek gerekmektedir. Göçü yasaklamak ve durdurmak mümkün olmadığı için göçün kaynağında tedbirler almak gereklidir. Sağlık yatırımları, eğitim yatırımları, yatırımın teşvik edilmesi, ticaretin teşvik edilmesi, konut inşaatının teşvik edilmesi, tarımın teşvik edilmesi, altyapı yatırımlarının tamamlanması gibi gerek merkezi yönetimi ve gerekse göç veren illerin yönetimini ilgilendiren tedbirler alınabilir.

Ortaya çıkan gecekondu olgusu, oluşturulan gecekondu önleme bölgeleriyle kontrol altına alınmaya çalışılmış ancak başarılı olmamıştır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan "Sayılarla İstanbul 2001" çalışmasında ilçemizdeki gecekondu sayısı 14.000 olarak açıklanmıştır. Bu gecekondualarda ikamet edenlerin sayısı ise 80.000 kişidir. İlçemizin nüfusunun 254.803 olduğu dikkate alınırsa ilçe nüfusunun yaklaşık %31'i gecekonduya yaşamaktadır. Alibeyköy - Güzeltepe Mahallesi - Akşemsettin - Karadolap - Nurtepe Mahalleleri ile Silahtarağa - Sakarya - Esentepe Mahalleleri gecekonduların yoğun olarak bulunduğu yerleşim alanlarıdır.

Son yıllarda (1990'larda) gecekonduların gömlek değiştirdiği, bir iki katlı binaların yıkılarak, yerlerine 4-6 katlı apartmanların dikildiği, dolayısıyla nüfus yoğunluğunun arttığı görülmektedir. Bu bölgelerin yenilenmesi daha zordur, fakat imkânsız değildir.

Alibeyköy'deki konut dokusu incelendiği zaman karmaşık bir yapıyla karşılaşılmaktadır. 5 kat ve yukarı yapılaşma daha çok Akşemsettin Mahallesi'nde yoğunlaşmış olmakla birlikte, kısmen Çırçır, Karadolap, Güzeltepe mahallelerinde de görülmektedir. 3 ve 4 katlı yapılar daha çok Akşemsettin, Çırçır, Yeşilpınar mahallelerinde görülmektedir. Karadolap, Çırçır, Güzeltepe, Esentepe, Sakarya, Silahtarağa, mahallelerinde ise genellikle gecekondular tipi konutlar yoğunlaşmıştır.

Yeşil alan açısından bakıldığında Eyüp, hâlâ İstanbul'un önde gelen yeşil alanlarına sahiptir. İlçede 350' ye yakın park ve yeşil alan mevcuttur. Bu yeşil alanların toplamı yaklaşık 1.113.972 m²'dir. Sahip olunan yeşil alan dünya ve İstanbul ortalaması ile kıyaslandığında, Eyüp'ün üstünlüğü göze çarpmaktadır. Dünya standartlarına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı 7 m²; İstanbul'da ise 4 m²'dir. Bu rakam Eyüp'te kişi başı 12,3 m²'dir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma Daire Başkanlığı Eyüp'ün İstanbul'un en yeşil ilçesi olduğunu açıklamıştır.

3.1.12. İLÇENİN KÜLTÜR VE TURİZM DURUMU

Osmanlı Devletinin en parlak günlerinin seçkin bir semti olan Eyüp'te sayısız kültürel değer vardı. Yıllarca süren ihmaller ve yanlış müdahalelerin tahribatına uğramış olan pek çok eser ne yazık ki bugüne ulaşamamıştır. Buna rağmen ecdadın bıraktığı zengin mirasın günümüze ulaşan örnekleri bile Eyüp'ü eşsiz kültürel zenginliğe sahip bir ilçe yapmaya yetmektedir.

Bu kadar zengin bir kültürel mirasa sahip Eyüp, stratejik görüşten uzak uygulamalar sonucu, özellikle 50'lerden bu yana yanlış uygulamalar ve kötü bir şehircilik anlayışı ile bozulmalara uğramıştır. Öyle ki bu yıllarda meydana gelen tahribatı ortadan kaldırmak üzere 80'lerde yapılan

çalışmalar da büyük tahribata neden olmuştur. Eğer bu strateji yoksunluğunun önüne geçilmezse Eyüp'ün mevcut değerlerini kaybetmesi de hiç şaşırtıcı olmayacaktır.

Eyüp'teki tarihî varlığı korumak üzere Eyüp Sultan Külliyesi ve yakın çevresini, Nişanca Mahallesi'ni, tarihî Eyüp Mezarlığı'nı, Eyüp Merkez Mahallesi'ni, Defterdar Mahallesiyle Düğmeciler Mahallesi'nin bir kısmını içine alan bölge 15.01.1977 gün ve 9591 sayılı G.E.E. ve A.Y.K. kararı ile Kentsel Sit Alanı ilan edilmiştir. Bölge için faydalı bir girişim olsa da, bu karardan sonra oluşturulan Eyüp Koruma Planı'nda önemli hatalar yapılmıştır. Daha önceden izni çıkmış projelere hukukî gerekçelerle dokunulamaması bir yana, öngörülen sit bölgesi için 9,5 metreye, koruma alanı için 12,5 metreye varan bina uzunluğu tarihî sokak dokusunu mahvedecek niteliktedir. Oysa Eyüp için azamî 3 katlı bahçeli cumbalı saçaklı binalar ve tarihî İstanbul Sokak dokusu idealdir. Elbette bu tip yapılaşmanın getireceği bir maliyet olacaktır ancak;

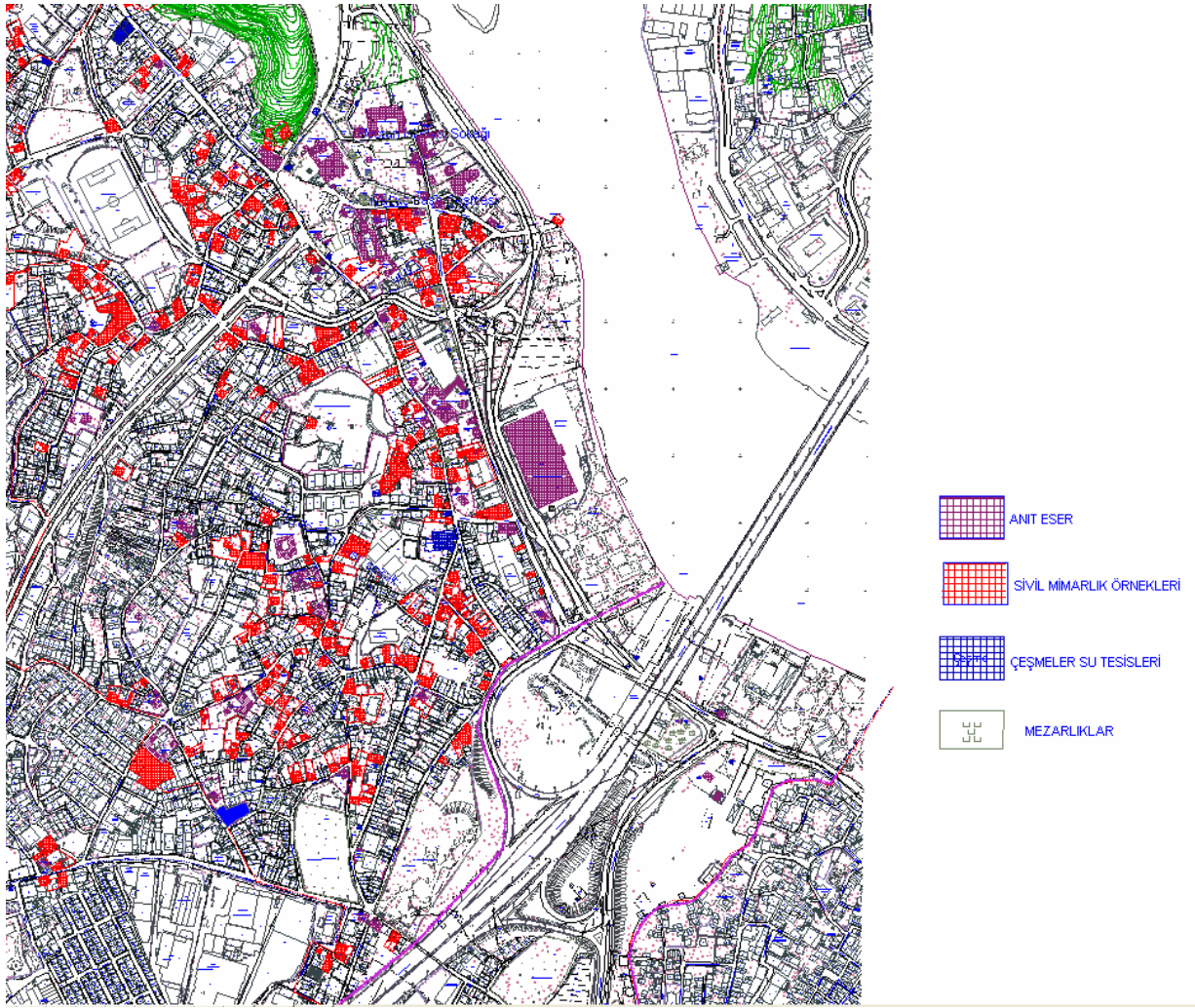
uzun vadedeki faydalarına bakıldığında bunlar önemsenmeyecek konulardır.

Nitekim Avrupa'da –Eyüp kadar olmasa da- tarihî kimliği bulunan kentler maliyetine katlanarak şehrin dokusunu korumaları neticesinde bugün birer kültür ve turizm merkezi olan şehirlerinden büyük kazançlar elde edilmektedirler.

3.1.12.1. Korunacak Değerler-Tescilli Yapılar

Eyüp ilçesinde yukarıda da değinildiği gibi bir sayısız kültürel değer bulunmaktadır. Bu değerler arasında cami ve mescitler, tekkeler, türbeler, imaretler, medrese ve mektepler, hamamlar, kışlalar, kiliseler, kütüphaneler vb. eserler bulunmaktadır. Aşağıda korunacak değerlere ilişkin bir harita yer almaktadır.

Eyüp İlçesi sınırları içerisinde yer alan tescilli yapı ve yapı elemanlarına ait liste aşağıdaki gibidir:

Cami-Mescit	:	38
Türbe – Kabir	:	56
Mezarlık- Hazire	:	121
İmarethane	:	1
Kilise	:	3
Namazgâh	:	7
Tekke ve Dergâhlar	:	24
Medrese	:	7
Su Tesisleri	:	50
Sebil – Şadırvan	:	8
Tarihi Ağaç	:	7

Yapı Kalıntısı	:	3
Kârgir Yapı	:	5
Mektepler	:	11
Askeri Tesis	:	1
İskele	:	1
Kütüphane	:	2
Hamam	:	5
Çeşme	:	116
Atik Duvar	:	12
Sivil Mimarlık Örnekleri	:	392
Kırkçeşme tesisleri (Kemer- Galeri-Havuz)	:	14

İlçemiz sınırları içerisinde 392 adet tescilli sivil mimarlık örneği yer almaktadır. Bu sivil Mimarlık örneklerinden 22 tanesi Kemerburgaz yerleşmesindedir. Sivil Mimarlık örneklerinden olan Eyüp'ün eski görkemli günlerinin sahilhaneleri, sahil sarayları ve konaklar zamanımıza kadar ulaşamamıştır.

Cami ve Mescitler

İlçenin bünyesinde barındırdığı çok sayıda cami ve mescit, ilçeyi inanç turizmi açısından cazibe merkezi haline getirmiştir. Aşağıda ilçede bulunan Eyüp Sultan Camii dışındaki cami ve mescitlere ait özet bilgiler yer almaktadır.

- **Abdülkadir Efendi Mescidi**

- Kalenderhane Caddesi üzerindedir. Şeyhî lâkabı ile meşhur şeyhülislâm Abdülkadir Efendi tarafından, 944 (1537) tarihinde vefat eden babası, Sivasî Tekkesi şeyhi Abdürrahim Efendi'nin kabri üzerine yapılmış fevkânî bir mescittir. Şimdiki kemerli avlu kapısının sağ tarafındaki iki katlı bina 1538 tarihlerinde yaptırılan esas mescittir. Alt katta türbe ve üst katta ise ibadet sahnı bulunuyordu. Türbede üç kabir mevcuttur. Birincisi şeyh Abdürrahim Efendi'ye ikincisi ise oğlu ve mescidin banisi Şeyhülislam Saçlı Abdülkadir Efendi'ye aittir. Türbe kapısı üzerindeki kitabesi bugün mevcut değildir. Yeri boştur. Mescid ve türbe kesme taştan yapılmıştır. Şimdiki Saçlı Abdülkadir Efendi Camii adıyla anılan mabet, eski Abdülkadir Efendi Mescidi'nin sol ilerisindedir. Burası Şeyhülislâm Hoca Saadeddin Efendi

tarafından "Dar'ül-Kurra" olarak yaptırılmıştır. Saadeddin Efendi 1008 (2 Ekim 1599) tarihinde vefat ettiğine göre, burasını 1585-90 tarihlerinde yaptırmış olmalıdır.

• **Alibeyköy Mescidi (Hibetullah Hatun Mescidi):**

- Alibeyköyün merkezinde yer alan bu caminin, Baniyesi Hâce Hibetullah Hatun'dur. Kabri belli değildir. Minberini Sultan III. Ahmet Han (1703-1730) koydurmuştur. Vazifelerini babası Sultan IV. Mehmed'in annesinin Yeni Cami denmekle meşhur olan caminin vakfından tayin etmiştir.

Zamanla harap olan mabet, Ahmet Paşa tarafından yenilenmiştir. 1315/1897 tarihinde yapılan yenilemeye ait kitabe caddeye açılan kapısı üzerindeyken son tamirde sol tarafına alınmıştır.

Mimarı Eski-Zagaralı Mehmed Sadık olan mescidin duvarları kargir, çatısı ahşaptır. Sağ tarafındaki ahşap minaresi cepheye asılmış ve şerefesi ahşap saçaklı iken, 1955 tarihinde cami şimdiki şekli ile ihya edilerek tuğladan yapılmıştır. Eski cami kapısının sağında klasik üslupta yapılmış bir çeşme vardır.

• **Ali Paşa Camii**

- Eski Kurukavak yeni Halit Paşa Cad. üzerinde ve Sofular Bostanı Sokağı karşısındadır. Kitabesi ve haziresi yoktur. Mabet, yığma taştan ihya edilmiş olup mihrabı dışa taşmalıdır. Çatısı ahşaptır. Çok ender camilerde olduğu gibi minaresi solda ve muntazam kesme taştan yapılmıştır. Mimar Sinan'ın eseri olan bu mescidin en büyük özelliği şerefesidir. Sekiz köşeli olup üzeri bir külahla örtüldüğünden kapalı bir oda durumundadır. Silahî Bey Camii şerefesinin bir benzeridir. Mabet, Sultan II. Abdülhamid devrinde onarım görmüştür. 1310 (1892). Bânisi, Ali Paşa, Kanuni Sultan Süleyman'ın sadrazamlarındandır. Kalın ve semiz lakapları, çok şişman olduğu için verilmiştir. Padişah'ın damadı Rüstem Paşa'nın vefatı üzerine 968 (Temmuz 1561) tarihinde sadrazam olmuş ve 972 (1565) tarihindeki vefatına kadar dört yıl bu görevde kalmıştır. Mabedi bu sırada yaptırmış olmalıdır.

• **Arpacı Hayrettin Mescidi**

- Eyüp Çömlekçilerde Abdurrahman Şeref Bey Caddesi'ndedir. İstanbul'un

fethinde ordunun arpasını temin eden Hayrettin Ağa tarafından yaptırılan mescid, ahşap olup, alçak tavanlıdır. İki yolun birleştiği köşede yer alan asma minare şeklindeki minare kapalı bir şerefeden ve saçaklı bir kulahtan ibaret iken, yapılan tamiratlarla mescid tamamen değiştirilmiştir. Kanuni Sultan Süleyman devrinde Mimar Sinan tarafından tamir edilenn mescidden hiçbir iz kalmamıştır.

● **Aşçıbaşı Camii**

- Cami, Otakçılar'da, Aşhane Sokağı ile Aşçıbaşı Camii Sokağı'nın birleştiği köşededir. Kare planlı mabet, yığma taştan geçen yüzyılın sonlarında yapılmıştır. Ahşap çatısı kiremit döşelidir. Mihrabı dışa taşmalıdır. Sağ tarafındaki minaresi ince tuğladan yapılmış olup kûlahı kesme taştır. Aşçıbaşı Mehmet Ağa'nın kabir taşı minare tarafında olup etrafı alçak bir duvarla çevrilmiştir. Bu durumda mabet 950 (1543) tarihlerinde ve Kanuni devrinde yapılmıştır. Camiin sol tarafındaki avlusunda çıkıklı bir kuyu ve ufak abdest teknesi vardır. Mabedin arkasında ve ileride Aktürbe ve onun sol tarafında da meşhur Levnî'nin kabri vardır. Aralık 1976'da taşı kırılmıştır. Zamanla harap olan cami, bir harabe haline gelmiş ve döşemeleri dahi çökmüşken 1980 yılında aslına uygun bir şekilde yenilenmiştir.

● **Baba Haydar Camii**

- Mescid, Haydar Baba Caddesi ile Baba Haydar Camii Sokağı'nın birleştiği yerde ve sokağın sağ köşesinde. Her iki yola açılan kapıları vardır. Haydar Baba Caddesi'ne açılan merdivenli bir yoldan caminin avlusuna girilir. Sol taraftaki hacet penceresi arkasında Haydar Baba'nın kabri vardır. Pencerenin yanında şu kitabe bulunmaktadır. Ahşap son cemaat yerinin geniş saçağını payandalar taşımaktadır. Minaresi sağda olup şerefesinin etrafı demir parmaklıktır. Caddeye göre set üzerinde bulunan mabet kare planlı, kargır, çatısı ve minberi ahşaptır. Alt üst pencerelerden ışık alır. Kitabesi yoktur.

● **Bâli Hoca Mescidi**

- Eski Yeni (Fahri Korutürk) Caddesi'ndedir. III. Murad devri ricalinden Abdullah Bâli Efendi tarafından yaptırılmıştır. Kitabesi ve haziresi yoktur. Bâli Efendi'nin etrafı demir parmaklıklı kabri ise mescidin içindedir. Mabet,

Birinci Dünya Savaşı'nda depo olmuş, 1918 mütarekesinde boşaltılmış fakat pek harap olduğundan ibadete açılmamış, uzun zaman dört duvar halinde iken 1960 tarihlerinde şimdiki şekliyle yeniden yapılmış ve yanına da bir bölüm ilave edilmiştir. Bundan dolayı iki mihrabı vardır. Minberi ahşaptır. Kitabesi ve haziresi yoktur. Bâli Efendinin etrafı demir parmaklıklı kabri birinci bölümün sahnindedir. Şahidesi yoktur. 1269 (Eylül 1853) tarihinde, Sultan III. Selim'in ikinci eşi Refet Kadın Efendi, mescide minber koyarak cami haline getirmiş ve "nüködu nemasından meşrut vazife ile kitabet cihetinin tevcihini" yaptırmıştır.

● **Bey Camii**

- Silahşör Mehmed Bey Camii, Selâhi Camii ve Sürahi Camii adları ile de anılır. Zal Paşa Caddesi ile Selâhi Mehmed Bey Sokağı'nın birleştiği yerde ve Sokağın sağ köşesindedir. Yapıldığı tarih belli değildir. Karşısında, Zal Mahmud Paşa'nın 958 (1551) tarihinde inşa ettirdiği caminin mahallesi yoktur. Oysa Bey Camii'nin Mahallesi vardır. Bu durumda 1551 tarihinden evvel yapılmıştır. Cami, türbe ve minaresi tuğla hatıllı olarak muntazam kesme taştan yapılmıştır. Çatısı ahşap olup kurşun kaplıdır. Kirpi saçaklıdır. Minaresi kible duvarının önünde olup mabetten ayrı yaptırılmıştır. Dışa taşkın olmayan şerefesi ince mermer söveler bunların arasına yerleştirilen korkuluk levhaları ile üstü kapalı bir oda gibidir. Gövde ve şerefesi altı köşelidir. Külâhı kurşun kaplıdır. Son cemaat yerine açılan kemerli kapısının karşısında Mehmet Bey'in türbesi bulunmaktadır. Kare planlı mabet alt üst pencerelerden ışık alır. Türbe tarafında küçük bir hazire vardır. Kitabesi yoktur. Mabet, 1970–72 tarihlerinde aslına uygun olarak restore edilmiştir.

● **Büyük İskele Camii**

- Çevri Kalfa ve Hacı Mahmud Ağa Camii de denir. Cami, Eyüp vapur iskelesi civarında, Eyüp İskelesi Caddesi ile Hünkâr İskelesi mahalline giden yolun birleştiği yerde ve Kızıl Mescid Sokağı'nın karşısındadır. Eyüp İskelesi Mescidi'nin banisi Gürcü asıllı el-Hac Mahmud Ağa'dır (975/1567). Mescid, Çevri Usta'nın vefatından sonra malından şehremini Hayrullah Efendi marifetiyle yenilenmiştir. Çevri Usta, Sultan Mahmud'un hazinedarı olup 1235/1819 tarihinde vefat ederek Fâtihten Sultan Mehmed Camii şerifi civarında Nakşidil Valide Sultan Türbesi içine defnedilmiştir. Mescidin minaresi ve mahallesi yoktur. Fevkanî olan mescide merdivenle çıkılır.

Altında ve sağda, ayna taşı üzerinde, su ayeti yazılı bir çeşme ile yanında iki dükkân vardır. Mescid, minare gibi köfeke taş ile kaplanmıştır.

• **Cezeri Kasım Paşa Camii**

- Çömlekçiler civarında, Zal Paşa Caddesi ile Cezerî Kasım Akar Çeşmesi Sokağı'nın birleştiği köşededir. Banisi Cezerî-Zade Kasım Paşa'dır. 921 (1515) tarihinde yaptırmıştır. Mabet, tuğla hatıllı olarak kesme taştan yapılmıştır. Tek ve sağır kubbelidir. Önünde üç kubbeli bir revaki bulunmaktadır. Minaresi sağda olup şerefesinin altı şekillidir. Avlusundaki şadırvanı Hâdice Sultan kethüdası Mehmed Efendi yaptırmıştır. Caminin avlusundaki fevkanî mektep ile ahşap medresesinden eser kalmamıştır. Mihrabın sağ tarafındaki çini panoya Kâ'be resmedilmiştir. Altında, Receb 1138 (Mart 1726) tarihi ile İznikli Mehmet oğlu Osman ismi yazılıdır ve ne yazık ki bu çini pano çalınmıştır. Bu tarihte camiın mihrabı içine ve minberinin soluna, duvara da çiniler yerleştirilmiştir. Bu güzel çiniler, Nevşehirli İbrahim Paşa sadaretinde İznik'te veya Tekfur Sarayı'nda, Türk çiniciliğinin ihyasına çalışıldığı sırada yapılmıştır. İmzalı ve tarihli çini olarak da ayrıca kıymetli bir vesikadır. Mabedin minberi ahşaptır. Kasım Paşa'nın Sâş mahlaslı şiirleri vardır.

• **Defterdar Camii**

- Defterdar Caddesi üzerindedir. 1541 yılında Defterdar Nazlı Mahmud Efendi tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. Mahmud Efendi'nin türbesi camiinin mihrap yönünde ve Zalpaşa Caddesi'ndedir. Avlusundaki ahşap medrese ile Çömlekçiler Arkası Sokağı tarafındaki taş mektebinden eser yoktur. Minaresi sağda olup tamamen kesme taştan yapılmıştır. İlk yapıldığı zaman kubbeli idi. 1179/1766 depreminde çökmüş ve daha sonra ahşap tavanlı olarak yeniden yapılmıştır.

• **Demirciler Mescidi (Çiviciler Mescidi)**

- Feshane Caddesi'nin, Camii Kebir Caddesi ile birleştiği köşeye yakın bir yerdedir. Bâniyesi Zehra bint-i Abdullah Hatun'dur. 1545 tarihli mescidin haziresinde medfundur. Mescit yakın zamana kadar harabe halinde iken aslına uygun olarak restore edilmiştir.

• **Dökmeciler Mescidi (Düğmeciler Mescidi)**

- Döğmeciler caddesindedir. İstanbul kadısı ve Anadolu kazaskeri Dökmecizade Mehmed Bakır Efendi tarafından Mimar Sinan'a yaptırılmıştır. XVI. yüzyıla ait caminin bânisi de hazirede gömülmüştür. Hazirede Sahabe-i kiramdan Hz.Cabir (R.A.) oğlu Muhammed El-Ensarî (R.A.) Hazretlerinin de türbesi bulunmaktadır.

• **Evlice Baba Mescidi**

- Evlice Baba Mescidi de denir. Mescid, Eyüp'ün Bülbül Yuvası mevkiinde ve Evlice Baba Mescid Sokağı'nın sağ tarafındadır. Bânisi Fatih ricalinden Veliyüddin Efendi'dir. Karşısında olan mezaristan köşesinde medfundur. Veliyüddin Efendi'nin Fatih'i'n meşk (yazı veya musiki) hocası olduğu söylenir.

• **Hacı Hüsrev Mescidi**

- Ümmi-Hân Hatun Mescidi de denir. Haliç Köprüsü ve çevre yolunun yapımı sırasında, bütün bir semt, Abdülvedüd Mahallesi, Tokmak tepe ve mezarlıkları ile beraber ortadan kalkmıştır. Bu arada, derin bir çukurda kalmış olan, Hacı Hüsrev Camii de, kimse tarafından iskân edilmemesi amacıyla çatısı ve minaresi yıktırılmıştır. Mabet, meyilli bir arazide yapıldığından fevkanîdir. Yığma taştandır.

Mescidin sağ tarafında, yol aşın yerde ve köşede, klasik, 1103/1691 tarihli Mehmed Ağa ve Hacı İbrahim Efendi çeşmesi vardır. Sol tarafında ise 1237/1821 tarihli Hacı Mehmed Ağa Çeşmesi bulunuyordu. Hacı Hüsrev Mescidi'nin yapılış tarihi belli değildir. Ümmihâni Hatun Hacı Hüsrev'in kızıdır. Mehmed Ağa Çeşmesi 1691 yılında yapıldığına göre mabet, bundan bir müddet evvel yapılmış olmalıdır. Mescit ve yanında yer alan çeşmeler yakın zamanda Sahabeden Kaab Hazretlerinin kabri yakınına nakledilerek ibadete açılmıştır.

• **Hacı Rıza Paşa Camii**

- Hamidiye Camii ve Cum'a Camii isimleri ile de bilinir. Cami, Râmi'de

Cuma Camii Sokağı ile eski adı Rusçuk Yaranı Sokağı olan şimdiki Mahmudiye Sokağı ile birleştiği yerdedir. Bu iki sokaktan başka, şeyh Abdullah Sokağı ile Bağlar Caddesi'ne de açılan kapıları vardır. Mabet yığma taştan olup çatısı ahşaptır. Alemine kadar kesme taştan yapılmış olan minaresi kısa olup sağdadır. Kitabesi yoldan görülmesi için mihrap çıkıntısı üzerine konmuştur. Caminin bânisi Hacı Ali Rıza Paşa, Sultan II. Abdülhamid'in meşhur baş mabeyincisidir.

- **İslambey Camii**

- İslambey Caddesi'ndedir. 1521 yılında Kanuni devrinde ümeralık yapan İslambey tarafından yaptırılmıştır. Banisinin mezarı da hazirededir.

- **Kapıağası Mescidi (Davutağa Mescidi)**

- Nişanca'da Davut Ağa caddesindedir. 1415 yıllarında Babüssaade Ağası Davut Ağa tarafından yaptırılmıştır. Banisi Davut Ağa'nın mezarı haziresindedir.

- **Kasım Çavuş Camii (Eski Yeni Camii)**

- Eski Yeni Caddesi (Fahri Korutürk Caddesi), İslambey Caddesi ve Balıkçı Bakkal Sokağı'nın birleştikleri bir noktada konumlanmıştır. XVI. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenen yapı Kasım Çavuş adlı bir zat tarafından yaptırılmıştır.

- **Kızıl Mescit**

- Zalpaşa Caddesi'ndedir. 1581 yılında Kiremitçi Süleyman Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Mescidin haziresinde, Divan şairi, Defterdar Enderun Fazıl, Hüseyin de yatmaktadır.

- **Münzevi Mescidi (Süleyman Subaşı Mescidi- Karcı Süleyman Mescidi)**

- Eyüp, Nişanca'da Münzevi Caddesi'ndedir. XVI. yüzyılda Karcı Süleyman Subaşı tarafından yaptırılmıştır. Eseri Mimar Sinan yapmıştır.

- **Nazperver Camii**

- Baba Haydar semtinde ve Nazperver Caddesi ile Ahmed Çelebi Sokağı arasında idi. Bugün yalnız kesme taştan yapılmış minaresinin kaidesi ile

arsası mevcuttur. Dere Mescidi adıyla da anılan mabedi, Sultan III. Murad'-ın (1574–1595) saraylılarından Nazperver Hatun yaptırmıştır. Vefat tarihi ve kabrinin yeri belli değildir. Mescid, 1940 tarihinde çok harap bir durumda iken vakıfça yıktırılmıştır. Semtin yaşlıları buraya Ahmed Dede Mescidi demektedir. Mabet, Nazperver Hatun tarafından yaptırıldıktan sonra Ahmed Çelebi (Dede) tarafından, bilinmeyen bir tarihte onarılmış ve vakıf tahsis edilmiş olmalıdır.

• **Nişanca Camii (Nişancı Mustafa Paşa Camii)**

- Eyüp, Nişanca, Mustafa Paşa Caddesi'ndedir, Koca Nişancı Celalzade Mustafa Paşa tarafından 1543 yılında yaptırılmıştır. Caminin cadde tarafında II. Mahrud için kızı Mihrimah Sultan tarafından yaptırılmış bir çeşme ve caminin bitişiğinde Rami Paşa tarafından yaptırılmış bir Sıbyan Mektebi bulunmaktadır. Cami bahçesinde ise, Reis-ül Küttap, Nişancı, Tarihçi, Divan şairi Celalzade Mustafa Paşa'nın (1494–1567) türbesi bulunmaktadır.

• **Otakçılar Mescidi (Fethi Çelebi)**

- Otakçılarda, Fethi Çelebi Caddesi üzerindedir. Fatih'in Otakçıbaşılardan Fethi adıyla tanınan Fethullah Efendi tarafından XV. yüzyılda inşa edilmiş olan cami, harap olduğu için 1683 yılında Kızlarağası Gazanfer Ağa tarafından ihya edilmiştir. Yakın tarihte restore edilmiştir.

• **Savaklar Mescid (Hırâmi Ahmet Paşa Mescidi-Uşşakî Tekkesi)**

- Hirâmi Ahmet Paşa Mescidi ve şeyh Cemalüddin Uşşâki Tekkesi isimleri ile de anılır. Eğrikapı dışında, Savaklar Caddesi ile Cebecibaşı Caddesi'nin birleştiği yerdedir. Bugün, Fethi Çelebi Mahallesi adıyla anılan bu semt, Kırkçeşme Suları'nın taksim yeri olan Savak'tan dolayı Savak Mahallesi ve Cebecibaşı Ağaları'ndan birinin burada ilk defa olarak bir ev yaptırmış olmasından dolayı da Cebeci Mahallesi adıyla anılmıştır. Savaklar Mescidi'nin banisi Hirâmi Ahmet Paşa Yeniçeri Ağası iken Sadriazam Siyavuş Paşa'ya damad olmuştur. Mabet kare planlı olup duvarları taş, çatısı ahşaptır. Sağ tarafındaki ahşap minaresi, Sadriazam Silahdar Derviş Mehmed Paşa tarafından tuğladan yaptırılmış ve bu sırada da mescit esaslı bir surette tamir

edilmiştir.

- **Sofular Mescidi (Sofu Ali Çavuş Mescidi)**
 - Sofular Caddesi'ndedir. Fatih devri çavuşlarından Ali Ağa tarafından yaptırılmıştır. 1464 yılında inşa edilen caminin haziresinde Çavuş Ali Ağa yatmaktadır.

- **Şah Sultan Camii**
 - Eyüp'te Bahariye isimli semtte ve Silahdar Ağa Caddesi üzerindedir. Mabet, Mimar Sinan'ın eseridir. Altı ahşap sütunun üzerinde yine ahşap bir çatı bulunan son cemaat yerindeki sofada birer mihrabçık mevcuttur. Minaresi sağdadır. Kare planlı mabet, iki sıra tuğla ve bir sıra kesme taştan yapılmıştır. Mihrabı istalaktitli ve minberi ahşaptır. Banisi şâh Sultan, Sultan I. Selim'in kızı, Sadrazam Lütfi Paşa'nın eşidir. Mabet, 1179/1766 depreminde yıkılmış ve Sultan III. Mustafa zamanında yenilenmiş ve daha sonra Sultan II. Mahmud tarafından tamir ettirilmiştir.

- **Takyeci Mescidi (Arakiyeci Mescidi)**
 - Abdurrahman Şeref Bey Caddesi'ndedir. İstanbul'un en küçük mescidi olan bu yapı, Arakiyeci İbrahim Ağa tarafından 1591 yılında yaptırılmıştır. İbrahim Ağa'da Cami'nin bitişiğindeki sebilde gömülüdür.

- **Tantavi-Zâde Camii**
 - Rami'de, Boşnak Hızır Sokağı ile Mazhar Bey Caddesi'nin birleştiği yerde ve Sokağın sol köşesindedir. Tam köşede ise 1341 (1922) tarihli Nazım Bey Çeşmesi vardır. Sol tarafında ise bir ilkokul bulunmaktadır. Camiin kitabesi ve haziresi yoktur. Duvarları kargir çatısı ve minberi ahşaptır. Sağdaki minaresi alemine kadar kesme taşandır. Hicri, 1307/1889 tarihinde devrin ünlü tüccarlarından Tantavf-Zâde tarafından yaptırılmıştır. Cami'in yanında "Hacı Halit Bey Mektebi" ismiyle anılan bir de mektebi vardı. Bu mektebin yerinde şimdi bir ilkokul bulunmaktadır. Cami ve mektep en geç 1876 tarihinde yapılmış olmalıdır.

- **Topçular Mescidi**
 - Rami Kışla Caddesi üzerindedir. Kanuni devri topçubaşlarından Es'ad Ağa tarafından 1558 yılında yaptırılmıştır. Banisi Es'ad Ağa Cami'nin haziresinde gömülüdür.

- **Yavedut Camii**
 - İstanbul'un fethinde yer alan Buhara Erenlerinden olan Yavedut Sultan Fatih Sultan Mehmet tarafından yaptırılan mescid ve zaviye zaman içinde tahrib olunca IV. Mehmet'in kızı Hatice Sultan tarafından bu günkü şekliyle yeniden yaptırılmıştır. Ve 1151/1738 tarihinde de minber koydurarak birçok akar vakfetmiştir. Cadde üzerindeki kemerli kapıdan merdivenle inilerek girilen küçük taşlığı, yolun yükselmesi nedeniyle yok olmuştur. Camiye giriş yan taraftan açılan kapıyla sağlanmaktadır. Bugün kapanmış olduğu için kullanılmayan kapı üzerinde Selam ün'aleyküm ayeti kerimesi ve 5 C.ahir 1219 tarihi görülmektedir. Taşlığın sağ tarafındaki kapı türbe kapısıdır ve içinde dört kabir vardır. Alt katı kâgir olan caminin üst katı tamamen ahşaptır.

- **Zal Mahmut Paşa Camii**
 - Defterdar Caddesi kenarındadır. Kitabesi olmayan Zal Mahmut Paşa Külliyesi, Mimar Sinan'ın engebeli arazide yeni bir denemesi olmuştur. Doğu duvarında bulunan çeşme H.998 (M.1590) tarihlidir. Zal Paşa'nın Türbesinin de yer aldığı külliyenin haziresinde XVI. yüzyılın tanınmış nakkaşlarından ve şairlerinden asıl adı Haydar olan ancak Nigârî mahlasını kullanan sanatçının mezarı da bulunmaktadır.

- **Zeynep Hatun Camii**
 - İdris köşkü semtinde ve Kerim Ağa Sokağı ile Gümüüşsüyü Camii Sokağı arasındadır. Mabet kesme taştan yapılmıştır. Çatısı ahşaptır. Dar bir sahaya yapıldığından, yolun şekline uydurulmuştur. Sağ tarafına sığmayan minaresi mihrap yönüne ve camiden ayrı olarak yapılmıştır. Bu durum İstanbul camilerinin hiç birinde yoktur. Zeynep Hatun'un kocası İdris-i Bitlisi'nin İran'ın istilasında onun mühim rolü vardır. Zeynep Hatun mabedi 1520 tarihinden sonra yaptırmıştır.

- **Afife Hatun Tekkesi**
 - Zalpaşa Caddesi ile Balcı Yokuşu'nun birleştiği yerdedir. Bugün yalnız semahanesi durmaktadır. Tekke, Abdün Nafi Efendi tarafından annesi Afife Hatun adına yaptırılmış olup; 1260/1587 tarihli mezarı hazirededir.
- **Baba Haydar Tekkesi**
 - Cezri Kasım Mahallesi'nde, Baba Haydar Sokağı'ndadır. 1560'lı yıllarda Kanuni Sultan Süleyman tarafından Nakşibendî Şeyhi Haydar Baba için teberrüken yaptırılmıştır. Baba Haydar'ın 957/1587 tarihli mezarı hazirededir.
- **Bahariye Mevlevihanesi**
 - Mevlevî Şeyhi Ağazade Mehmed Dede için Ohrili Hüseyin Paşa tarafından 1031/1613 yılında kurulan Beşiktaş Mevlevihanesi'nin buraya taşınmasıyla kurulmuştur. Bu taşınma 1290/1873 yılında olmuştur. Bahariye Mevlevihanesi tekkelerin kapatılması üzerine benzerleri gibi bakımsız kalmış ve zaman içinde yıkılmıştır. Bugün sadece mescidi ayakta.
- **Balçık Tekkesi**
 - 863/1459 tarihinde Darü'l-Hadis olarak yapıldı. Zamanla bu Darü'l-Hadis yıkıldığı için Tiryaki Hasan Paşa tarafından XVII. yüzyılda yeniden yaptırılmış ve Şeyh Mahmud Sünbülî'ye verilmiştir.
- **Cafer Paşa Tekkesi**
 - Eyüp, Zal Paşa Caddesi'nde Kızıl Mescid'in karşı tarafında yer almaktadır. Tekkenin banisi Cafer Paşa'dır. Cafer Paşa Sultan Süleyman'ın son savaşına (Zigetvar) Silahtar olarak katılmıştı. Yazısı padişahın yazısına çok benzediğinden, padişahın hastalığında ve öldükten sonra gizli olarak, Sadrazam'ın emri ile gereken yazıları yazarmış. III. Murad'ın saltanatı döneminde 995/1587 tarihinde vefat etmiş ve tekkenin yanındaki türbede gömülmüştür.
- **Hatuniye Dergahı**
 - Gümüşdere Sokak'ta yer alan Tekke, Milli Mücadele'ye katılan tekkelerdendir. XVIII. yüzyıla aittir. Milli Mücadele sırasında büyük

hizmet ve fedakârlıklara sahne olan bu dergâh bakımsızlık yüzünden, birçok örneği gibi harap olmuş durumdadır. Sultan III. Selim'in de katıldığı meşk alemlerinin yapıldığı bu dergâhtan günümüze haziresi ve bazı yapı parçaları kalmıştır.

• **Hüsrev Paşa Tekkesi**

- Eyüp, Bostan İskelesi yakınında, Hüsrev Paşa Türbesi'nin arkasındadır. III. Selim, II. Mahmud ve Abdülmecid devri hükümet ricalinden Hüsrev Paşa tarafından XIX. yüzyılda yaptırılmış olup Nakşibendî tarikatına bağlı olarak faaliyetini sürdürmüştür.

• **İzzet Paşa Tekkesi (Vezir Tekke)**

- Sofular Mahallesinde, Vezir Tekke Sokağı'ndadır. Tekkenin banisi İzzet Mehmet Paşa, 1210/1795 yılında Sadrazamlığı esnasında yaptırmıştır. Tekkeyi, Nakşibendî tarikatından Şeyh Seyyid Ömer Efendi'ye vermiştir.

• **Kara Süleyman Tekkesi**

- Kara Süleyman Tekkesi Sokak'ta, Ümmi Sinan Tekkesi yakınındadır. Sultan II. Beyazid döneminde defterdar olan Kara Süleyman Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Tekkeden günümüze hiçbir iz kalmamıştır.

• **Karyağdı Tekkesi**

- Ballıbaşa Sokak ile Karyağdı Sokağı'nın birleştiği köşede yer alan bu tekke bir Bektaşî Tekkesidir. XVI. yüzyıla aittir.

• **Maktul Mustafa Paşa Tekkesi**

- Otakçılar Fethi Çelebi Caddesi'ndedir. III. Osman ve III. Mustafa dönemlerinde iki kez sadrazamlık yapmış ve üçüncü sadrazamlığı sırasında azledilerek, Midilli'de öldürülen 1178/1764 Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır.

• **Mürteza Efendi Tekkesi (Kaşgari Tekkesi)**

- İdris Köşkü Tepesi yakınındadır. İdris Köşkü tepesine mezarlıklar yönünden çıkarken solda set üzerinde yer alan Kaşgari Tekkesi, Tersane Amirliği gibi görevlerde çalışmış bulunan Yekçeşme Mürteza Efendi tarafından 1157/1744 yılında yaptırılmıştır.

- **Selami Bey Tekkesi**

- Nişancı Mahallesi'nde, Nazır Ağa Çeşmesi Sokağı üzerindedir. Tekke Arabacızade İbrahim Nesim Efendi tarafından, Şeyh Selami Efendi için, 1213/1798 tarihinde sadaret kethüdası olduğu sırada yaptırılmıştır. Tekke, ayin günü pazar olan bir Nakşibendî dergahı idi.

- **Sertarik-Zade Tekkesi**

- Nişancı Mahallesi'nde, Davut Ağa Caddesi ile İlahiciler Sokağı'nın birleştiği yerde ve sokağın sol köşesindedir. XVIII. yüzyıla ait olan bu Tekke, Sertarikzade Mehmed Emin Efendi tarafından yaptırılmıştır.

- **Şeyh Murad Efendi Tekkesi**

- Eyüp, Nişanca'da, Nişanca Mustafa Paşa Caddesi ile Davutağa Caddesi'nin kesiştiği yerde bulunan yapı kompleksi, Şeyhülislam Minkarizade Yahya Efendi'nin damadı Kangırlı (Çankırlı) Mustafa Efendi (Ölm. 1090/1680) tarafından yaptırılmıştır. Buharalı Şeyh Murad Efendi adına medrese olarak yaptırılmış, Lale Devri yapısı olan tekkenin, şimdi yerinde bulunmayan kitabesi H. 1127 (M.1715) tarihlidir. Medrese Şeyh Murad Efendi'nin ölümünden sonra Nakşibendî zaviyesine dönüştürülmüş, aynı zamanda, Hamzari-Melamî tekkesi olarak da faaliyet göstermiştir.

- **Ümmi Sinan Tekkesi**

Halvetî Tarikatı'nın, Sinanî koluna bağlı bir dergâhtır. Sinanîlik kolunu kuran Şeyh İbrahim Sinan Ümmi, 1551 'de İstanbul'da vefat eder ve cenazesinin başı "manevi işaret" üzerine Eyüp'e götürülüp, şimdiki tekkenin olduğu yere gömülür ve burada türbe yaptırılır. Tekke de Ümmi Sinan'ın halifesi Şeyh Nasuh Efendi tarafından yaptırılmıştır.

Türbeler

- **Abdurrahman Ağa Türbesi**

- Feshane Caddesi ile Camii Kebir Caddesi'nin birleştiği noktada ve Sultan Reşat Türbesi'nin karşısındaki köşede yer almaktadır. 1648 tarihlidir. Türbe Şekerpare Kadın'a aittir.

- **Abdülvedut Sultan Türbesi (Yavedut Sultan Türbesi)**
 - Defterdar Caddesi kenarındaki mezarlıktadır. Abdülvedut Sultan (Ölm.1455) için 1875 yılında Abdülaziz'in annesi Pertevniyal Valide Sultan tarafından yaptırılmıştır.
- **Adile Sultan Türbesi**
 - Eyüp, Bostan İskelesi yakınındadır. Adile Sultan (1826-1899), Sultan II. Mahmut ile Zernigar Sultan'ın kızı, Sultan Abdülmecit'in kız kardeşidir. Sadrazam, Tophane Müşiri Mehmet Ali Paşa ile evlenmiştir. 1899 tarihlidir.
- **Ayas Paşa Türbesi**
 - Eyüp Sultan Camii'nin Bostan İskelesine açılan dış kapının sağında ve ihata duvarının içindedir. Ayas Mehmed Paşa (1482-1539), Kanuni devri vezirlerindedir. Sinan'ın ilk eseri olan ve kubbeli bir açık türbe şeklinde yaptırılmıştır.
- **Bulak Mustafa Paşa Türbesi**
 - Eyüp Sultan Camii'nin kible yönünde ve sağ ön tarafta musalla kapısı adı verilen dış kapının yakınında meydana nazır bir yerde bulunan bu açık türbede Mimar Sinan eseridir.
- **Cafer Paşa Türbesi**
 - Kalenderhane Caddesi üzerinde ve Kızıl Mescit civarındadır. H.995 tarihli türbenin ahşap çatısı yıkıktır. Türbenin banisi, Cafer Paşa, Kanuni devri devlet adamlarındandır ve Sokollu Mehmed Paşa'nın damadadır.
- **Edhem Baba Türbesi**
 - Abdurrahman Şeref Bey Caddesi üzerinde, Arpacı Hayrettin Mescidi karşısında bulunmaktadır. Bazı kaynaklara göre sahabelerden olan Edhem Baba. Hadika'ya göre de, Akşemseddin'in pirdaşlarındandır.
- **Hz.Eyüp Sultan Türbesi**
 - Hazreti Halid bin Zeyd Ebu Eyyub el-Ensari'nin mezarının Akşemseddin tarafından bulunmasından sonra Fatih Sultan Mehmed tarafından mezar üzerine bir türbe yaptırılmıştır. Türbenin inşaatına 1453 yılında ve İstanbul kuşatmasının ilk günlerinde başlandı. Mimarı hakkında herhangi

bir kayda rastlanmamaktadır.

Fatih Sultan Mehmed tarafından inşa ettirilen Hazreti Halid Türbesi'nin kuzey ve kuzeybatı kısımları hariç diğer tarafları daha sonraki devirlerde yapılan ilavelerle tamamen kapatılmıştır.

Sekizgen planlı olan türbenin üzerini kasnaksız bir kubbe örtmektedir. Türbe küfeki taşından inşa edilmiştir. Yüksek ve kemerli kapısı kible tarafındaki girişe açılmaktadır. Türbenin tam ortasında etrafı gümüş şebeke ile çevrili olan Hz. Halid bin Zeyd'in sandukası yer almaktadır. Sanduka ahşaptan yapılmıştır. Üzerine siyah atlastan yapılmış ve sarı renkte işlenmiş güzel yazı örnekleri süslü "Kisve-i Şerife" çekilmiştir. Sanduka üzerinde bulunan siyah atlastan yapılmış bu "Kisve-i Şerife"yi Sultan II. Mahmut yaptırmıştır. Üzerindeki yazıların büyük bir kısmı devrin meşhur hattatı Mustafa Rakım Efendi'ye aittir. Ancak sırma kuşak üzerinde bulunan celi yazılar Sultan II. Mahmud'un kendi el yazılarıdır.

Sandukanın etrafında gümüş bir şebeke mevcuttur. Bu şebekeyi ilk defa Sultan I. Ahmet, gümüş telden yaptırmıştır. Daha sonra Sultan III. Ahmet devrinde sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa tarafından tamir ettirilmiştir.

Günümüzde sandukanın çevresinde görülen barok stildeki dökme gümüş şebekeyi ise Sultan III. Selim yaptırmıştır. Ustasının kimliği hakkında bilgi bulunmamaktadır. Ancak, şebekenin arka cephesinde Hicri 1207 tarihi, yapılış tarihi olarak görülmektedir. Bu şebekenin türbe cümle kapısına göre arka kısmında kalan tarafında Osmanlı Hükümdarları kılıç kuşanma törenini yapmaktaydılar. Sultan ikinci Beyazid'dan itibaren bütün Osmanlı padişahları, Topkapı Sarayı'nda Mukaddes Emanetler arasında muhafaza edilen sahabe kılıçlarından birini sembolik olarak kuşanmayı usul haline getirmişlerdi.

1115/1703 tarihine kadar Eyüp Sultan Türbesinde muhafaza edilen Sancağ-ı Şerif, 1115 tarihindeki isyan sırasında asilerin sancağ-ı şerifi ele geçirme teşebbüsü nedeniyle Topkapı Sarayı'na nakledilerek Hırka-i Saadet dairesinde muhafaza edilmeye başlandı.

Sultan I. Ahmet, Sultan III. Ahmet, Sultan I. Mahmut, Sultan III. Selim ve Sultan II. Mahmut zamanında türbede büyük ölçüde tamirat ve tadilat işleri yapılmıştır.

- **Ferhat Paşa Türbesi**
 - Camii Kebir Caddesi ile Feshane Caddesi'nin birleştiği yerdedir. 1004/1595 tarihli türbe kesme taştan yapılmış olup 16 yüzlüdür. Ferhad Paşa, Sultan III. Murad ve oğlu Sultan III. Mehmed devri vezirlerindendir. Türbenin mimarı Davut Ağa'dır.
- **Feridun Paşa Türbesi**
 - Eyüp Camii haziresi içinde, Abdurrahman Ağa Türbesi'nin hizasında daha ileride yer alır. XVI. yüzyıla aittir. Feridun Paşa Sultan III. Murad devri nişancılarındandır.
- **Halil Rifat Paşa Türbesi**
 - Bostan İskelesi Sokağı ile Boyacı Sokağı'nın birleştiği yerdedir. Tam köşedeki türbe Halil Rifat Paşa'ya, bunun arkasındaki ise Mahmud Paşa'ya aittir. XVIII. yüzyıla aittir. Türbede, Sultan Abdülmecid'in, kızı Seniha Sultan'ın oğlu Prens Sabahaddin de yatmaktadır.
- **Hançerli Sultan Türbesi**
 - Eyüp, Hz. Halid Camii'nin Bostan İskelesine açılan dış kapısının solunda ve ihata duvarının içinde yer alır. Beybaba Sokağına kapısı açılır. Hançerli Sultan, Sultan II. Beyazid'in oğullarından Şehzade Mahmud'un kızıdır.
- **Hasan Hüsnü Paşa Türbesi**
 - Boyacı Sokağı'na nazır bir yerdedir. Kaptan Hasan Hüsnü Paşa (1832-1903) II. Abdülhamid devri Bahriye Nazırlarındandır. Cephesi tamamen mermer olan türbe restore edilmiştir.
- **Hubbi Hatun Türbesi**
 - Kızıl Değirmen Sokağı ile Defterdar Caddesi'nin kesiştiği köşede yer alan sekizgen planlı kesme taştan yapılmış olan bu yapı, XVI. Yüzyıla aittir.
- **Hüsrev Paşa Türbesi**
 - Bostan İskelesi Sokağı üzerinde ve Halil Rifat Paşa ile Adile Sultan Türbesi arasındadır. Karşısında Hüsrev Paşa Kütüphanesi vardır.
- **Karabaş Ahmet Efendi Türbesi**

- Feshane Caddesi üzerindedir. Tuğla ve kesme taşın alternatif kullanımı ile inşa edilmiş olan kare planlı türbede Tecdid müellifi Pir Ahmet Edirnevî yatmaktadır. Türbe Hicri 1001 (M.1592) tarihlidir.
- **Kızıl Mescit Türbesi (Kiremitçi Süleyman Çelebi Türbesi)**
 - Kızıl Mescid'in kible tarafındaki Ramazan Ağa Mektebi fevkanîdir. Kitabesi H.971 (M.1563) tarihlidir. Alt katta Süleyman Çelebi'nin türbesi vardır.
- **Lala Mustafa Paşa Türbesi**
 - Eyüp Sultan Camii iç avlusunda ve avlunun bostan iskelesine açılan kapısının sol tarafındadır. H. 998 (M.1580) tarihli, dört sütun üzerine tek kubbeden oluşan bu türbe Mimar Sinan eseridir. Lala Mustafa Paşa, Kıbrıs Fatihisi olarak tanınmaktadır.
- **Mehmet Vusuli Efendi Türbesi**
 - Feshane Caddesi ile Kızıl Değirmen Sokağının birleştiği yerde ve cadde üzerindedir. XVI. yüzyıla ait türbede 998/1590 yılında vefat eden Mehmed Vusulî Efendi yatmaktadır.
- **Mirmiran Mehmet Ağa Türbesi**
 - Beybaba Sokağı ile Camii Kebir Caddesi arasındadır. 1588 tarihli bu türbede, Sultan III. Murad devri devlet adamlarından Mirmiran Mehmed Ağa yatmaktadır.
- **Molla Lütfi Türbesi**
 - Deftardar Caddesi üzerindedir. 900/1495 tarihinde idam edilmiş olan Molla Lütfi'nin mezarı Deftardar Mensucat Fabrikası'nın içinde kalmışken 1987 yılında fabrikanın yıktırılmasıyla ortaya çıkmış ve 1995 yılında da restore ettirilmiştir.
- **Nakkaş Hasan Paşa Türbesi**
 - Zalpaşa Caddesi kenarındaki Nakkaş Hasan Paşa Türbesi, Zal Mahmud Paşa Medresesi'nin yanında bir hazire içindedir. Yapılış tarihi belli değildir. Mimarı Dalgıç Ahmed Paşa 1016/1608 yılında vefat ettiğine göre bu tarihten önce yapılmış olmalıdır.

- **Silahi Mehmed Bey Türbesi**
 - Zalpaşa Caddesi üzerindeki, Zal Mahmud Paşa karşısında set üstünde, Silahi Mehmed Bey Camii'ne bitişik olarak yapılmış olup Fatih devri yapısıdır.
- **Siyavuş Paşa Türbesi**
 - Camii Kebir Caddesi üzerinde ve Sokullu Mehmed Paşa Türbesi karşısındadır. Tek kubbeli ve on altı yüzlü olarak kesme taştan yapılmış türbe, Eyüp'ün en büyük türbesidir. H. 1011 (M.1602) tarihlidir.
- **Sokullu Mehmed Paşa Türbesi**
 - Camii Kebir Caddesi üzerinde ve Siyavuş Paşa Türbesi karşısındadır. Mimar Sinan eseridir ve H.976 (M. 1568) tarihlidir.
- **Sultan Mehmet Reşad Türbesi**
 - Eyüp, Bostan İskelesi civarındadır. 35. Osmanlı Padişahı V. Mehmed 1844 yılında doğmuş, 1909 senesinde 65 yaşında saltanat makamına geçmiştir. 9 yıllık Saltanat döneminden sonra 1918 yılında 74 yaşında vefat etmiştir.
- **Şeyh Abdullah Kaşgari Türbesi**
 - Kaşgarî Tekkesi haziresindedir. H. 1158 (M.1745) tarihlidir. Türbe 1983'te onarılmıştır.
- **Şeyh Abdülmecid Sivasi Efendi Türbesi**
 - Nişanca Caddesi üzerindedir. Kare planlı türbe, tuğla hatıllı olarak kesme taştan yapılmıştır. Ahşap geniş saçaklı ve çatılıdır. H.104! (M.1639) tarihlidir. Türbeyi Mahpeyker Kösem Sultan yaptırmıştır.
- **Ümmi Sinan Efendi Türbesi**
 - Türbe, Düğmeciler Mahallesi'nde, Semahane'nin sol tarafında olup, kapısı Semahane'ye açılmaktadır. H.176 (M.1568) tarihlidir. Türbe ve Semahane yakın tarihte restore edilmiştir. Ancak, haziresi harap durumdadır.
- **Zal Mahmud Paşa Türbesi**
 - Defterdar Caddesi kenarında yer alan Zal Mahmud Paşa Külliyesi'nin bir parçasıdır. Kanuni Sultan Süleyman'ın damadı ve veziri olan Zal Paşa tarafından, Mimar Sinan'a yaptırılmış olup, XVI. yüzyıla aittir.

İmaretler

• **Eyüp Sultan İmaret**

- Fatih Sultan Mehmed İmareti de denir. Eyüp Camii civarında musalla kapısı karşısında, Ebussuud Efendi Mektebi'nin yanında yer almakta olan bu imaret, 1950'li yıllara kadar varlığını sürdürebilmiş ancak, 1957 yılındaki yıkımlardan o da nasibini almış ve yıktırılarak yeri meydana katılmıştır. Matbah kısmı kubbeli olan bu bina 863/1458-59 tarihinde Fatih Sultan Mehmed tarafından cami ile beraber yaptırılmıştır.

• **Mihrişah Sultan İmareti**

- Bostan iskelesi kenarında yer alır, 1792 yılında, Mimar Kethüdası Arif Ağa'nın Mimarbaşılığı zamanında yapılmıştır. Mihrişah Sultan külliyesinin doğusunda yer alan dikdörtgen biçimindeki ikinci avluyu üç taraftan çevreleyen kubbeli revakların arasında bulunan ayna tonozlu mekânlar imaret bölümünü meydana getirmektedir. Sultan III. Mustafa'nın eşi, III. Selim'in annesi Mihrişah Valide Sultan tarafından yaptırılmıştır.

Medrese ve Mektepler

• **Cafer Paşa Medresesi**

- Cafer Paşa Tekkesinin bir parçasıdır.

• **Ebussuud Efendi Mektebi**

- 16. yüzyıla ait Mektebin banisi Osmanlı İmparatorluğu'nun 14. şeyhülislami zamanının en önemli hukukçusu ve din bilgini Ebussuud Efendidir. Alman şairi Goethe, Ebussuud Efendi adına bir şiir yazarak ithaf etmiştir. 1574 tarihinde öldüğü zaman Mekke ve Medine'de kendisi için gıyabında cenaze namazı kılınmıştır. Mektebinin yanındaki hazirede Ebussuud Efendi'nin ahfadından da bir çok kimse bulunmaktadır.

• **Lâ'li-Zade Abdülbâki Efendi Mektebi**

- Kalenderhane Caddesi üzerindedir. Mektep tuğla hatıllı olarak kesme taştan yapılmıştır. 1156/1743 tarihli yapı 1970 li yıllarda restore edilmiştir. Ünlü bestekâr Zekai Dede Efendi ilk tahsilini bu mektepte yapmıştır.

- **Mihrişah Valide Sultan Mektebi**
 - Bostan İskelesi Sokağı üzerinde, mezarlıklar arasındadır. H.1210 (M.1795) tarihlidir.
- **Sokullu Mehmed Paşa Medresesi**
 - Camii Kebir Caddesi üzerinde ve Sokullu Mehmed Paşa Türbesi karşısında olup; H.976(M.1568) tarihli, Mimar Sinan eseridir.
- **Sultan Reşad Mektebi**
 - Eyüp iskelesi civarında, Sultan Reşad'ın Türbesi yanındadır. 1910 tarihli mektep Mimar Kemaleddin Bey eseridir.
- **Şah Sultan Mektebi**
 - Defterdar Caddesi üzerinde, Şah Sultan Türbesinin yanında yine aynı isimle bilinen sebilin üstündedir. H1215 (M.1800) tarihlidir.
- **Zal Mahmud Paşa Medresesi**
 - Zalpaşa Külliyesinin bir parçası olup, H.988(M.1580) tarihlidir. Mimar Sinan eseridir.

Hamamlar

- **Eyüp Sultan Hamamı**
 - Eyüp Sultan Camii yanında olup, Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'da yaptırdığı 4. hamamdır.
- **Çömlekçiler Hamamı**
 - Abdurrahman Şerefbey Caddesi üzerinde yer alan hamam Kanuni Sultan Süleyman'ın Şehzadesi Mehmed'in vakfındandır. Hamam, H.950 (M.1543) tarihli olup Mimar Sinan eseridir.

Kışlalar

- **Rami Kışlası**
 - Yeniçeri teşkilatının kapatılmasını takiben yeni askerî teşkilatın kurulması sırasında Sultan II. Mahmud tarafından Rami Paşa çiftliğinde inşa ettirilmiş, devrinin ileri örneklerinden biridir. 1960'lı yıllara kadar ordu tarafından

kullanılan kışla, askerlerin terk etmesinden sonra uzun süre bakımsız kalmıştır. 1985 yılında Eyüp Belediyesi tarafından satın alınan kışlanın, bahçesinde, gümrük arabaları, dışında ise yine 1985 yılında 2 yıllığına yerleştirilmiş olan kuru gıdacılar bulunmaktadır.

Kiliseler

- **Surp Egra Ermeni Kilisesi**
 - Nişanca civarında, Karayel sokağı üzerindedir. XIX. yüzyıla aittir.
- **Surb Asduaddazm Ermeni Kilisesi**
 - İslambey Mektebi Sokağı üzerindedir. XIX. yüzyıla aittir.

Kütüphaneler

- **Hasan Hüsnü Paşa Kütüphanesi**
 - Boyacı Sokağı üzerinde ve Hasan Hüsnü Paşa Türbesi karşısında yer almaktadır. Eyüp semtinin son vakıf kütüphanesi olan bu kütüphane II. Abdülhamid devri Bahriye Nazırlarından Hasan Hüsnü Paşa tarafından Kaptan Paşa Camii olarak tanınan camisinden önce, türbesiyle beraber 1319/1901 tarihinde yaptırılmıştır.
- **Hüsrev Paşa Kütüphanesi**
 - Eyüp Sultan semtinin en önemli ve günümüzün kalan tek kütüphanesi Hüsrev Paşa Kütüphanesi'dir. 1839 yılında Eyüp Sultan Bostan iskelesinde özel bir binada tesis edilen bu kütüphanenin kurucusu III. Selim, II. Mahmud ve Abdülmecid devirlerinin Seraskerlik, Kaptan-ı Deryalık, Sadrazamlık ve Mısır valiliklerinde bulunan, tanınmış devlet adamlarından Hüsrev Paşa'dır. Denize yakınlığı nedeni ile bina ve eserler rutubetten fazlaca etkilenmekte olup; 1957 yılında eserler Süleymaniye Kütüphanesi'ne nakledilmiştir. Kütüphane 1983 yılından beri kapalıdır.
- **İsmihan Sultan Kütüphanesi**
 - İsmihan Sultan tarafından 976/1568 tarihinde Sokullu Mehmed Paşa Medresesi'nde okunmak üzere tesis edilmiştir. Kitaplar Medreselerin kapatılması üzerine Hüsrev Paşa Kütüphanesi'ne oradan da, 1957'de

Süleymaniye Kütüphanesi'ne nakledilmiştir.

- **Şeyh Murad Efendi Tekkesi Kütüphanesi**

- Sultan II. Mahmud Devrinde, Eyüp Nişancasındaki tekke, tekke şeyhleri tarafından kurulmuş ve derviş bağışları ile zenginleşmiştir. Buradaki kitaplar, Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir.

Sahabe Kabirleri

İlçede inanç turizminin gelişmesinde önemli bir rol oynayan yapıların başında sahabe kabirleri gelmektedir. İlçede bulunan sahabe kabirleri ile ilgili bilgiler aşağıda yer aldığı gibidir:

- **Hız. Halid bin Zeyd Ebu Eyyup El Ensari**

- Asıl adı Halid olup Medineli'dir Türbe Eyüp Sultan Camii avlusundadır.

- **Hız. Cabir bin Muhammed el-Ensari**

- Söz konusu türbe, Döğmeciler (Dökmeciler) Mahallesi, Dökmeciler Caddesi üzerinde Dökmeci Mescidi avlusunda yer almaktadır. Açık türbede üç adet mezar bulunmakta olup ortada ki mezarın sahabeye ait olduğu rivayet edilmektedir.

- **Ebu'd – Derda (Hız. Ebu'd – Derda el-Ensari)**

- Türbe Eyüp Belediye binasının arka tarafında, Zal Mahmut Paşa Camii ile Cezeri Kasım Paşa arasında yer almaktadır.

- **Hız. Edhem**

- Türbe Nişanca Mahallesi'nde, Abdurrahman Şeref Bey Caddesi üzerinde, Arpacı Hayrettin Mescidi karşısında yer alır. Türbedeki mevcut üç ahşap sandukadan sağda bulunanı bu zata aittir.

- **Hız. Ka'b Türbesi**

- Ayvansaray'da sur dibinde Haliç kıyısına yakındır. 1972–1974 yıllarında çevre yolu yapımı nedeniyle etrafındaki yapılar yıkılmıştır.

- **Hız. Abdü's Sadık Amir İbn'-i Same**

- Abdülvedüd Mahallesi Eğrikapı dışarısı sokağında, Sur kapısının dışındaki mezarlık içinde yer alan açık bir türbedir.
- **Hz. Hafir Türbesi**
 - Eğrikapı dışarısı sokağında sura bitişik inşa edilen üçgen planlı türbenin bir duvarı sur beden duvarıdır.

3.1.12.2. Önemli Merkezler

Eyüp Sultan Camii

Eyüp semtinin merkezinde, Haliç kenarındaki Eyüp Sultan Külliyesi içinde bulunan Eyüp Sultan Camii, İslam aleminin önemli ziyaretgâhlarından biridir. Caminin içinde de yer aldığı Eyüp Sultan Külliyesi; camii, türbe, hamam ve günümüze ulaşmayan medrese ve imaretden oluşmaktadır. Külliyenin ilk inşa edilen kısmı türbedir. Bu türbe adını, Hz. Peygamber'i Medine'ye ilk geldiğinde evinde misafir eden Hz. Ebu Eyüb el-Ensari isimli sahabeden almıştır. Halk arasında "**Eyüp Sultan**" olarak anılan Hz.Ebu Eyüb el-Ensari, Emevilerin 668-669'daki İstanbul kuşatmasına katılarak bu savaşta şehit olmuştur. Mezarının bulunduğu yeri İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed'in hocası Akşemseddin rüyasında görmüş ve buraya türbesi yaptırılmıştır. 1459 yılında ise yine Fatih Sultan Mehmed tarafından türbenin yanına camii, medrese, imaret ve hamam yaptırılmış böylece külliye oluşmuştur.

Yaptırılan bu ilk camii 1766 yılındaki depremde çok büyük zarar görmüş ve tamir edilemeyeceği anlaşılınca, Sultan III. Selim tarafından 1798'de tamamen yıktırılarak yerine yeni bir camii yaptırılmıştır. Bu yeni camii 1800 yılında tamamlanmış ve padişahın

da katıldığı bir törenle ibadete açılmıştır. Camiinin 17.50 metre çapında bir ana kubbesi ve oldukça uzun iki minaresi vardır. Camii iç süslemeleri oldukça sadedir. Bu açıdan 18. yüzyıl camilerinden farklıdır. Mihrabındaki altın yaldızla kaplanmış süslemeleri dikkat çekicidir.

Eyüp Sultan Tepesi (Pierre Loti)

Eyüp Sultan Tepesi, Eyüp'ün en önemli mekânlarından biridir. Özellikle tarihî yarımadaı keşfe çıkan yabancı turistlerin ve kültür turuna çıkan İstanbulluların tercihi olan Eyüp Sultan Tepesi ayrıca Pierre Loti olarak da bilinmektedir.

Eyüp'te son dönemde yaşanan değişimlerin en büyüğü meşhur Eyüp Sultan tepesinde (Piyer Loti) yaşanmaktadır. Bu bölgede, geleneksel Osmanlı-Türk mimarisi tarzında, kısa süreli konaklamalara elverişli pansiyonlar inşa edilmekte, alışveriş merkezleri ve parklar yapılmaktadır. Özellikle turistik amaçlı gerçekleştirilen bu projenin en ilgi çekici bölümü teleferikle ulaşımıdır. Teleferikle ulaşım ilçenin merkezinde bölgeye ulaşımı oldukça kısaltmakta ve zevkli hale getirmektedir.

Eyüp'ten Eminönü'ne kadar tüm Haliç'in tepeden görülebildiği mekâna yerli ve yabancı turistlerin oldukça rağbet göstermektedir. Tüm Haliç ve çevresini kuşbakışı gören bu tarihi mekânda, çini süslemeli eserler başta olmak üzere, turistik eşya satan yerler de mevcuttur.

Eyüp Teleferiği

Dünyaca meşhur bir manzara noktası olan Piyer Loti tepesine (İdris Köşkü Tepesi) ulaşmak için kullanılan yolların elverişsiz olması nedeni ile bu bölgeye ulaşımın teleferikle sağlanması planlanmış ve teleferik 2005 yılında hizmete açılmıştır.

2005 Kasımında hizmete açılan Eyüp teleferiği, biri 625, diğeri 250 metrekare olmak üzere iki istasyondan oluşmaktadır. İstasyonlar arasındaki uzaklık 419, kot farkı ise 53 metredir. İstasyonlar arasındaki ulaşım, 8'er kişilik kapasiteye sahip iki gidiş iki dönüş dört adet panoramik kabinle yapılmaktadır. 6 trilyon liraya mal olan teleferik saatte 18 sefer yaparak karşılıklı olarak 350 kişi taşıma kapasitesine sahiptir. Teleferik bir seferini 200 saniyede tamamlamaktadır.

İç mekânları minyatür ve gravürlerle süslenen istasyonlarda, yolcu bekleme salonu, seyir terasları, yürüyen merdivenler ve idari üniteler bulunmaktadır. Eyüp teleferiği İstanbul'un ilk teleferiği olan ve 1993 yılında Maçka ile Taşkılla teleferiğinden sonra yapılan ikinci teleferiktir. Eyüp Teleferiği'nin ücreti jetonla 1,1 YTL, Akbil ile 1 YTL, indirimli akbil geçişi ile 650 Ykr'dur.

Feshane

Feshane İstanbul Eyüp ilçesinin Defterdar semtinde 1835 yılında Osmanlı'nın önemli sanayi ürünleri olan çuha ve feshin temini için kurulmuş, yapı üretimi özelliğiyle de türünün ilk prefabrik çelik konstrüksiyon tekstil fabrikasıdır. Kolonlar Belçika'da döküm olarak imal edilerek getirilmiştir. Bina bu özelliğiyle de büyük önem taşımaktadır.

Osmanlı ordusu 19. yüzyıl ortalarına doğru kıyafetlerinde değişikliğe gitmiş, yeni kıyafetlerin temininde Feshane Dokuma Fabrikasının rolü büyük olmuştur. 1893 yılında Chicago'da açılmış olan Uluslararası sergide Feshane fabrikası sergilediği yönlü kumaşlar ve feslerle ödülle lâayık görülmüştür. Feshane'de kumaş ve fes dışında özel olarak halı da üretilmiştir. Hatta Çanakkale Zaferi dolayısıyla 1918 yılında Mustafa Kemal Paşa'ya Talat Paşa tarafından hediye edilen halı Feshane'de üretilmiştir.

1953 yılı itibariyle 389 kadın işçinin fabrikada çalışıyor olması Türk toplumunda kadınların da iş hayatına girdiğini göstermesi açısından dikkat çekicidir. 1986 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından Haliç ve çevresini düzenleme projesi kapsamında fabrika boşaltılmış, konfeksiyon bölümü Bakırköy sanayi işletmesine taşınmış ve fabrika büyük dokuma salonu dışında yıkılmıştır.

1992 yılında Büyükşehir Belediyesi ve özel bir kuruluşun girişimiyle çağdaş el sanatları müzesine dönüştürülen Feshane binası, takip eden yıllarda Haliç tarafı cümle kapısı önünün sular altında kalması ve bu suların içerilere kadar girmesi nedeniyle kullanılamaz hale gelmiş, ayrıca binanın restorasyonu da tamamlanamamıştır. Dolayısıyla 1986 yılında fabrikanın boşaltılmasıyla başlayan 12 yıllık süreçte çürümeye yüz tutan Feshane, ancak 1998 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yeni bir proje kapsamında restorasyon çalışmalarını başlatmasıyla kurtarılabilmıştır.

Bu alanlardan 1.721 m²'lik mekana el sanatları çarşısı, 700 m²'lik mekana kahveli çarşı, 550 m²'lik mekana restoran-kafeterya-mutfak ve yönetim ofisi, 274 m²'lik mekana geçici sergi, konferans vb. alanı, 4004 m²'lik Feshane'nin karakteristik tüm özelliklerinin izlenebildiği mekana da çok amaçlı salon işlevleri kazandırılmıştır.

Feshane binasının 4004 m²'lik alanı, hiçbir bölüntünün olmadığı açık bir mekândır. Orijinal iç duvarlarının, tüm çelik konstrüksiyonun çatı sisteminin, çatı kaplamalarının, pencere ve kapılarının geniş bir perspektif içerisinde izlenmesine ve binanın tüm yalınlığıyla sergilenmesine imkân sağlayan özelliğiyle bu mekanda minimal bir tasarım yöntemi kullanılmıştır.

Bina içi restorasyonunun da bu mekanda izlenmesi mümkündür. Mekanın sunduğu rahatlık itibarıyla sergi, fuar, konser, müzayede, kongre ve çeşitli davetler gibi farklı işlevleri kapsayacak şekilde tasarlanmış, alt yapı ve konfor donanımları bu farklı fonksiyonları işletebilecek kapasitede düşünülmüştür.

Bütün fonksiyonların işletilmesi ve konforuna yönelik alt yapı, havalandırma, ısıtma ve soğutma, aydınlatma, telekomünikasyon ve tüm güvenlik sistemleri Feshane'nin elektromekanik ihtiyaçları açısından ileri teknoloji donanımlarıyla çözülmüştür.

Eyüp Feshane binasının 56.000 m² bahçesi peyzaj çalışmasıyla çevre düzenlemesi kapsamında ele alınmıştır. Bu alanın 18.000 m²'si Feshane'deki aktivitelerin katılımcılarına yönelik otopark olarak, geri kalan 38.000 m² alanda ise yürüme yolları, seyir ve dinlenme bölümleri, çocuk parkı, bahçe, restaurant ve ana girişe

yönlenmiş doğal görünümlü süs havuzuyla Feshane'nin çevresine ve Eyüp-Haliç sahiline canlılık katmak amacıyla tasarlanmıştır. Ayrıca Feshane'nin tam orta aksında bir motor iskelesi düşünülmüş ve böylece Feshane'ye deniz yoluyla ulaşım da sağlanmıştır.

Haliç

Kâğıthane ve Alibey derelerinin birleşen ağzının deniz istilasına uğramasıyla oluşan Haliç, İstanbul'un tarihi yarımadası ile Beyoğlu semtlerini birbirinden ayırmaktadır. Yaklaşık olarak 8 km uzunluğundadır. Güneyde Alibeyköy Deresinin döküldüğü Silahtar'dan Sarayburnu'na, kuzeyde Kâğıthane Deresi'nin döküldüğü Kâğıthane'den Tophane'ye kadar uzanmaktadır. En geniş yeri Kasımpaşa-Cibali arasında olup 700 metreyi bulmaktadır. İstanbul Boğazı'na açılan ağız kesiminde ise genişlik yaklaşık 1000 metredir. Aynı şekilde derinliği de yukarı kesimlerden Boğaz'a doğru yaklaştıkça artmaktadır. Eyüp önlerinde sadece birkaç metre derinlik bulunduğundan, bu kesimde yayvan alüvyon adacıkları ortaya çıkmıştır. Unkapanı ile Azapkapı arasında 40 metreye varan derinlik, Eminönü-Karaköy arasında 60 metreye yaklaşmaktadır. Yapılan tespitlere göre Haliç'in dibi "V" biçimindedir. Dolayısıyla ortası çok derin olmakla beraber, yanlarda yüzyılların getirdiği toprak birikimi çamur kaplı yamaçlar oluşturmuştur.

1950 Yıllarından itibaren başlayan kirlenme, 1980 den beri süregelen çalışmalar ile düzelmiştir. En büyük hamlelerden birinin sonucu olarak Haliç'in kıyılarında dört binden fazla yapı istimlâk edilmiş, iş yerleri şehir dışındaki yeni merkezlere nakledilmiş, kıyılar park

ve bahçeler ile çevrilmiş, ilk defa inşa edilen dev kanal sistemleri ve kolektörlerle sular temizlenmiştir.

Haliç, tarih boyunca İstanbul'un gelişmesinde coğrafi konumu kadar, doğal ve çok emin olan limanıya da etkili olmuştur. Etraftaki bereketi topraklar, bol balık, tatlı su dereleri ve

şeklinden dolayı "**Altın Boynuz**" ismi bereket sembolü anlamında verilmiştir.

Belgrad Ormanları

Kanuni Sultan Süleyman'ın 1521 yılında Sırbistan seferinden birçok Sırp esirle birlikte dönmesine müteakip, Bizans zamanından kalan köylerin canlandırılması ve yeni köyler kurulması uygulamasına paralel olarak esirler, eski Ayvat Köyü yakınına, orman içine iskân edilmiştir. Bu yerleşime "**Belgrad Köyü**" adı

verilmiş ve zamanla orman da aynı isimle anılmaya başlamıştır.

O zamanlarda 13 bin hektara varan yüzölçümüyle oldukça büyük bir alanı kaplayan orman, bugün yaklaşık 5 bin 500 dönümdür. Ormanın korunmasına yönelik ilk çalışmalara yine Kanuni Sultan Süleyman zamanında rastlanmaktadır. Ancak bu çabalar herhangi bir ormanlık alanı korumaktan biraz daha farklı niteliktedir. O zamanlarda Belgrad Ormanı İstanbul için, şehrin su ihtiyacını karşılamak gibi stratejik bir önem taşımaktadır. Belgrad Ormanı, Osmanlı İmparatorluğu zamanında şehrin belki de en önemli su deposu konumundadır. 1719'da Büyük Bent, 1722'de Topuzlu Bent'in yapıyla önemi daha da artmıştır. Bu ikisine ek olarak, yaklaşık zamanlarda inşa edilen Valide Bendi, II. Mahmut Bendi, Kömürcü Bendi, Kirazlı ve Karanlık Bentleri günümüzde de kullanılabilir durumdadır. Ancak günümüz şartlarında, ne bu bentlerin ne de ormanın, su üretimi konusunda şehir için hayati bir önemi kalmamıştır. Çünkü buradan bir yılda sağlanan su, bugünün metropolünün yalnızca iki-üç günlük su tüketimine karşılık gelmektedir. Belgrad Ormanı, kışın yaprak döken çok sayıda ağaç ve bitki türünün oluşturduğu "**yapraklı**" adı verilen bir orman türüdür. Mevcut ağaçlar arasında sayı

olarak ilk sırayı toplam popülasyonun dörtte üçünü oluşturan meşeler almaktadır. Sapsız meşe, Macar meşesi ve saplı meşe olmak üzere toplam üç çeşit meşe mevcuttur. Meşelerden sonra en çok bulunan üç ağaç türü, doğu kayını, adi gürgen ve Anadolu kestanesidir. Ormanda tam 71 çeşit kuş ve 18 memeli hayvan türü yaşamaktadır. Avlanma yasağının getirdiği koruyucu önlemler sayesinde yaban hayatı oldukça zengin kalabilmiştir.

Bugün Belgrad Ormanları, ormanın derinliklerine kadar uzanan yürüyüş ve koşu parkurları, temiz piknik alanları, bisiklet yolu ve diğer sosyal imkânları nedeniyle İstanbul halkı için özellikle hafta sonlarını değerlendirmek için ideal bir ortamdır.

3.1.12.3. Turizm

Eyüp büyük bir turizm potansiyeline sahiptir. Bölge sadece tarihî değil, aynı zamanda doğal pek çok zenginliğe de sahiptir. Belgrad Ormanları ulaşım kolaylığı sağlanabilirse

İstanbul'un şehir içi turizmi açısından en önde gelen yerler arasına girebilir. Karadeniz'e olan kıyı ile deniz turizmine açılabilir. Ayrıca Eyüp Sultan Tepesi (Piyer Loti) ve Amcazade Vakıf arazisinin yerleştiği tepe doyumsuz İstanbul manzarasıyla hâlihazırda da tanınan manzara noktalarıdır. Eyüp teleferiğinin faaliyete geçmesi ile birlikte buranın daha çok turist çekeceği açıktır.

İlçedeki en önemli turizm potansiyeli, inanç turizmi olarak adlandırılan ve halk tarafından ziyaret edilen camii, medrese, tekke, kabir vb. yapılarıdır. Sadece inanç turizmi adına Ramazan ayında Eyüp'ü 1,5 milyon insan ziyaret etmektedir. Toplamda bakıldığında ise, 2005 yılı itibariyle yerli turist sayısı 3 milyon, yabancı turist sayısı ise 70.000 civarındadır.

3.1.13. İLÇENİN EĞİTİM DURUMU

İlçede, Hz.Halid Bin Zeyd Ebu Eyyub-El Ensari'nin kabrinin keşfi sonrası bu bölgeye türbe ve camii külliyesinin yapılması ile eğitim ve kültüre büyük önem verilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Eyüp Camii yanındaki medrese ve çevresinde bulunan tekkeler, ilçeyi eğitim ve kültür merkezi haline getirmiştir. Tekke ve medreselerin yanında, okul olarak Sultan Reşat tarafından 1912 yılında Reşadiye Mektebi açılmıştır ve bu okul halen Ebusuut İlköğretim Okulu olarak eğitim ve öğretime devam etmektedir.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte okul sayısı hızla artan ilçede, eğitim ve öğretim seviyesi yüksek olup, okulu olmayan mahalle, köy ve semt bulunmamaktadır. İstanbul nüfusunun eğitim durumu, Türkiye ortalamasının oldukça üstündedir. Türkiye genelinde 6 yaşın üstündeki nüfusun %20'sine yakını okuma-yazma bilmezken, bu sayı İstanbul'da %10 dolaylarındadır. Ülke genelinde nüfusun %10'u lise mezunu iken, bu oran İstanbul'da %16 değerindedir. Türkiye genelinde, yüksek okul bitirenler nüfusun %3'ünü oluştururken, İstanbul'da bu oran 5,5'e çıkmaktadır.

İstanbul nüfusunun %10'u hiç okuma-yazma bilmezken, Eyüp'te bu oran yaklaşık %3 ile İstanbul genel değerinden düşüktür. Bu veriler İstanbul bütününe göre Eyüp'te okur-yazar oranının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak İstanbul nüfusunun

%26'sı lise mezunu iken, Eyüp'te bu oran %16, İstanbul'da yüksek okul bitirenlerin oranı %5,5 iken, Eyüp'te bu oran %4'tür. Bu ise İstanbul geneline göre lise ve üstü eğitim nüfusunun düşük olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

3.1.13.1. İlçede Bulunan Eğitim Kurumları

Eyüp'te 44'ü resmî, 1'i özel olmak üzere 45 ilköğretim okulu; biri özel olmak üzere toplam 11 genel ve meslek lisesi, 2 anaokulu ve bir halk eğitim merkezi olmak üzere toplam 59 eğitim kurumu bulunmaktadır.

İlçede bulunan okulların dağılımı aşağıda verilen tablodaki gibidir:

EĞİTİM KURUMU	SAYI	YÜZDE(%)
İlköğretim Okulu	45	76,27
Genel Lise	5	8,47
Meslek Lisesi	6	10,17
Anaokulu	2	3,39
Halk Eğitim Merkezi	1	1,69
TOPLAM	59	100,00

Halk Eğitim Merkezi

Eyüp Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, 1971 yılında, Kartaltepe Mahallesi okullar caddesindeki 1 nolu Eyüp Belediye Başkanlığı'na ait bir binada hizmete başlamıştır.

Müdürlük binasının idare olarak da yetersiz olması ve kursların alana yayılması ile daha müsait bir bina arama çalışmalarına başlanmış, çeşitli yazışmalar neticesi şu anda kullanılmakta olan İl Özel İdare Müdürlüğüne ait Topçular

İlkokulu 1988 tarihinde Eyüp Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü olarak tahsis edilmiştir. Halen bu binada idare ve atölye olarak yetişkinlere hizmet verilmektedir.

Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü, bünyesinde başta biçki-dikiş, makine nakışı, el sanatları, modelistlik, kuaförlük, muhasebe ve bilgisayar olmak üzere birçok dalda kurslar açılmakta ve bu sayede birçok kişiye bilgi ve beceriler kazandırılmaktadır.

İSMEK Kursları

İlçede, İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde faaliyet gösteren İstanbul Meslek Edindirme Kursları (İSMEK) tarafından ilçe halkına çeşitli konularda meslekî yetenek kazandırmak amacı ile kurslar verilmektedir. Eyüp ilçesinde İSMEK'e bağlı olarak faaliyet gösteren 7 farklı noktada kurs bulunmaktadır:

- 1- Sultan Center
- 2- Eyüp Merkez
- 3- Alibeyköy Merkez
- 4- Alibeyköy Kültür Merkezi
- 5- Rami Yeni Mahalle
- 6- Yeşilpınar Mahallesi
- 7- Eyüp Spor Merkezi

İSMEK'e bağlı kurslarda bilgisayar, giyim, nakış, diksiyon, ahşap boyama, aşçılık, İngilizce, Arapça, resim, modelistlik, stilistlik vb. konularda eğitim verilmektedir.

3.1.13.2. Eğitim İle İlgili İhtiyaçlar

Bugün toplam 63 eğitim kurumunun olduğu ilçede, 984 derslik bulunmakta ve 55.081 öğrenciye 1.637 öğretmen eğitim hizmeti sunmaktadır. Öğretmenlerden 3'ü doktora, 75'i yüksek lisans, 1393'ü lisans ve 166'sı ön lisans mezunudur. Derslik başına düşen öğrenci sayısı, ilköğretimde 60 iken ortaöğretimde 44'tür. Halk Eğitim Merkezi'nde ev hanımlarına yönelik kurslar dışında bilgisayar ve muhasebe gibi meslek edindirmeye yönelik kurslar da vardır. Eyüp'te ilköğretim kurumlarının pek çoğunun binaları eski olduğu için buralarda sağlıklı ve verimli eğitim zorlaşmaktadır. Ayrıca ilköğretimde sınıf başına öğrenci sayısının 35'e çekilebilmesi için 182 dersliğin daha inşa edilmesi gerekmektedir. Bunun yanı sıra hem ilköğretim hem orta öğretimde laboratuvar ve çeşitli öğretim araç gerecine de gereksinim duyulmaktadır. Hiçbir üniversitenin eğitim donatısının bulunmadığı ilçede örgün eğitim yapan özel kurumların sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Ayrıca ilçedeki ilk ve orta dereceli okullarda görevli öğretmenlerin meslektaşlarıyla dayanışma ve kaynaşma içerisine girebilecekleri, sosyal tesislerinden

istifade edebilecekleri, boş vakitlerini değerlendirebilecekleri ve mesleki araştırma ve inceleme yapabilecekleri bir öğretmen evi bulunmamaktadır.

3.1.14. İLÇENİN SAĞLIK DURUMU

İlçede sağlık hizmetlerinin yürütmek üzere biri özel 2 hastane, 10 Sağlık Ocağı, 2 Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlama Merkezi, 1 Verem Savaş Dispanseri ve semt poliklinikleri hizmet vermektedir. Eyüp ilçesinde bulunan en teşekküllü hastane Eyüp Devlet Hastanesi olup, mahallelerin %60'ında sağlık ocağı bulunmaktadır. Ayrıca

Eyüp Belediyesi'nin sağlık alanında yürütmekte olduğu çalışmalar, ilçenin sağlık alanındaki faaliyetlerine önemli derecede katkıda bulunmaktadır.

Eyüp Devlet Hastanesi

Eyüp Bahariye Caddesinde bulunan Eyüp Devlet Hastanesi ilçenin en teşekküllü hastanesidir. Hastane fiili 144 yatak kapasiteli olup, yoğun bakım yatak sayısı 7, ameliyat masa sayısı ise 6'dır.

Hastanede 2005 verilerine göre 400.060 hastaya poliklinik hizmeti verilmiş, 1575 yatan hasta tedavi edilmiş ve 2870 ameliyat gerçekleştirilmiştir.

Hastanede ayrıca sürücü olur belgesi, ilaç raporu,

istirahat raporları, sevk raporları, işe giriş raporları, emeklilik raporları ve silah raporları da verilmektedir. Hastanede yatarak tedavi, poliklinik hizmetleri, laboratuvar hizmetleri verilmektedir.

Eczaneler

İlçede toplam 69 adet eczane bulunmaktadır. İlçenin nüfusu dikkate alındığında ortalama 5.014 kişiye 1 eczane düşmektedir.

3.1.14.1. Sağlık İle İlgili İhtiyaçlar

İlçenin sağlık ile ilgili sorunlarını şu şekilde sıralamak mümkündür;

1. İlçenin nüfusunun 350.000'i bulmasına ve yüzölçümü itibari ile İstanbul'un ikinci ilçesi olmasına rağmen yataklı tedavi kurumu olarak sadece 144 yatak kapasiteli Eyüp Devlet Hastanesi mevcuttur. Bu bakımdan ilçede 100 yataklı ayrı bir hastaneye ihtiyaç duyulmaktadır.
2. İlçede sağlık hizmetlerinin daha etkin biçimde yürüyebilmesi için her yıl ihtiyaç listelerinde belirtilen miktarda hekim, sağlık memuru, hemşire, ebe, çevre sağlığı teknisyeni atanması gerekmektedir.
3. İlçede bulunan Sağlık Grup Başkanlığı ile Merkez Sağlık Ocağı tescilli eser olan Sokulu Mehmetpaşa külliyesinde hizmet vermektedir. Söz konusu külliyenin tarihî eser olması nedeniyle sağlık hizmetlerine uygun bir tarzda tamirat ve tadilatı yapılamamaktadır. Bu nedenle sağlık tesislerine tahsis edilmiş, ilçe merkezindeki arsaya bir sağlık kompleksinin inşa edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir.

3.1.15. SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ

Çağımızda, kamu kuruluşlarının bazı görevlerini sivil kuruluşlara bırakmaları, demokrasinin olmazsa olmaz şartlarından biri olarak görülmektedir. Avrupa Birliği Uyum Süreci kapsamında 2005 yılında İçişleri Bakanlığı bünyesinde Dernekler Dairesinin kurulması, dernekleri bir kez daha yönetimin gündemine taşımıştır.

Türkiye'nin de 24 Ocak Kararlarıyla başlattığı devletin küçültülerek güçlendirilmesi siyasetinde özelleştirme yanında STK'ların teşviki de önemli bir politika aracıdır. Ayrıca Türkiye'nin de içinde bulunduğu ülkelere tavsiye edilen yönetim modeli olan iyi yönetim kavramı da içeriğinde sivil topluma büyük yer vermektedir.

Sivil toplum açısından bakıldığında Eyüp'ün ayrı bir yeri vardır: Bir vakıf medeniyeti olarak adlandırılan Türk medeniyetinin attığı kutsallık nedeniyle en fazla vakıf kurduğu yerlerin başında Eyüp gelmekteydi. Öyle ki buranın bir yerleşim yeri olması bile bir vakfın (Eyüp Sultan Külliyesi) kurulmasıyla başlamıştır. Asırlar boyunca sivil toplumun kalbinin attığı yer olan Eyüp'te bugün de farklı alanlarda faaliyetlerini sürdüren 352 dernek vardır. Sivil toplumun, toplumsal refaha bağlı bir sosyal olgu olduğu gerçeği burada da kendini göstermektedir. Bununla beraber gelişmiş ve katılımcı bir Eyüp için STK'nın önemi hatırlandığında, ilçenin sosyo-ekonomik koşullarının ötesinde dernekleşmeye ihtiyacı olduğu anlaşılacaktır. Dernek sayısının artması adına Eyüp Belediyesi hem dernek kurma konusunda öncülük etmeli hem de derneklerin belediye kararlarına etkin katılımı için uygun ortamı oluşturmalıdır.

3.2. KURUM İÇİ ANALİZ

Eyüp Belediyesine 2005 yılında kapsamlı bir kurumsal check-up çalışması ile faaliyetlerin ve kurum içi çalışmaların bir öz değerlendirmesi yapılmıştır. Bu kapsamda, belediyenin kendi iç bünyesinde gerçekleşen yönetim fonksiyonlarının da kurumun stratejik yapılanması üzerindeki etkileri incelenmiştir. Yapılan öz-değerlendirme çalışmaları aşağıda özetlenmiştir.

3.2.1. BELEDİYENİN TARİHÇESİ

Cumhuriyetin ilk yıllarında Balkan göçmenlerinin yerleştirildiği, 1960 sonrasında da Trakya ile Anadolu'nun çeşitli yörelerinden gelenlerle nüfusu hızla artan Eyüp çevresi, Haliç'teki sanayileşme ile birlikte büyümeye başlamıştı. Önceleri kırsal nitelikli bir alan olan Alibeyköy, belediye sınırları dışındaydı. Burası, sınırlardaki arazi fiyatlarının ucuzluğu nedeniyle hızlı ve plansız bir gecekondulaşmayı da beraberinde getirdi. Osmanlı İmparatorluğu döneminde İstanbul'un yönetimi Veziri Azam, Sekbanbaşı, İstanbul Kadısı, Eyüp Sultan Kadısı, Galata Kadısı ve Üsküdar Kadısı, İstanbul Ağası, Bostancıbaşı gibi belli başlı birkaç elde toplanmıştı. Başkent'in klasik belediye örgütü 19.yüzyılın ilk yarısında ortadan kalkmış, fakat yerine etkin hizmet gören bir örgüt geçmemiştir. Cumhuriyet döneminde ise, İstanbul ilinin yönetimini üstlenen kişiler 1958 yılına kadar hem Valilik hem de Belediye Başkanlığı görevini yürütmüştür.

Eyüp ise ayrı bir yönetim birimine sahip olmayarak Belediyeye bağlı şube müdürlüğü aracılığıyla yönetilmiştir. 1958 yılında Belediye Başkanlığı görevi ayrılmıştır. Ancak Eyüp Sultan, hâlâ şube müdürlüğü statüsüne sahip olarak kalmıştır. 1967 yılında hızla nüfusu artan Alibeyköy'de belde belediyesi kurulmuş, yine Bayrampaşa ve Kemerburgaz'da belde belediyesi statüsüne sahip olmuşlardır. 1983 yılında İstanbul'a Büyükşehir Belediyesi statüsü verilirken, Eyüp de ilçe belediyesi statüsü kazanmıştır. Bu ilçe sınırları içinde, daha önceki dönemlerde belde belediyesi statüsüne sahip olan Bayrampaşa, Alibeyköy ve Kemerburgaz da dahil edilmiştir. 1989 yılında Bayrampaşa, Eyüp ilçesinden ayrılarak ayrı bir belediye halini almıştır. 1993 yılında da Göktürk Köyü, belde belediyesi statüsünü kazanmıştır. Eyüp, özellikle 27 Mart 1994 tarihinden bu yana hızlı bir değişim ve gelişim içerisindedir. O tarihten bu yana yapılan icraatlar ve ortaya konan projeler Eyüp'ün geleceğe daha umutlu ve aydınlık bakmasını sağlamaktadır.

3.2.1.1. Belediye İdari ve Hizmet Birimleri

Eyüp Belediyesine bağlı idari ve hizmet birimlerinin faaliyet ve çalışmaları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme birimlerdeki hedef analizleri, iyileştirmeler, teknolojik değerlendirme, proje yönetimi, risk analizi, dokümantasyon, organizasyonel yapı, toplantı yönetimi vb. konuları da içerecek şekilde genişletilmiş ve sonuçları **“Eyüp Belediyesi 2005 Yılı Kurumsal Check-Up Raporu”**nda verilmiştir. Ayrıca belediyenin idari ve hizmet birimlerinin 2005 yılında kendi görev ve sorumluluk sınırları dahilinde gerçekleştirmiş oldukları faaliyetler ile ilgili bilgiler de **“Eyüp Belediyesi 2005 Yılı Faaliyet Raporu”** başlığı altında toplanmıştır.

3.2.2. KURUMSAL YÖNETİMİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu kapsamda yapılan değerlendirmede öncelikle kurumun stratejik yönetim yapısına uygunluğu değerlendirilmiştir. Kurumun misyon ve vizyona dayalı bir yönetim anlayışı analiz edilmiştir. Kurumda Vizyon 2023 adı verilen bir çalışma yapılmış ve belediyenin ileriye yönelik olarak vizyonu oluşturulmuştur. Bu çalışma belediyenin 2007–2011 yılları arasındaki stratejilerini oluşturmada önemli katkı sağlamıştır. Çünkü bu çalışma aslında önemli bir dış değerlendirme çalışması olarak görülebilir.

Eyüp Belediyesinde 2005 yılında yapılan stratejik planlama çalışması kapsamında kurumun yöneticilerinin katılımı ile misyon ve vizyonunu belirlenmiş ve tüm çalışanlara

duyurmuştur. Bunlara dayalı stratejik plan oluşturulmuş ve planlama sürecinin kurum içinde yaygın olarak uygulanması için önemli bir adım atılmıştır.

Kurumda birimler kendi hedeflerini yıllık olarak belirlemekte ve belirli zamanlarda Belediye Başkanının huzurunda değerlendirmektedirler. Aynı şekilde birimlerinde hedeflerini (faaliyet ve projelerini) periyodik olarak izlenip değerlendirilmelerine yönelik bir sistemin geliştirilmesi çalışmaları devam etmektedir. Belediye içerisinde her yıl yapılacak olan öz-değerlendirmeler, kentsel değerlendirmeler ve paydaş analizleri ile kurumun stratejik planı revize edilecek ve belirlenen stratejiler ışığında birimlerin faaliyet ve projeleri oluşturulacaktır. Bu kapsamda hazırlanan 2007-2011 yılları stratejik planına dayanan 2007 yılı performans programı, bu dokümana ek olarak meclise sunulacaktır. Hedeflerin periyodik olarak değerlendirmesiyle kurum içinde performansa dayalı yönetimin hayata geçmesi sağlanmış ve performans açığı olan alanların iyileştirilmesi için bir zemin oluşturulmuştur. Performans değerlendirme çalışmaları, hizmetleri daha etkin üretebilmek için iş süreçleri üzerinde belirlenen performans hedeflerinin de izlenmesini olanaklı kılan süreç yönetimi ilkeleri benimsenecektir.

Kurum içinde yapılan değerlendirmelerde birim çalışanlarının sorunların üzerine takım halinde giderek sorunları çözdükleri görülmüştür. Bu yaklaşım tarzı ile çok sayıda iyileştirme geliştirilmiştir. Bu kapsamda yürütülen takım çalışmalarının etkinliği her geçen gün daha da artırılabilecektir.

İçişleri Bakanlığı'nın yayınladığı Norm kadro uygulamalarının Eyüp Belediyesi içerisinde hayata geçirilmesiyle ilgili çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda hem organizasyonel yeniden yapılanma gerçekleştirilecek; hem de birimlerin görev ve sorumlulukları güncellenecektir.

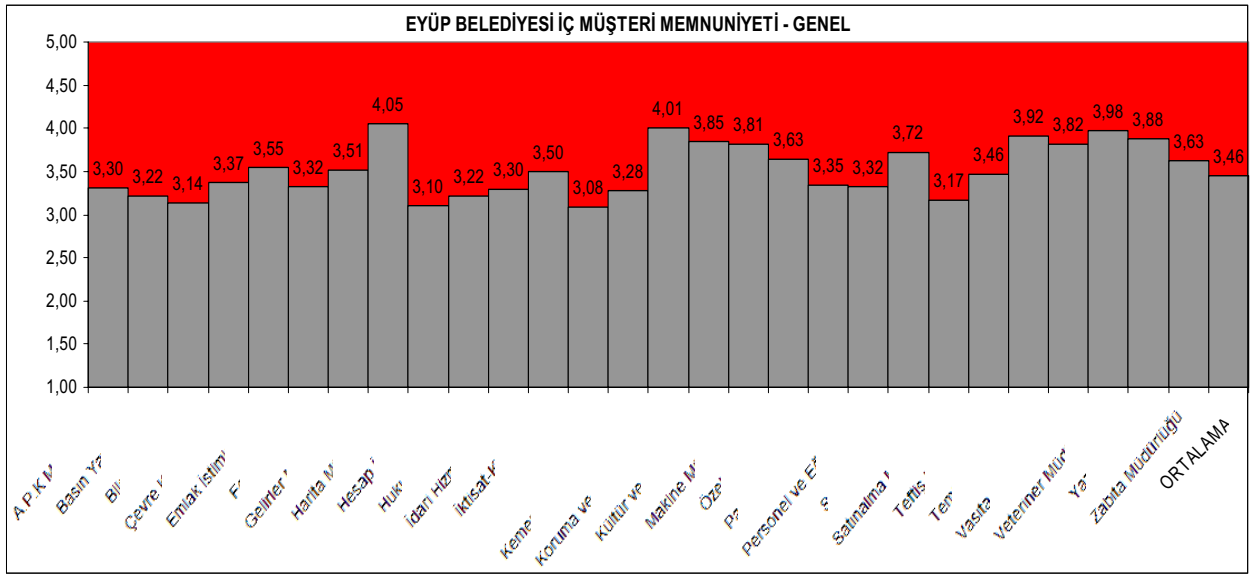
Kurum içinde genel olarak arşiv problemi olmamakla birlikte dijital arşiv sisteminin hayata geçirilmesinin etkin hizmet üretimi açısından önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Kurumdaki yazılımlar günün koşulları ile ve yasal düzenlemeler ile güncellenecek ve bilgisayar alt yapısı sürekli yenilecektir. İtranetin etkin olarak kullanılması için her türlü destek yaygınlaştırılacaktır. Kent Bilgi Sistemi oluşturma çalışmaları devam edecektir. Uydu teknolojilerinden faydalanma olanakları incelenmektedir.

Belediyenin web sayfası çok etkin bir şekilde güncellenmektedir.

e-belediyecilik uygulamaları hızla devam ettirilecektir. İnternet üzerinden vatandaşların vergilerini ödemeleri, belediye hizmetleriyle ilgili bilgilendirilmeleri için yapılan çalışmalar devam edecektir. Ancak vatandaşların web sayfasını kullanmalarını sağlayacak girişimlerin de ihmal edilmemesi gerekmektedir.

Belediye birimleri arasında iç müşteri memnuniyeti çalışmaları yapılmış ve birimlerin birbirlerini destekleme noktasında sorunlar olup olmadığına bakılmıştır. Bu değerlendirmenin sonuçları grafik olarak şu şekildedir.

Görüldüğü gibi birimlerin birbirlerinden memnuniyeti 5 üzerinden değerlendirildiğinde genel olarak 3'ün üzerindedir. Bu da birimlerin genelde birbirlerinden memnun oldukları anlamına gelmektedir.

3.2.3. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Belediyenin öz değerlendirme çalışması kapsamında insan kaynakları yönetimine yönelik çalışmaları da değerlendirilmiştir. Yapılan incelemeye göre 2005 yılı sonu itibariyle personel dağılımı şu şekildedir:

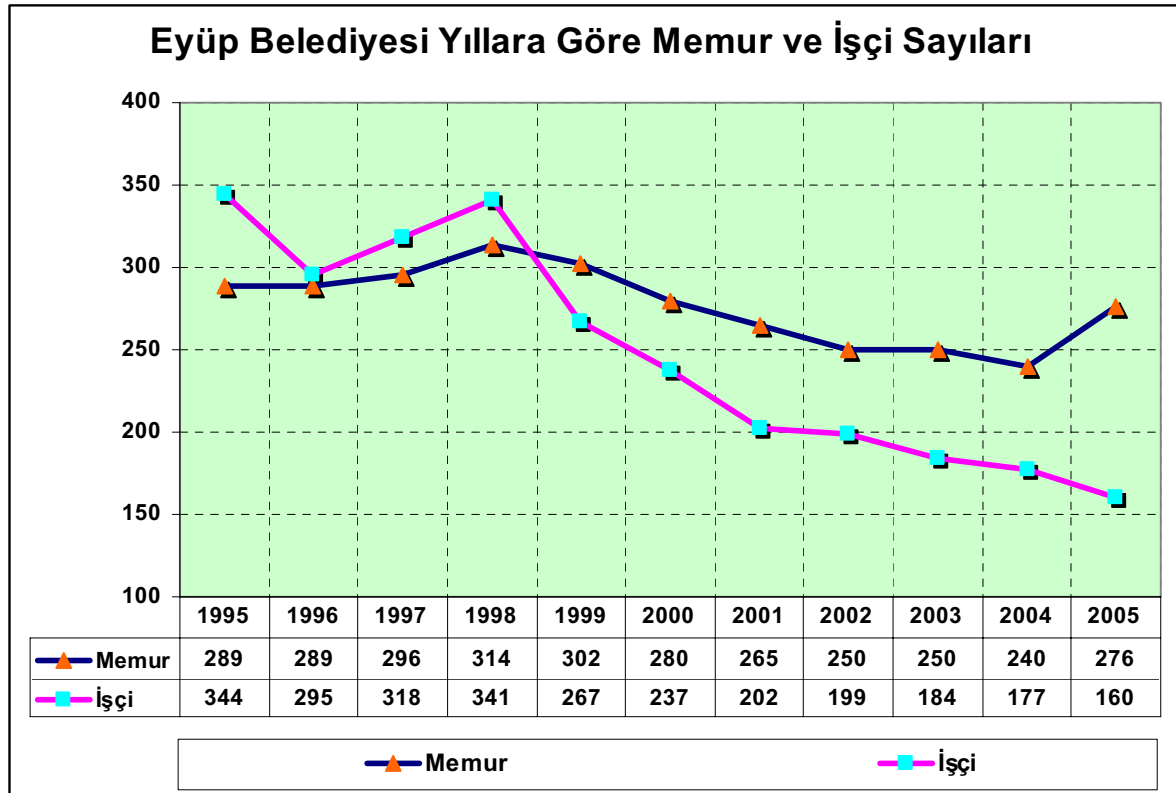
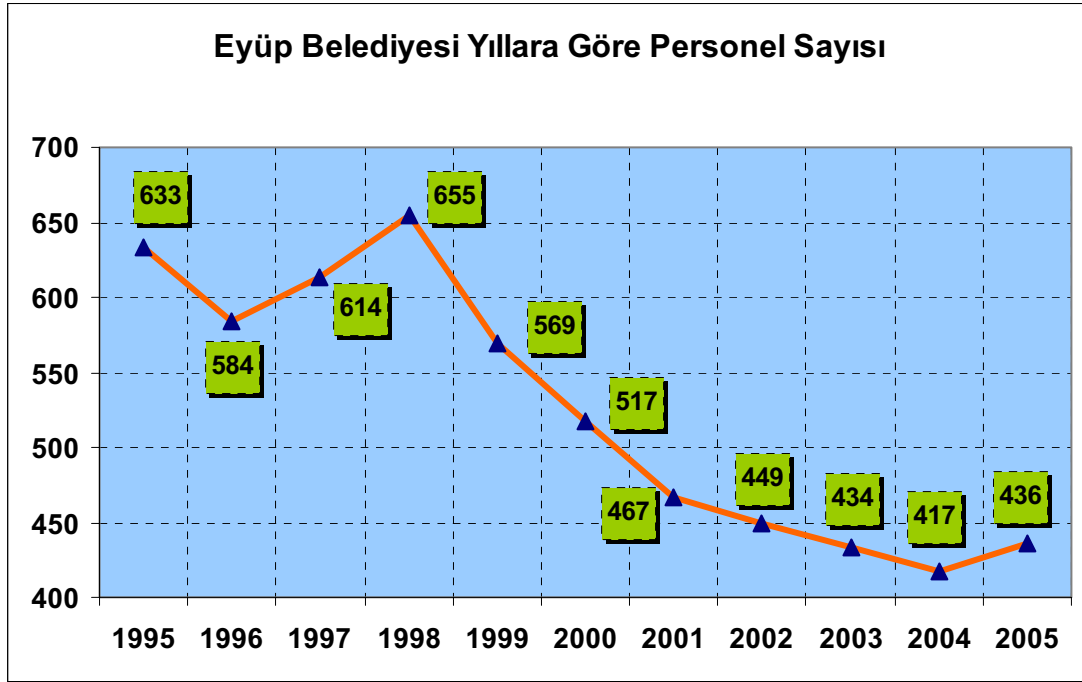
Cinsiyet		İşçi	Memur	Toplam
Erkek	Sayı	154	183	326
	Yüzde	96,25	66,30	74,77
Bayan	Sayı	6	93	94
	Yüzde	3,75	33,70	21,56
TOPLAM	Toplam Sayı	160	276	436
	Toplam Yüzde	36,70	63,30	100,00

3.2.3.1. Personel Hareketleri

Eyüp Belediyesi'nde çalışan memur ve işçi personelin yıllar bazında dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir. 1995 yılında toplam 633 kişi olan personel sayısı 2005 yılı sonu itibariyle toplam 436 kişidir. Son 10 yıl içerisinde personel sayısında %31,12'lik bir azalma meydana gelmiştir.

YILLAR	Personel Sayısı			Değişim Sayısı	Değişim Oranı
	Memur	İşçi	TOPLAM		
1995	289	344	633	-	-
1996	289	295	584	49 (azalış)	-7,74
1997	296	318	614	30 (artış)	5,14
1998	314	341	655	41 (artış)	6,68
1999	302	267	569	86 (azalış)	-13,13
2000	280	237	517	52 (azalış)	-9,14
2001	265	202	467	50 (azalış)	-9,67
2002	250	199	449	18 (azalış)	-3,85
2003	250	184	434	15 (azalış)	-3,34
2004	240	177	417	17 (azalış)	-3,92
2005	276	160	436	19 (artış)	4,56

1995 yılından itibaren belediyede çalışan personel sayılarına ilişkin grafikler aşağıdaki gibidir:

Çalışanların eğitim durumları ise şu şekilde bir dağılım göstermektedir:

Eğitim Durumu	Yüzde(%)
Açık Öğretim Fakültesi	% 3,30
İlkokul	% 23,1
Lise	% 21,0
Meslek Lisesi	% 5,70
MYO	% 2,40
Ortaokul	% 7,40
Üniversite	% 26,2
Eğitim Durumu Belirtilmeyenler	% 11,0
TOPLAM	% 100,0

Belediyenin kadro ihtiyacına yönelik yapılan değerlendirme sonuçları şu şekildedir:

TÜR	Kadro	Dolu kadro	Boş Kadro
Memur	428	238	190
İşçi	496	174	322
TOPLAM	924	412	512

Belediye personelinin genel olarak orta yaş grubunda olduğu görülmektedir. Yaş dağılım grafiği incelendiğinde normal dağılıma uygun bir yapının sergilenmektedir. Ortalama yaş 39,9 olarak belirlenmiştir. Belediyenin çoğunluğu 30-45 yaş grubu arasındadır. Çalışanların yaklaşık %20'si 45 yaş üzerindedir.

Belediye personelinin emeklilik durumu değerlendirildiğinde kısa dönemde eleman eksikliğine yol açacak bir durumun olmadığı görülmektedir. En fazla 2008 yılında emekli olacak personel vardır (16 çalışan).

Yıl	Personel Sayısı	Yüzde(%)
2005	21 (6' sı özürü)	% 5,00
2006	8	% 1,90
2007	13	% 3,10
2008	16	% 3,81
2009	8	% 1,90
TOPLAM	66	% 15,71

Norm kadro çalışmaları kapsamında belediye insan kaynaklarının dağılımında gerekli düzenlemelerin yapılması beklenmektedir.

3.2.3.2. Çalışan Memnuniyetinin Değerlendirilmesi

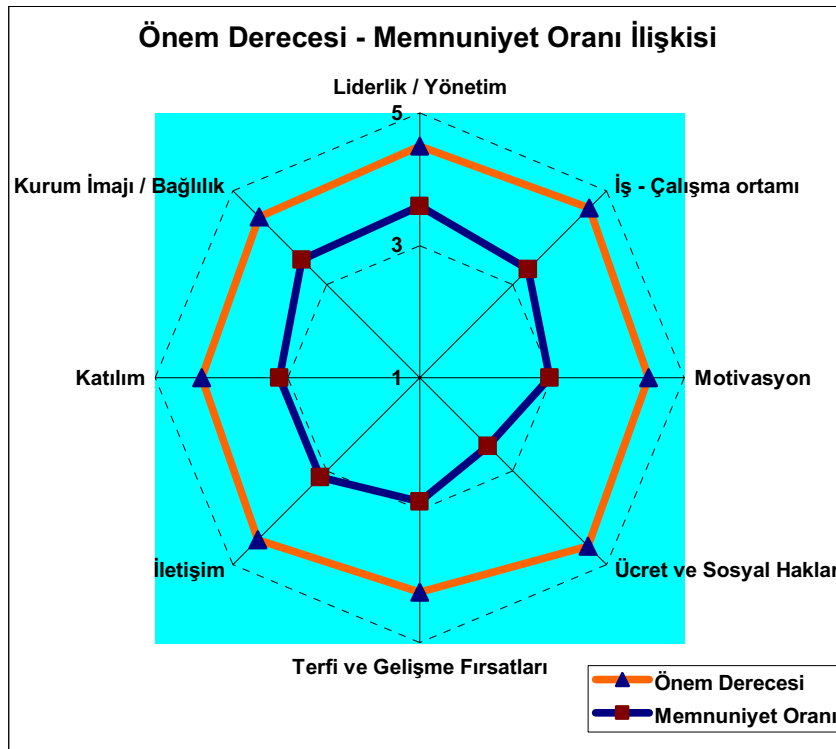
Eyüp Belediyesi Stratejik planlama çalışmaları kapsamında çalışanlarla ilgili analizlerin yapılabilmesi için bir çalışma düzenlenmiştir. Çalışmada 8 farklı konu hakkında çalışanların görüşleri alınmıştır. Bu konular:

- ❖ Liderlik / Yönetim
- ❖ İş – Çalışma ortamı
- ❖ Motivasyon
- ❖ Ücret ve Sosyal Haklar
- ❖ Terfi ve Gelişme Fırsatları
- ❖ İletişim
- ❖ Katılım
- ❖ Kurum İmajı / Bağlılık

şeklindedir.

Yukarıda listelenen konu başlıkları dışında çalışanlara ayrıca işleri ve kurum hakkındaki görüşleri de sorularak, kurumun kendi gözleriyle değerlendirmeleri istenmiştir. Bu çalışmanın sonuçları, "**Eyüp Belediyesi Çalışan Memnuniyeti Sonuç Raporu**"nda yer aldığından detaylar ayrıca buraya konulmamıştır. Çalışan memnuniyeti 5 üzerinden 3,06, kurum bağlılığı/imajı ise 3,53 olmuştur. Aşağıdaki grafikte 8 farklı açığa göre anket sonuçlarını göstermektedir. Çalışan Memnuniyetinin değerlendirilmesi neticesinde ortaya çıkan sonuçlar hazırlanan stratejik planda kullanılmıştır.

No	Anket Ana Kriterleri	Önem Puanları	Memnuniyet Oranı
1	Liderlik / Yönetim	4,50	3,59
2	İş - Çalışma ortamı	4,62	3,32
3	Motivasyon	4,46	2,97
4	Ücret ve Sosyal Haklar	4,60	2,46
5	Terfi ve Gelişme Fırsatları	4,24	2,87
6	İletişim	4,46	3,12
7	Katılım	4,30	3,12
ÇALIŞAN MEMNUNİYETİ İNDEKSİ			3,06
8	Kurum Bağlılığı/İmaj	4,43	3,53

3.2.4. HİZMET YÖNETİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.2.4.1. Vatandaş Memnuniyetinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi

Kurumda düzenli olarak vatandaş memnuniyeti ölçülmektedir. Sistematik vatandaş memnuniyeti ölçümleri sayesinde, sürekli değişen vatandaş talep ve ihtiyaçları daha iyi izlenmekte ve taleplerin karşılanması için hazırlık yapılabilmektedir. Eyüp Belediyesi, faaliyetlerini planlarken ölçüm sonuçlarını dikkate almaktadır. Yapılan ankete ilişkin genel sonuçlar aşağıdaki tabloda olduğu gibidir. Stratejik planın hazırlanması sırasında da yapılan anket sonuçları dikkatle incelenmiştir. Genel olarak yapılan ölçümlerde vatandaş memnuniyetinin ortalamasının üzerinde olduğu görülmüştür. Özellikle temizlik hizmetleri, ulaşım, park ve bahçeler gibi hizmetlerden memnuniyet yüksektir. Yapı ruhsatları ve yol ihtiyaçları bakımından memnuniyet diğer hizmetlere göre daha düşüktür. Bu nedenle bu alanlarda gerekli hizmetler artırılabilecektir.

3.2.4.2. Yeni Teknolojilerin Takibi ve Kullanılması

Yeni teknolojiler, Belediyelerde hem mühendislik işlerinin etkinliğini arttıran hem de kurumsal yönetim faaliyetlerini hızlandıran ve iyileştiren unsurlardır. Kurumda, birimler tarafından kullanılan yazılıma yönelik şikâyetler incelenerek ilgili kurumlardan gerekli düzenlemelerin yapılması talep edilmiştir. Ayrıca, sayısal haritalar, kent bilgi sistemi vb. konuların kurum için önemli olduğu görülmüştür.

3.2.4.3. Hizmetin Önceliklendirilmesi ve Tanıtımı

Hizmetler, vatandaş memnuniyeti anketleri ve Belediye yöneticilerinin ilçe genelinde yaptığı tespitler, vatandaşların Belediyeye yaptığı başvurularda belirttikleri öneri ve şikâyetler temel alınarak önceliklendirilmektedir.

Eyüp Belediyesi'nde hizmetlerin, diğer Belediyelerle kıyaslandığında iyi bir şekilde tanıtıldığı söylenebilir. Yapılan vatandaş memnuniyeti ölçümlerinde, bu yönde taleplerle karşılaşılsa da kurumun tanıtım faaliyetleri etkin bir şekilde yürümektedir. Bu kapsamda web sayfası önemli bir etkidir. Yapılan önemli faaliyetler birkaç saat içerisinde web sayfasına eklenmektedir. 2006 yılı ve sonrasında ise afişler, billboardlar, pankartlar, broşürler, gazeteler, dergiler, resim ve grafiklerden yararlanılarak hizmetler tanıtılacaktır. Basın Yayın Müdürlüğü'ne bu tanıtım yöntemlerinin kullanılmasına yönelik hedefler

konulmuştur. Belediye, hizmetlerini tanıtmak amacı ile web sayfasını kullandığı gibi her ay basılan Eyüp Belediyesi Bültenini de verimli bir şekilde kullanmaktadır.

3.2.5. İŞ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ DEĞERLENDİRİLMESİ

3.2.5.1. İş sağlığı Uygulamaları

Kurum yöneticileri ve çalışanları iş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili konularda son derece duyarlıdır. Çalışan memnuniyetinin sağlanması, daha güvenli ve verimli bir hizmet ortamı için; İSİG ile ilgili çalışmalara devam edilmektedir.

3.2.5.2. Afetlere Hazırlık

Günümüzde organizasyonların karşılaşılabilecekleri riskler oldukça artmıştır. Doğal afetlerin artması, insan kaynaklı teknolojik afetler, beklenmeyen toplumsal dalgalanmalar, organizasyonları değişik boyutlarda ve olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu nedenle organizasyonların beklenmedik durumlara karşı önlem almaları ve organizasyonlarında Acil Durum Yönetim Sistemi geliştirmeleri önem kazanmaktadır. Organizasyon (hangi alanda hizmet veriyor olursa olsun) faaliyetlerinin kesintisiz ve etkin sürdürülebilmesi açısından Acil Durum Yönetim Sistemlerinin oluşturulması hayati öneme sahiptir. Bu nedenle Eyüp Belediyesi bir acil durum planı hazırlamayı stratejik açıdan önemli görmektedir.

3.2.6. EYÜP BELEDİYESİ'NİN SON 12 YILI

Eyüp Belediyesi'nin son 12 yıl boyunca yapmış olduğu hizmetler aşağıdaki konu başlıkları altında değerlendirilmiştir;

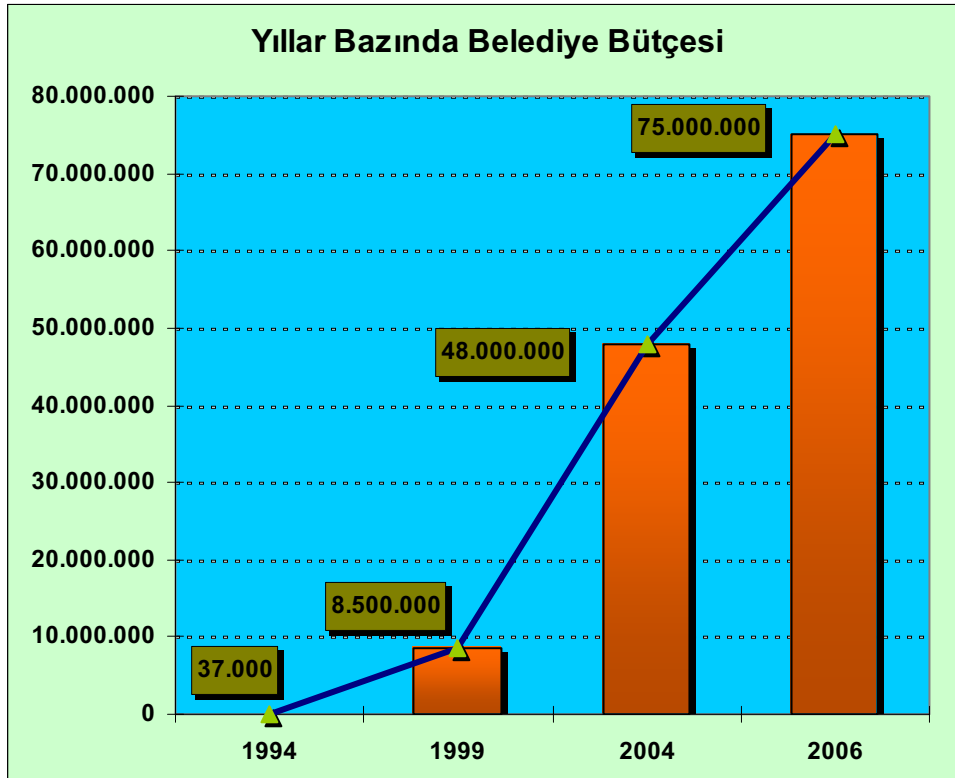
- ❖ *Belediyenin mali yapısı*
- ❖ *Kurumsal gelişim*
- ❖ *Sağlık hizmetleri*
- ❖ *Planlama çalışmaları*
- ❖ *Yeşil alan düzenlemeleri*
- ❖ *Altyapı, trafik ve ulaşım yatırımları*
- ❖ *Eyüp modernleşme süreci*

3.2.6.1. Belediyenin Mali Yapısı

Eyüp Belediyesi son 10 yıl boyunca mali yapısını güçlendirmek ve gelir kaynaklarını artırmak için sürekli çalışmaktadır. 1994 yılı başlarında belediyenin toplam 383 milyar borcu bulunmaktaydı. Aynı yıllarda belediyenin bütçesi ise 37 bin YTL'dir.

Eyüp Belediyesi mali yapısını güçlendirmek için gelir artırma çalışmalarında gelişen teknolojinin imkânlarından azami derecede istifade etmiş, Gelirler müdürlüğü modern bir şekilde dizayn edilmiş ve mükelleflerin vergi ve harç ödemelerinde kolaylıklar sağlanmıştır. Emlak ve diğer vergi borçlarını ödemede kredi kartı kullanım imkanı sağlanmakla birlikte, internet üzerinden ve telefon ile borç sorgulama ve ödeme sistemleri de faaliyete geçirilmiştir.

Aşağıdaki grafikte Eyüp Belediyesi'nin son 10 yıl içerisindeki gelir düzeyi görülmektedir. 1994 yılında 37.000 YTL'lik belediye bütçesi 1999'da 8,5 milyon YTL'ye, 2004 yılında ise 48 milyon YTL'ye yükselmiştir. Rakamlar dolar bazında değerlendirildiğinde 2004 rakamları 1994 rakamlarına göre %800'lük bir artış göstermektedir. Belediyenin 2006 bütçesi ise 75 milyon YTL olarak belirlenmiştir.

3.2.6.2. Kurumsal Gelişim

Eyüp Belediyesi bünyesinde çalışan personelin daha verimli ve etkin kullanılması yönünde adımlar atılarak, personel israfının önüne geçilmiştir. 1994 yılında 303'ü memur, 483'ü işçi olmak üzere toplam 786 personel çalışırken, 2005 yılı sonu itibari ile bu rakam 276 memur, 160 işçi olmak üzere toplam 436 kişidir.

Kadrolaşmada adama göre iş değil, işe göre adam yaklaşımından hareketle görevlendirmeler yapılmıştır. Personelin sosyal ihtiyaçlarını karşılamak amacı ile belirli dönemlerde sosyal yardımlar yapılmış, çalışma motivasyonunu artırmak amacı ile gezi, piknik vb. etkinlikler düzenlenmiştir. Belediyede

çalışan personelin özlük bilgileri ve personel hareketleri ilk defa bilgisayara girilerek, takip ve kontrol işlemleri kolaylaştırılmış, bürokrasi azaltılmıştır. Ayrıca belirli zamanlarda verilen eğitimlerle personelin mesleki ve kişisel gelişimlerinin sağlanmasında önemli adımlar atılmıştır.

Belediye hizmet binası çalışanların ve işlerini takip etmek isteyen vatandaşların daha rahat kullanımı için ek bina ile birlikte yenilenmiştir. Bunun yanı sıra, Alibeyköy'de bulunan atölye binaları baştan sona yenilenmiş, araçların bakım ve tamirlerinin yapılabileceği üniteler kurulmuştur. Hurdaya çıkan araçlar yenilenmiş, bu sayede belediyenin temizlik ve taşıma hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi sağlanmıştır.

3.2.6.3. Sağlık hizmetleri

Eyüp Belediyesi, son 10 yıl içerisinde sağlık hizmetleri konusunda yaptığı yatırımlar ve sunduğu hizmetlerle öncü bir kurum olmuştur. Sağlık alanında yapılan çalışmalar aşağıda gösterilmiştir:

- ❖ *Sağlık ocaklarının faaliyete geçirilmesi*
- ❖ *Alibeyköy'e bir hastane kazandırılması*
- ❖ *Her türlü teknik donanımına sahip ambulanslarla hizmet verilmesi*
- ❖ *Sağlık müdürlüğüne laboratuvar kurulması*

- ❖ Esnaf sağlığı ve işyeri hekimliği uygulaması
- ❖ Ücretsiz doğum hizmetleri
- ❖ Ücretsiz poliklinik hizmetleri
- ❖ Bebekli ailelere yerinde hizmet uygulaması
- ❖ Bebek gelişimine yönelik bilinçlendirici faaliyetler
- ❖ Diyaliz hastalarına ve özürlü çocuklara servis hizmeti
- ❖ Yaşlı hastalara yerinde hizmet uygulaması
- ❖ Fakir hastalara ücretsiz ilaç temini ve ilaç toplama kampanyaları
- ❖ Gezici sağlık hizmetleri
- ❖ Sağlık seminerleri

3.2.6.4. Planlama Çalışmaları

1/1000 ve 1/500 Ölçekli Planlar

1-13/09/1979 Tasdik Tarihli 1/500 ölçekli Eyüp Koruma Planı(105 ha)

2-17/09/1990 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Eyüp Alibeyköy Emniyettepe Mevki Gecekodu Önleme Bölgesi Planı (13 ha)

3-25/03/1994 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Eyüp Sit Alanı Koruma Amaçlı İmar Planı (40 ha)

4-20/06/1997 Tasdik Tarihli 1/500 ölçekli Eyüp Cami ve Merkez Civarı Koruma Amaçlı İmar Planı Tadilatı (28 ha)

5-02/07/1998 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Eyüp Uygulama İmar Planı(217 ha)

6-28/12/2001 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Çobançeşme Gecekodu Önleme Bölgesi İmar Planı (38 ha)

7-13/11/2002 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Kemerburgaz İmar Planı Revizyonu

8-17/12/2004 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Rami Uygulama İmar Planı Revizyonu (78 ha)

9-19/03/2005 Tasdik Tarihli 1/1000 ölçekli Alibeyköy Uygulama İmar Planı (1163 ha)

1/5000 Ölçekli Planlar

1-07/10/1992 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Eyüp Cami ve Merkez Civarı Koruma Amaçlı İmar Planı

2-06/12/1993 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Eyüp Nazım İmar Planı

3-16/05/2001 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Yayla Pirinçci Köyü Nazım İmar Planı

4-30/10/1995 ve 13/11/2002 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Kemerburgaz Nazım İmar Planı

5-29/08/2003 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Eyüp Nazım İmar Planı

6-04/08/2004 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Odayeri Köyü Nazım İmar Planı

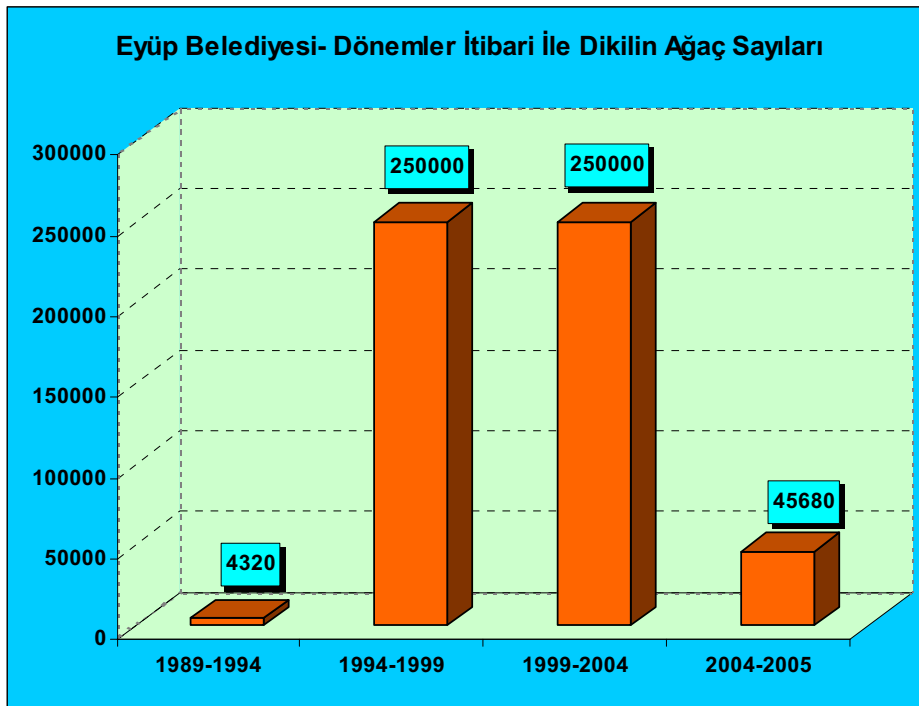
7-05/01/2005 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Akpınar Köyü Nazım İmar Planı

8-19/03/2005 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Ağaçlı Köyü Nazım İmar Planı

9-02/01/2006 Tasdik Tarihli 1/5000 ölçekli Çiftalan Köyü Nazım İmar Planı

3.2.6.5. Yeşil Alan Düzenlemeleri

Eyüp sınırların içerisinde 1994 yılından bu yana 550.000 adet ağaç dikilmiştir. Dünya standartlarına göre kişi başına düşen yeşil alan miktarı 7 m², İstanbul'da 4 m² iken, Eyüp'te kişi başına düşen yeşil alan miktarı 12,3 m²'dir. Eyüp Belediyesi bu hâli ile İstanbul sınırları içerisindeki en yeşil ilçedir. Yıllar boyunca yapılan ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin grafik ve veriler aşağıda gösterilmiştir:

Yeşillendirme çalışmaları yalnızca ağaç dikimleri ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda park ve oyun alanlarının yapım ve genişletilmesine de büyük önem verilmiştir. Bir yandan önceden yapılmış park ve oyun alanlarının tamir ve bakımları yapılırken, bir yandan çok sayıda yeni park ve oyun alanı meydana getirilmiştir. Son 10 yılda toplam 200 adet yeni park yapılmıştır.

Yeşillendirme konusunda halkı bilinçlendirmek ve halkın katılımını sağlamak amacıyla fidan dağıtım kampanyaları düzenlenmiştir.

3.2.6.6. Altyapı, Trafik ve Ulaşım Yatırımları

Eyüp'teki trafiği rahatlatmak, ulaşımı daha kolay hale getirmek ve altyapı ile ilgili sorunları ortadan kaldırmak için son 10 yıl içerisinde birçok yatırıma imza atılmıştır. Bu yatırımlar sayesinde trafik sorununa köklü çözümler getirilmiştir. Aşağıdaki listede bu alanda yapılan çalışmalar yer almaktadır:

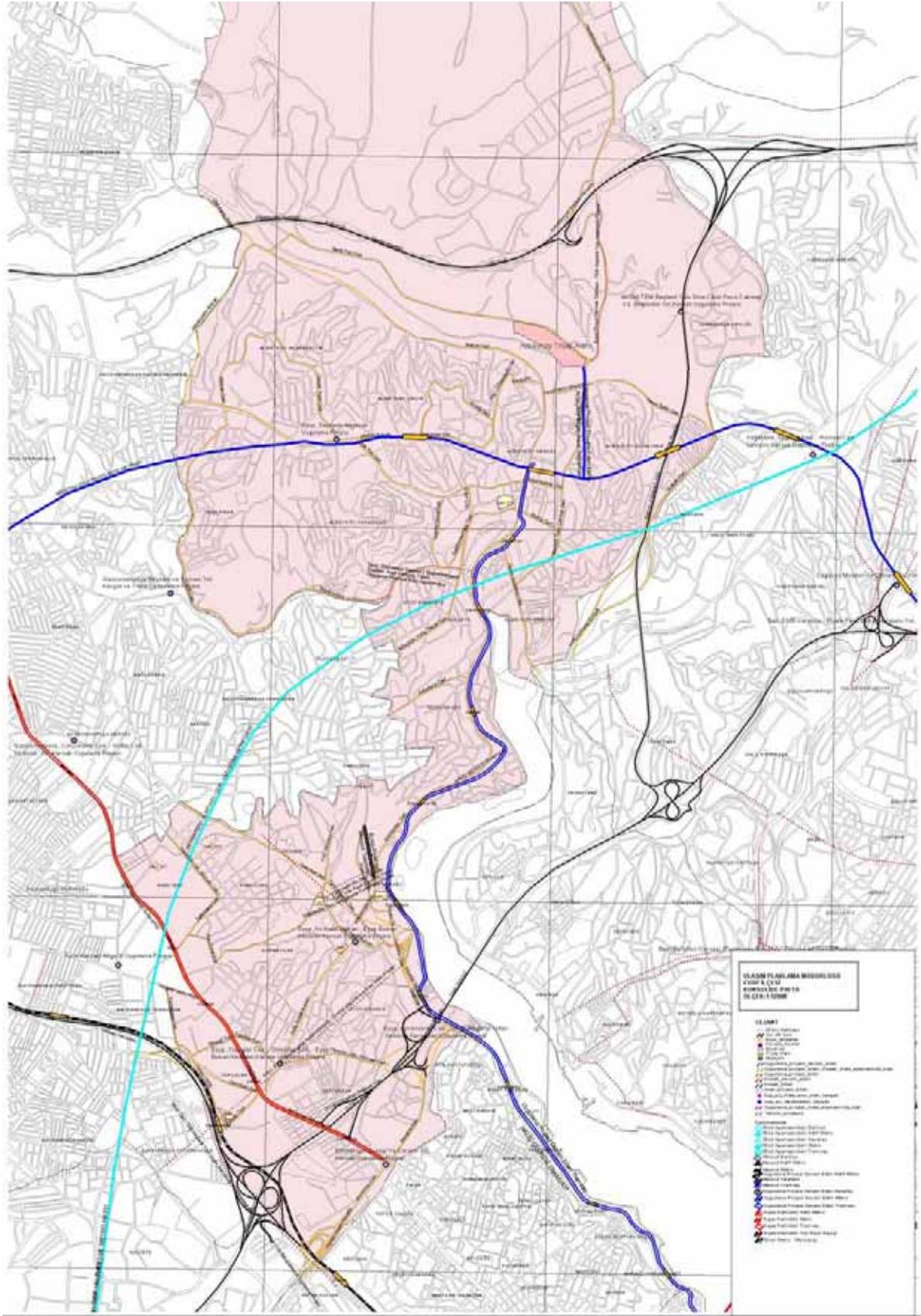

- ❖ *Edirnekapı altgeçidi*
- ❖ *Otakçılar altgeçidi*
- ❖ *Demirkapı altgeçidi*
- ❖ *Kazımarabekir köprüsü*
- ❖ *Sevinç köprüsü*
- ❖ *Namık Kemal Köprüsü*
- ❖ *Sadabat Köprüsü*
- ❖ *Küçükköy Köprüsü*
- ❖ *Yavuz Selim Köprüsü*
- ❖ *56 adet yol ve cadde genişletmesi ve tüm altyapılarının tamamlanması ve hizmete sunulması*

- ❖ 42 adet yeni yol yapımı
- ❖ 85.000 metre su şebekesi, 175.000 metre yağmur suyu kanalı yapımı
- ❖ Tüm içme suyu şebekesinin en az 50 cm çapındaki borularla değiştirilmesi
- ❖ 100.000 kişinin doğalgaza kavuşması sağlandı.
- ❖ 240.000 metre tül bordür, 360.000 m² yaya kaldırımı yapımı

- ❖ Yaya ulaşımını kolaylaştırmak amacı ile 12.560 metre merdiven yapımı
- ❖ 8 köyün toprak yoldan asfalt yola kavuşturulması
- ❖ 1.300.000 ton asfalt dökümü

Eyüp İlçesi Ulaşım Konsolide Paftası

3.2.6.7. Eyüp Modernleşme Süreci

Eyüp Belediyesi yaptığı faaliyetler ve uygulamalarla bir yandan tarihi ve kültürel dokusuna sahip çıkarken, bir yandan da modern dünyanın değişmekte ve gelişmekte olan trendine ayak uydurmaya çalışmıştır. Bu kapsamda çarpık yapılaşmalara son vermeye çalışılmış, kentsel dönüşüm uygulamaları ve sosyal belediyecilik uygulamaları hayata geçirilmiştir. Modernleşme süreci içerisinde Eyüp'te yapılan çalışmalar aşağıda verilmektedir:

- ❖ *Alibeyköy'ün yeni bir görünüme kavuşturulması*
- ❖ *Alibeyköy'de bulunan derelerin ıslah edilmesi*
- ❖ *Mezarlık içerisinde bulunan gecekonduların kaldırılması*
- ❖ *12.770 aileye tapu dağıtımı*
- ❖ *Oto sanayi sitesinin açılması*
- ❖ *Kemberburgaz çöplüğünün kapatılması*
- ❖ *Mahallelerde semt konaklarının açılması*
- ❖ *İslambey'e kapalı pazar yapılması*
- ❖ *Olası bir afete karşı kaymakamlık yönetimiyle koordineli olarak Afet Yönetim Merkezinin kurulması*

- ❖ *Eyüp Sultan Tepesi (Piyer Loti) yolunun düzenlenmesi*
- ❖ *Eyüp Sultan Tepesinin (Piyer Loti) turizme yeniden kazandırılması*
- ❖ *Eyüp teleferiğinin hayata geçirilmesi*

- ❖ *Kurban kesim yeri ve kat otoparkının yapılması*
- ❖ *Eyüp Sultan Hamamının projelerinin tamamlanarak yapımına başlanması*
- ❖ *Kültür ve Ticaret Merkezinin yapılması*
- ❖ *2 iftaye binasının hayata geçirilmesi*
- ❖ *Eyüp Sultan Camii ve yakın çevresinin yayalaştırılması, yol kotlarının orijinal hale getirilerek düzenlenmesi*

- ❖ 40.000 m² alanın yayalaştırılması

yenilenmesi

- ❖ Eyüp Sultan Sempozyumları düzenlenmesi (En son X. Sempozyum düzenlenmiştir)

edilmesi

- ❖ Zal Paşa Külliyesi'nin ihya edilmesi
- ❖ Feshane'nin yeniden hayata kazandırılması
- ❖ Nezih Eldem Şehir Müzesi'nin Eyüp'e kazandırılması
- ❖ Silahtarağa Elektrik santralinin Teknoloji- Modern sanatlar müzesi olması
- ❖ Alibeyköy- Küçükköy dere ıslahı
- ❖ Kültürel yayınlar (Eyüp Sultan Tarihi, Eyüp Sultan, Eyüplü Hattatlar, Eyüplü Musikişinaslar, Eyüplü meşhurlar, Eyüp Sultan Rehberi, Medine'den Eyüp Sultan'a, Alibeyköy Tarihi, Cumhuriyet Şiirleri)

- ❖ Eyüp Sultan Camii meydan ve yakın çevresinin kentsel tasarım projelerinin uygulanması
- ❖ Ahşap köşklere hayat verilmesi
- ❖ Maktul Mustafa Paşa Külliyesinin restore edilmesi
- ❖ 44 tarihi çeşmenin restore edilmesi
- ❖ Tüm sahabe kabirleri ve türbelerinin restore edilmesi
- ❖ Eyüp Sultan mezarlıklarının temizlenmesi ve orijinal dokusunu bozmayacak şekilde

- ❖ Eski tekkelerin, türbelerin kültür ve araştırma merkezleri haline dönüştürülmesi
- ❖ Hacı Hüsrev Mescidinin taşınarak restore edilmesi
- ❖ Sibyan Mektebinin restore edilmesi
- ❖ Emin Baba Tekkesi'nin restore

- o 12.170 çocuğun sünnet ettirilmesi

- ❖ Alibeyköy imar planlarının yapımı
- ❖ Vakıf- Hazine anlaşmazlığı çözümü

- ❖ Türkiye'nin en büyük Mehter Takımı
- ❖ Eyüp Sultan Kitap ve Kültür Şenliği
- ❖ Spora ve sporcuya destek
- ❖ 2 adet çim saha yapımı
 - ❖ 12 adet toprak saha yapımı
 - ❖ Amatör 54 kulübe malzeme yardımı
 - ❖ Yağlı güreşler organizasyonu

- ❖ Ev hanımları için step ve aerobik dersleri

- ❖ Mahalleler arası futbol turnuvaları

- ❖ Eğitime ve okullara destek
- ❖ Esnaf ve Halk ziyaretleri

- ❖ Halk gezileri
- ❖ Çocuk, gençlik ve halk meclislerinin kurulması
- ❖ Haliç'in yenilenmesi

4

2004-2011 PROJELERİ

4 EYÜP BELEDİYESİ'NİN 2004-2011 PROJELERİ

ULAŞIM PROJELERİ

Köprü Projeleri:

1. Akşemsettin Köprüsü (Taşköprü) Projesi
2. Kemberburgaz Pirinçci Köyü Köprü İnşaatı Projesi

Alt Geçit Projeleri:

3. SSK önüne Alt Geçit Yapılması Projesi
4. Karadeniz Caddesi'nde Alt Geçit Yapılması Projesi
5. Savaş Yolu Caddesi ile Atatürk Bulvarı'nın Kesiştiği Noktaya Alt Geçit Yapılması Projesi
6. Defterdar Caddesi Eyüp Sultan Camii Yaya Bağlantısını Sağlamak Üzere Yaya Alt Geçidi

Tünel Projeleri:

7. Eyüp Sultan Tünel Projesi: Tarihimizde önemli bir yere sahip, padişahların kılıç kuşanmak üzere Eyüp Sultan'a gelişte karaya ayak batıkları yer olan Bostan İskelesi, önündeki sahil yolunun yapımı ile birlikte yok edilmiştir. Bu ayıbın giderilmesi Bostan İskelesi'nin ihya edilebilmesi için araç trafiğinin Eyüp Sultan Tüneline aktarılması gerekmektedir. Bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.
8. Esentepe Tünel projesi

Kavşak Düzenlemeleri Projeleri:

9. Çırçır Kavşağı Projesi***
10. Atatürk Bulvarı Kavşağı Projesi
11. İslambey Cad. Tahta Minare Kavşağı Projesi
12. Necati Molder Cad. Kazım Karabekir Cad. Köprülü Kavşak Projesi
13. Mareşal Fevzi Çakmak Cad. Sevinç Köprüsü- M. Akif Ersoy Cad. Kavşak Projesi

Raylı Sistem Projeleri:

14. Edirnekapı – Sultançiftliği Tramvay-Metro Hattı
15. Beşiktaş - Tekstilkent Metro Hattı

16. Haliç Karadeniz Demir Yolu'nun Hayata geçirilmesi Projesi
17. Sirkeci- Alibeyköy- Vezneciler Tramvay Projesi

Deniz Ulaşımı Projeleri:

18. Vapur Seferleri'nin Silahtarağa'ya Kadar Uzatılması Projesi

Açılması ve Genişletilmesi Gereken Yol Projeleri:

19. Karadeniz Caddesi'nin Kâğıthane'ye Bağlanması Projesi
20. Düğmeciler Caddesi (Hacı Eşref Sk. Altunizade Bağ Sk. ve Tahtaminare Parkı önü) Yol Genişletme Projesi***
21. Eski Yeni Dere Sk. (Evlice Baba Tekke Sk. ile Bülbül Yuvası Sk. Arası) Genişletilmesi Projesi
22. Maltepe Caddesi Projesi***
23. Münzevi Caddesi Projesi***
24. Otakçılar Caddesi Projesi***
25. Güzelce Caddesi Projesi***
26. Namık Kemal Caddesi Projesi***
27. Atatürk Caddesi Projesi***
28. Kırımı Çeşmesi Sokak Projesi***
29. Savaklar Caddesi Projesi***
30. Gaziosmanpaşa Caddesi (Küçükköy Yolu) Projesi***
31. Ulubatlı Hasan Caddesi Projesi***
32. Giden Caddesi Projesi***
33. M. Fevzi Çakmak Caddesi'nin Tünele Kadar Genişletilmesi Projesi
34. Barbaros Caddesi Projesi***
35. Dardavi Sk. Genişletilmesi Projesi***
36. Üçevler Üstü Sk. Genişletilmesi Projesi***
37. Çırcır Cad. Genişletilmesi Projesi
38. 8 Köy Yolu'nun Elden Geçirilmesi ve Asfaltlanması Projesi***
39. Bütün Cadde ve Sokakların Asfaltlarının Yapılması Projesi***
40. İmar Planlarında Var Olan Ancak Henüz Uygulanması Yapılmamış Yolların Açılması ve Genişletilmesi Projesi
41. Kemberburgaz İstanbul Caddesi'nin Genişletilmesi Projesi***
42. Bahçeköy Caddesi Genişletme Projesi***

Otopark ve Kat Otoparkı Projeleri:

43. Eyüp Sultan Katlı Otoparkı***
44. Akşemsettin Cengiz Topel Kat Otoparkı
45. Rami Yeni Mahalle Tantavi Kat Otoparkı
46. Eyüp İslambey Kat Otoparkı
47. Nişancı Kat Otoparkı
48. Düğmeciler Kat Otoparkı
49. Cuma Mahallesi Kat Otoparkı

PLANLAMA- İMAR UYGULAMA PROJELERİ

Altyapı Projeleri:

Kent peyzajına, estetiğine ve insan sağlığına yaptığı olumlu etkiler nedeniyle kent içi yollarda, yol ağaçlandırmaları ve yeşil refüjler gibi çeşitli tipte yeşil alanlar yapılacaktır. Ayrıca, bordür ve tretuvar yenilemesi çalışmaları esnasında, kent peyzajının yanı sıra özürü vatandaşlarımızın da toplumla kaynaşmasını, sokakları daha rahat kullanmasını sağlayacak düzenlemelere azami dikkat gösterilecektir.

Bisiklet için ayrı bir yol yapılarak vatandaşlar sağlıklı bir yaşam için özendirilecek, ilçe genelinde yayalaştırma bölgeleri oluşturularak; aynı zamanda gezinti yolları düzenlemeleri yapılacaktır. Kentin yağmur suyu kanalı yapımı ve diğer alt yapı tesisleri (telefon, elektrik vb.), diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile koordinasyon sağlanarak yeraltına alınacak; kentin modern dünya şehirleri ile aynı standartları yakalaması için gerekli özen gösterilecektir.

Aşağıda yol, bordür, tretuvar, yağmur suyu kanalı çalışması yapılacak cadde ve sokakların listesi yer almaktadır.

50. Maltepe Caddesi'nin Yağmursuyu Kanalı, Bordür ve Tretuvarlarının Düzenlenmesi Projesi***
51. Demirkapı Caddesi'nin Yağmursuyu Kanalı, Bordür ve Tretuvarlarının Düzenlenmesi Projesi***
52. Tikveşli Caddesi'nin Yağmursuyu Kanalı, Bordür ve Tretuvarlarının Düzenlenmesi Projesi***
53. Münzevi Kışla Caddesi ve Paşmakçı Çayırı Otakçılar Caddesi'nin Genişletilmesi, Bordür ve Tretuvar Düzenlemesi Yapılması, Paşmakçı Çayırından Eyüp Sultan Bulvarına Bağlanması Projesi***
54. Talimhane Reşadiye ve Havuzbaşı Caddelerinin Yağmursuyu Kanalı ve Tretuvarlarının Yapılması Projesi

55. Arif Paşa ve Kırkmerdiven Caddelerinin Yağmursuyu Kanallarının Yapılması Projesi***
56. Yıldıztabya Caddesi Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
57. Güngören Caddesi Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
58. Topçular Yokuşu Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
59. Cengiz Topel, Gülen, Giden ve Uludağ Caddelerinin Yağmursuyu Kanalı, Bordür ve Tretuvarının Yapılarak Atatürk Caddesine Bağlanması Projesi
60. Namık Kemal Caddesini Gaziosmanpaşa Caddesine Bağlayan Sanat Okulu Önündeki Caddenin Genişletilerek Altyapısı, Bordür ve Tretuvarının Yapılması Projesi
61. Gaziosmanpaşa Caddesinin Genişletilmesi, Yağmursuyu Kanalı, İstinat Duvarı, Bordür ve Tretuvarının Yapılması Projesi***
62. Çiçeksuyu Caddesinin Yağmursuyu Kanalının Girne Caddesine Bağlanması Projesi
63. Alibey Deresinin Islahı Projesi***
64. Küçükköy Deresinin Islahı Projesi***
65. Tüm Mahallelerin Bordür ve Tretuvarlarının Yapılması Projesi***
66. Tüm Mahallerin Asfalt, İstinat Duvarı ve Merdivenlerin Yapılması Projesi***
67. Ayten Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
68. Şifa Havuzu SK. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
69. Bestekâr Basmacı Abdi Efendi Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
70. Yeşilçınar Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
71. Şekaip Bey Deresi ile İncirlik Sk. Arası Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
72. Çiftçi Ali Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
73. Değirmen Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
74. Paşababa Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
75. Barbaros Cad. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
76. Köprülü Şafak ve Emek Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
77. Alperen Cad. Güneş Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
78. Dönmez Sk. Yağmursuyu Kanalının Yapılması Projesi
79. Galip Özger Caddesi Yağmur Suyu Kanalının Yapılması Projesi***
80. Şifa Yokuşu Yağmur Suyu Kanalı Projesini Yapılması***

Yayalaştırma Projeleri:

81. İdris Köşkü Caddesinin Yayalaştırılması Projesi
82. MODESA'nın İçinin Yayalaştırılması Projesi

83. Nişanca Meydanının Yayalaştırılması Projesi
84. Galeri Caddesinin Yayalaştırılarak Peyzaj Çalışmasının Yapılması Projesi***
85. Özlem Caddesi Yayalaştırma Projesi***
86. Kırkmerdiven Caddesi Kısmi Yayalaştırma Projesi***

Doğalgaz Projeleri:

Günümüzde artan şehir nüfusunun ısınma amacıyla kullandığı katı yakıt maddeleri, hava kirliliğinin artmasına sebep olarak insanların sağlığını tehdit edici boyutlara erişmektedir. Hem hava kirliliğinin önlenmesi hem de ekonomik olarak en uygun ısınma yönteminin sağlanması amacıyla doğalgaz kullanımının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu nedenle tüm ilçemizde doğalgaz kullanımının sağlanması için İGDAŞ'la yürütülen koordineli çalışmalarımız neticesinde %85 oranında doğalgaza geçilmiştir.

87. İlçemizde Tüm Yerleşim Birimlerinde Doğalgaz Kullanımına Geçilmesi Projesi

Muhtarlık Binaları Projeleri:

Yönetimin halkla en yakın ilişki içinde olan birimi muhtarlıklarımızın daha iyi koşullarda hizmet sunabilmeleri için mahalle muhtarlarımızın hizmet binaları ile ilgili plan, proje ve inşaat çalışmaları kısmen tamamlanmış, eksik kalanların da tamamlanması kararlaştırılmıştır.

88. Düğmeciler Mahallesi Muhtarlık Binası

Planlama ve İmar Uygulama Projeleri:

89. Plan Çalışmalarının Tamamlanması Projesi
90. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 1/5000 Ölçekli Planlarının Tamamlanmasını Müteakip Köylere Ait Uygulama Planlarının Yapılması Projesi
91. Ana Caddelerde Cephe Düzenlemelerine Müdahale Edilmesi Projesi
92. Tapu ve Kadastro Çalışmalarının Tamamlanması Projesi
93. Defterdar Ticaret Merkezi Projesi
94. Yeşilpınar, Çırçır, Karadolap, Alibeyköy Merkez, Güzeltepe, Emniyettepe Mahallelerinin Tapularının Verilmesi Projesi**
95. Vakıf Arazileri Sorununun Çözülmesi Projesi***
96. Alibeyköy Bölge Planlarının Yapılması Projesi***
97. İmar Uygulamalarının Tüm İlçede Tamamlanması Projesi**
98. Hükümet Konağı Binası Projesi (Vergi Dairesi de dahil)***
99. Üniversite Alanı Üretmek İlçemize Üniversite Kazandırılması***
100. Eyüp ve Alibeyköy'e Daimi Halk Pazarları Yapılması Projesi

101. Osmanlı Parkı Sosyal Tesisler Projesi**
102. Turistik Otel Projesi**
103. Otağtepe Sosyal Tesisler Projesi**
104. İ.S.K.İ. Binası Projesi***
105. T.E.K. Binası Projesi
106. Dev Akvaryum Projesi
107. Belediye Ek Hizmet Binası Projesi***
108. Alibeyköy Pazar Yeri Düzenleme Projesi***

Haliç Projeleri:

109. Haliç'e Akıntısı Olan Derelerin Islahı Projesi
110. Haliç Adaları Rekreasyon Projesi
111. Haliç Kıyıları Rekreasyon Projesi
112. Sadabad Fiskiye Projesi
113. Haliç'e Fiskiye Projesi***
114. Haliç Çay Bahçeleri Projesi***
115. Haliç'te Turistler İçin Gezinti Teknesi Alınması Projesi***
116. Haliç'te Saltanat Kayıklarının Aktif Hale Getirilmesi Projesi***

TARİHİ ÇEVRE VE DOĞAL DOKU PROJELERİ

Eyüp Sultan Camii Çevresi Düzenleme Projeleri:

Eyüp'ün ülke, İslam âlemi ve dünya ölçüsündeki tartışılmaz yerinin, layık olduğu önem ve duyarlılıkla ele alınarak tanıtılması, koruma ve kullanımının gerçekleştirilmesi amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Başlatılan planlama çalışmalarında; geçmişin geleneksel yaşamından, kültüründen, günümüze ulaşan mimari, yapısal ve sosyal özellikleri, izleri, parçaları veya bütünü çağdaş ölçülerle değerlendirilerek gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak ilkesi ile hareket edilerek ve bugüne kadar uygulanmış olan projelerimize ilaveten aşağıdaki projeler hayata geçirilecektir.

117. Arasta Kasrı Projesi
 - a) Alışveriş Merkezleri
 - b) Lokanta ve Kafeteryalar
 - c) Yeraltı Otoparkı
 - d) Gezinti ve Dinlenme Alanları
118. Eyüp Sultan Camii Haziresi Düzenleme Projesi, Envanterinin Çıkarılması ve Tarihçesi***

119. Eyüp Sultan Camii Çevresi Eski Eser Evlerin Restorasyonu Projesi**
120. Eyüp Sultan Camii Çevresi Planlama Projesi**
121. Eyüp Sultan Camii Çevresi Yayalaştırma Alanının Granit Taşla Kaplanması ve Çevre Düzenleme Projesi***
122. Eyüp Sultan Camii Arkası Boyacı Sokak'ın Aslına Uygun Restore Edilmesi**
123. Eyüp Sultan Sosyal Tesisleri Projesi
124. Eyüp Sultan Misafirhaneleri Projesi
125. Eyüp Sultan Camii ve Çevresinin Işıklandırılması Projesi***
126. Eyüp Sultan Camii Meydanı Üstünün Örtülmesi Projesi**
127. Eyüp Sultan Mezarlıkları Temizleme ve Düzenleme Projesi***
128. Saçlı Abdülkadir Mescidi İhata Duvarlarının Restorasyonu Projesi***
129. Oyuncakçılar Çarşısı Projesi**
130. Kanuni Sultan Süleyman Çeşmesi ve Tekkesi Restorasyon Projesi***
131. Eyüp Sultan Hamamının Restorasyonu Projesi**
132. Şeyh Murat Tekkesi Restorasyonu Projesi***
133. Balcı Dergâhı Restorasyon Projesi
134. Hüsamettin Efendi Tekkesi Restorasyon Projesi**
135. Kara Süleyman Efendi Tekkesi Restorasyon Projesi**
136. Vezir Tekke Restorasyon Projesi**
137. Sibyan Mektebi Restorasyon Projesi***
138. Eyüp Sultan Camii Önündeki Yapı Adasının Restorasyonu Projesi***
139. Zal Mahmut Paşa Külliyesinin Restorasyonu Projesi**
140. Cafer Paşa Külliyesinin Restorasyonu Projesi**
141. Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi Haziresindeki Mezarlıkların Bakım ve Restorasyonu Projesi***
142. Eyüp'teki Tarihi Çeşmelerin Tespiti ve Restorasyonu Projesi**
143. Tarihi Mezarların Kimliklerinin Tespiti Projesi**
144. Nişanca Meydanının Düzenlenmesi Projesi
145. Ahşap Evlerin Restorasyonu Projesi**
146. Belediye Arkası Eski Eser Binanın Restorasyonu Projesi**
147. Hüsrev Paşa Tekkesi'nin Restorasyonu Projesi**
148. Feshane'nin Restorasyonu ve İşlevlendirilmesi Projesi**
149. Rami Kışlası Projesi*
150. Balçık Tekkesi'nin Restorasyonu ve Kültür Merkezi Olarak İşlevlendirilmesi Projesi**
151. Bahariye Mevlevihanesi Projesi (Zekai Dede Konservatuarı)**

152. Müzisyenler Kahvesi Projesi***
153. Silahtarağa- Alibeyköy Bölgesine Canlılık Getirmesi Maksadıyla İstanbul'un İlk Termik Elektrik Santrali Olan Silahtarağa Elektrik Santrali'nin Teknoloji Müzesi ve Bilim Merkezi Olarak Düzenlenmesi Projesi***
154. Meşhur Eyüp Oyuncaklarının Sergileneceği Oyuncak Müzesi Projesi***
155. Eyüp Stadyumu'nun Alibeyköy'e taşınması projesi**
156. Alibeyköy Karadolap Spor Kompleksi Projesi**
157. Alibeyköy Yeşilpınar Spor Kültür Merkezi Projesi**
158. Piyerloti Kadın Sığınma Evi projesi***
159. Eyüp Kadın Sığınma Evi projesi**
160. Düğmeciler Spor-Kültür Merkezi Projesi**
161. Eyüp Sultan Hamam projesi**
162. Belediye Ek Hizmet Binası Projesi (65 ada 24 parsel)***
163. Serterikzade Tekkesi Relöve Projesi**
164. Esentepe Semt Konağı Projesi***
165. Sakarya Mahallesi Semt Konağı Projesi**
166. Düğmeciler Semt Konağı Projesi**
167. Savaş Yolu Semt Konağı Projesi**
168. Otağ Köşkü Ve Çevresinin Düzenlenme Projesi**
169. Eyüp- Silahtarağa Caddesi Satış Dükkânları Projesi**
170. Kentsel Dönüşüm Proje Çalışmaları**
171. Haliç Kenarı Yunus Balıkları Gösteri Merkezi Projesi**
172. Haliç Kenarı Nikâh Salonu Projesi**
173. Beşirağa Medresesi Restorasyonu**
174. Çırçır Mahallesi Atatürk Bulvarı Kültür Tesisi projesi**
175. Alibeyköy Meydanı kültür ve ticaret merkezi projesi**
176. Eyüp Kesimhane***
177. Teleferik Projesi***

SOSYAL DONATILAR

Sağlık Projeleri:

Sağlık için yapılan harcamaların miktarı ve niteliği, uygar olmanın ölçüsüdür. Ekonomik, kültürel ve sosyal alanda gittikçe küreselleşen, bilgi ve iletişimin adını verdiği 21. yüzyılda, gelişmelerden ve ortaya çıkan sorunlardan sağlık hizmetlerini soyutlamak mümkün değildir. Kemerburgaz ve köyleri dikkate alındığında çok geniş bir alana yayılmış ilçemizde; acil cerrahi, kardiyak ve doğum gibi yaşamsal önemi bulunan vakalarda,

erken müdahalenin sağlanması için mutlak surette tam teşekküllü hastanelerin de bulunduğu bir sağlık zincirinin kurulması prensibi ile hemen her mahallede sağlık ocaklarını hayata geçirdik. Aşağıdaki listede yer alan sağlık projelerimize 2004-2009 tarihleri arasında devam edeceğiz.

178. Alibeyköy Akşemsettin Hastanesi Projesi
179. Ücretsiz Sağlık Hizmetleri Projesi**
180. Ücretsiz Doğum Hizmetleri Projesi**
181. Ücretsiz Sünnet Hizmetleri Projesi**
182. Ücretsiz İlaç Yardımı Projesi**
183. Ücretsiz Diyaliz Hizmetleri Projesi**
184. Gezici Sağlık Ekipleri Projesi**
185. Köylerde Ücretsiz Sağlık Taramaları Projesi**
186. Okul, Meydan ve Yurtlarda Ücretsiz Sağlık Taramaları Projesi**
187. Tam Teşekküllü Laboratuvar Kurma Projesi**
188. Kan Şekeri, Kalp Sağlığı, Kolesterol Taramaları Projesi**
189. Esnaf İçin Portör Muayenesi Projesi**
190. Yaşlı Hastalara Evlerinde Hizmet Projesi**
191. Koruyucu Hekimlikte Halkı Bilinçlendirici Sağlık Seminerleri Projesi**
192. Cenaze Hizmetlerinin Şefliğinin Edirnekapı'dan Eyüp'e Getirilmesi Projesi
193. Özürlüler Koordinasyon Merkezi Projesi***
194. Yeni Doğan ve Bebek Sağlığı, Gelişimi Taramaları Projesi**
195. Tıp Merkezi Kurulması (Ameliyat Hariç Her Türlü Müdahalenin Yapıldığı Merkez) Projesi**
196. Nöbetçi Eczanelerin Meydanlarda Işıklı Panolarla İlanı Projesi
197. Sağlık Hizmetlerinin Mahallelere Yaygınlaştırılması Projesi
198. Röntgen, Ultrason, MR, Tomografi vb. Çekimlerin Yapıldığı Merkezlerin İlçemize Getirilmesi Projesi
199. Veteriner Hizmetleri Projesi+Hayvan Hastanesi Projesi

Park, Fıskiye, Peyzaj ve Yeşil Alan Projeleri:

İnsanların içinde yaşadıkları çevre ile sağlıklı ve mutlu bir ilişki kurması, insanların toplu halde ya da birey halinde çeşitli ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için gerekli ve yeterli sosyal donatı alanlarının varlığı ile mümkündür.

Bir kent planlamasında anarşik kent gelişiminin önlenmesi, çeşitli kirlenme ve rahatsız edici iklimsel etmenlerin nötralize edilmesi, insanların boş zamanlarını değerlendirme

olanaklarının artırılması, çevresiyle iyi ilişkiler kurabilme ihtiyacı açık alanların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu ilkeler çerçevesinde aşağıdaki projeler hayata geçirilecektir.

200. Haliç Sahil Parkları Projesi**
201. Çay ve Kır Bahçeleri Projesi**
202. Alibeyköy Galeri Caddesinin Düzenlenmesi Projesi***
203. Eyüp Sultan Camii Meydanının Fiskiye ve Oturma Gruplarıyla Düzenlenmesi Projesi***
204. Kemerburgaz Merkezinin Park ve Fiskiye Gruplarıyla Düzenlenmesi Projesi***
205. Çırçır ve Akşemsettin Mahallelerinde Park ve Oyun Alanları Yapılması Projesi
206. Atatürk Bulvarının Genişletilmesi, Fiskiye ve Ağaçlarla Yeniden Düzenlenmesi Projesi***
207. Ağaçlandırma Çalışmalarına Devam Edilmesi Projesi***
208. Site, Meydan ve Mezarlıkların Ağaçlandırılması Projesi***
209. Park ve Oyun Gruplarının Tüm Mahallelere Yaygınlaştırılması Projesi***
210. Alibey Deresi Peyzaj Düzenlemesi Projesi***
211. Kemerburgaz Ayvat Bendi Piknik Alanı Düzenleme Projesi***

Kent Mobilyaları Projeleri:

Kent mobilyaları Tarihi Eyüp bölgesinde, ilçemizin diğer bölgelerinden farklı olarak tasarlanacaktır.

212. Oturma Bankları Projesi**
213. Yüksek Aydınlatma Direkleri Projesi**
214. Park ve Sokak Lambaları Projesi***
215. Tanıtım, Reklâm Panoları ve Meydan Saatleri Projesi**
216. Enformasyon Büroları Projesi**
217. Tarihi ve Turistik Mekânların Tanıtım Panoları Projesi (Şehir Haritası)***
218. Otobüs Durakları Yenileme Projesi***

Eğitime Katkı Projeleri: Devam Edecek

219. Bütün Okul Bahçelerinin Asfaltlanması, Bahçe Düzenlemeleri Yapılması, Spor Alanlarına ve Diğer İhtiyaçlarına Katkı Projesi***
220. İhtiyaç Sahibi Öğrencilere Kırtasiye, Önlük ve Burs Yardımı Yapılması Projesi**

221. Özel Okul Alanları Projesi**
222. Ana Okullarının Açılması Projesi**
223. Bilgisayar, Yabancı Dil ve Üniversiteye Hazırlık Kursu Düzenlenmesi Projesi**

İtfaiye Projeleri:

224. Kemerburgaz İtfaiye Binası Yapılması Projesi***

KÜLTÜREL FAALİYET VE YATIRIM PROJELERİ

Eyüp ile ilgili projeler tasarlanırken elbette ki Eyüp'ün tarihi göz ardı edilemez. İstanbul'un ilk sur dışı yerleşim yeri olan Eyüp, belirgin özellikleri olan kültürel tarihi ile dikkat çekmektedir. Oysa günümüzde birçoğu unutulmuş Eyüp'e özgü ne çok şey olduğunu hangimiz ne kadar biliyoruz?

Eyüp'te kültürel aktivitelerin azlığı (sinema, tiyatro vb.) nedeniyle bu boşluğu giderecek mekânlar ve aktiviteler oluşturulacaktır.

225. Eyüp Belgeseli Projesi
226. Eyüp Sultan Müzesi Projesi (Kültür Müdürlüğü bitişğinde)**
227. Eyüp Konulu Sinema (Film) Projesi (M.S.Ü. İşbirliği ile)
228. Sahabeler Konulu Belgesel Projesi
229. Eyüp Sultan Hz.'leri konulu Film/Belgesel Projesi
230. Türkçe ve 3 Dilde Eyüp Rehberi Projesi
231. Nişanca Kadın Sağlığı Merkezi Projesi***
232. Belediye Bünyesinde Kültür ve Turizm Müdürlüğü Kurulması Projesi***
233. Dil Kursları Açma Projesi
234. Ebru, Hat, Tezhip vb. Geleneksel El Sanatları Kursları Düzenlenmesi Projesi***
235. Bilgisayar Eğitim Merkezi ve İnternet Evi Kurulması Projesi**
236. Kültürel Düzeyi Artırıcı Sergiler Açılması Projesi***
237. Ramazan Ayı Etkinlikleri Düzenleme Projesi***
238. Eyüp Sultan Kitap Fuarı, Kültür Şenlikleri Projesi***
239. Eyüp'ün Tarihi, Kültürel ve Turistik Dokusunu Tanıtıcı Kitap Yayını Projesi***
240. Eyüp Sultan Sempozyumları Yapılması Projesi (VII-X arası)***
241. Eyüp Sempozyumlarının (Cilt I-VII) CD'ye Aktarma Projesi***
242. Eyüp Sultan Tarihi kitabını CD'ye Aktarma Projesi***
243. Belediye Yayınlarını Belediye Web Sitesinde Yayına Sunma Projesi***
244. Eyüp Sultan Enstitüsü Projesi (Eyüp Araştırmaları Merkezi)

245. Eyüp Sultan Ansiklopedisi Projesi
246. Eyüplü Meşhurlar, Eyüplü Hattatlar, Eyüplü Bestekarlar ile ilgili Kitaplar Yayınlanması Projesi***
247. Eyüp Şurası Projesi
248. Eyüp Belediyesi Korosu (Sanat Müzik ve Halk Müziği) Projesi***
249. Kent Danışma Merkezi Projesi
250. Haliç Şenlikleri Projesi (Su, Kıyı, Çevre Duyarlılığı İçin)***
251. El Sanatları Merkezi Projesi***
252. Eyüp'ün Cazibe Merkezi Haline Gelebilmesi İçin Yazılı, Görsel, Sesli Tanıtım, Duyuru, Reklam, İlan Vasıtaları İle Dışa Açılması Projesi***
253. Eyüp'ün Meşhur Çömlek ve Çinilerinin (Haliç İşi) Yeniden Üretilmesi ve Satışa Sunulması Projesi**
254. Turizm Acenteleri İle Konuşulup Temin Edilecek Sponsorlarla İstanbul'a Gelen Turistlerin Eyüp'e Yönlendirilmesi Projesi**
255. Öncelikle Sünnet Çocuklarına Yönelik Kukla, Karagöz+Hacivat ile Gösterilerin Düzenlenmesi Projesi***
256. Eyüp Çiçekçiliğinin İhyası Projesi**
257. Pier Loti'de Metfun Bulunan Ünlü Türk Ressamı Avni LİFİJ Anısına Pier Loti'de Ressamlar Sokağı İhdas Edilmesi Projesi**
258. Kara Ahmet Güreş İhtisas Kulübü Projesi
259. Şehrim Eyüp Sultan Projesi
260. Eski Eyüplüleri ve Aileleri Buluşturan Eski Eyüplüler Projesi (Alibeyköylüler ve Kemberburgazlılar da dâhil)
261. Eyüp Sorunları Hakkında Liselerde Bilgi Yarışması Projesi***
262. Liseler Düzeyinde Eyüp Konulu Resim, Kompozisyon, Şiir Yarışmaları Projesi***
263. Eyüp Kaymakçılık ve Kebapçılığının Canlandırılması Projesi
264. Haliç'te Oluşmakta Olan Kültür Havzasının Bir Parçası Olarak Alibeyköy'de Gözlemevi Projesi**
265. Haliç'te Kıyı Şeridi Düzenlemesi İçerisinde, Feshane (Şümerkbank) Binası Yanındaki Alan, Eyüp Sultan'ı Ziyaret Eden Sünnet Çocuklarına Eyüp'e Gelenlere ve Eyüplülere Hizmet Edecek Halka Açık Belediye Eğlence Merkezi Projesi**
266. Pier Loti Seyir Kulesi Projesi
267. Şehir Parklarını Tanıma Maksudı İle Gezi Düzenleme Projesi***
268. EMEK Eyüp Meslek Edindirme Kursları Projesi**

269. Eyüp Konulu Fotoğraf Yarışması Projesi**
270. Eyüp Sultan Haftası Projesi (Mayıs'ın 2. Haftası- Konser- Sergi- Sempozyum- Yarışma vb. yer aldığı)***
271. Eyüp Evleri Konulu Yarışma Projesi**
272. Belediye Öncülüğünde ENSAR İsimli Yardımlaşma Derneği Kurulması Projesi
273. Geçmişte Olduğu Gibi Günümüzde de Hacı Adaylarının Eyüp Sultan'dan Uğurlanması Projesi**
274. 2023 Yılı Hedefleri Raporunun Hazırlanması Projesi**

BELEDİyecİLİK

Sosyal Amaçlı Projeler:

275. Eyüplüleri Deprem Konusunda Aydınlatmak Maksadıyla Deprem Bilinci Seminerleri Düzenlenmesi**
276. Tüketiciyi Koruma Hizmetleri Projesi**
277. Fakir Vatandaşlarımıza Yardım Projesi***
278. Gezici Aşevi Projesi***
279. Gençlik Meclisi Projesi***
280. Gençlik Merkezi Projesi***
281. Çocuk Meclisi Projesi***
282. Halk Meclisi Projesi***
283. Halk Günü Projesi***
284. Spastik Özürlü Çocuklara Sahip Çıkılması Projesi**
285. Sokak Çocukları İçin Rehabilitasyon Merkezi Projesi
286. Özürlü Çocuklar İçin Eğitim Merkezi Projesi**
287. Alibeyköy Merkez'e Kreş Projesi***
288. Turizmi Geliştirme Projesi***
289. Başarılı Öğrencilerin Ödüllendirilmesi Projesi***
290. Yerel Kalkınma Platformu Projesi**
291. Alibeyköy'ün Sütlü Mısırlarını Tanıtmak Amacıyla Mısır Şenlikleri Düzenlenmesi Projesi**
292. Hizmetlerin Vatandaşa Ulaşması, Vatandaşın Hizmete Ulaşması Projesi (e-belediyecilik ve t-belediyecilik)**

Spora ve Sporcuya Yönelik Projeler:

İnsan sağlığını korunmasında, sporun da önemli bir paya sahip olduğunun bilinciyle sporun özendirilmesi ve sporcuların desteklenmesi prensipleriyle aşağıdaki projeler geliştirilmiştir.

- 293.** Eyüp Stadı Rehabilitasyonu Projesi: Tarihi Eyüp yerleşmesi içinde yer alan mevcut Eyüp Stadı içerisindeki binaların yenilenerek, yeni spor salonlarının eklenmesi (tenis, eskrim, okçuluk, atletizm, basketbol, voleybol vb.) ve sporun yaygınlaştırılması. Spor denildiği zaman sadece futbolun algılanmaması ve tesisten azami ölçüde faydalanılması için gerekli projelendirme çalışmaları yapılmıştır.***
- 294.** Haliç Sahilinde Spor Alanları Projesi
- 295.** Halı Sahaların Yaygınlaştırılması Projesi
- 296.** Eyüp ve Alibeyköy Bölgelerine Kapalı Yüzme Havuzu Projesi
- 297.** Toprak Sahaların Yaygınlaştırılması Projesi***
- 298.** Topçular'a Spor Tesisi Projesi
- 299.** Eyüp Sultan Bulvarı Spor Kompleksi Projesi
- 300.** Çırçır, Akşemsettin, Karadolap, Yeşilpınar, Güzeltepe, Emniyettepe, Sakarya ve Kemberburgaz Bölgelerine Sportif Tesisler Yapılması Projesi***
- 301.** Step ve Aerobik Salonu Projesi***
- 302.** Mahalli ve Amatör Kulüplere Spor Malzemeleri Desteği Projesi***
- 303.** Site İçlerine Basket ve Voleybol Sahaları Projesi***
- 304.** Yağlı Güreşler Düzenleme Projesi***
- 305.** Halk Koşuları Düzenleme Projesi***
- 306.** Futbol Turnuvaları Düzenleme Projesi***
- 307.** Bisiklet Yarışları Düzenleme Projesi***
- 308.** Uçurtma Yarışmaları Düzenleme Projeleri***

ÇEVRE

- 309.** Ülke Ekonomisine Önemli Boyutta Katkı Sağlayacak Olan Çöplerin İlk Elde Ayrıştırılması Projesi
- 310.** Su Kirliliğinin Önlenmesi Projesi
- 311.** Hava Kirliliğinin Önlenmesi Projesi
- 312.** Madencilik Faaliyetlerinin Denetlenmesi ve Maden Ocaklarının Yeniden Düzenlenmesi Projesi
- 313.** Baz istasyonlarının sağlığı tehdit edici özelliği göz önüne alınarak kurulacakları yerin insan ve çevre sağlığı için tehlike oluşturmaması amacıyla gerekli çalışmaların yapılması projesi

*** : Biten projeler.

** : Devam eden projeler.

5

STRATEJİK AMAÇLARIMIZ

5 2007-2011 YILLARI STRATEJİK AMAÇLARIMIZ

Eyüp Belediyesi, yaptığı kentsel ve kurumsal çözümlerinin yanı sıra paydaşların görüşleri de dikkate alarak ileriye doğru emin adımlarla yürüyebilmesine olanak sağlayacak stratejik amaçları belirlemiştir. Bu stratejik amaçlar, yıllık performans programları ile birimlerin ölçülebilir hedeflerine dönüştürülerek, her zaman olduğu gibi hem kurumun güçlendirilmesini hem de Eyüp'e kaliteli ve sağlıklı hizmetlerin götürülmesini hedeflenmektedir. Bu kapsamda Eyüp Belediyesi'nin 2007-2011 yılları arasında uygulayacağı stratejik amaçlar ve her stratejik amaç altında belirlenen hedefler verilmiştir.

5.1. KURUMSAL STRATEJİK AMAÇ

Hedeflere dayalı ve kontrol etme yeteneğine sahip bir yönetim oluşturulması, stratejik yönetim anlayışının esas alınması, birimlerde risk analizlerinin yapılması ve süreç yönetimine geçilerek süreçlerin iyileştirilmesi yoluyla modern bir kent oluşturmak için en etkin hizmetlerin üretilmesi ve tanıtılması.

Bu kapsamda, Eyüp Belediyesi'nde bilişim alt yapısının güçlendirilerek entegre yönetim bilişim sistemi oluşturulacak e-belediyecilik ve t-belediyecilik çalışmalarına etkinlik kazandırılacak. Teknolojik gelişmeler takip edilerek uygun teknolojiler kullanılacak, kurumsal kimlik ve toplam kalite yönetimi çalışmalarına başlanacak ve teknolojik gelişmeler ışığında bilgiler ve kullanılan araçlar sürekli yenilenecektir. Revizyonlar Avrupa Birliğine uyum sağlayacak nitelikte olacaktır.

Personel sayısının azaltılarak personel yetkinliği ve hizmet kalitesi arttırılacak, personel motivasyonu yüksek tutulacak, eğitimler düzenlenecek ve norm kadro çalışmaları tamamlanacaktır. Organizasyon el kitabı hazırlanarak çalışma yönetmelikleri güncellenecek ve insan kaynakları yönetim sistemi etkin bir biçimde hayata geçirilecektir.

Kaynaklar etkin bir şekilde kullanılarak vatandaş hizmetlerini aksatmadan tasarrufa gidilecek ve tahakkuk eden verginin tahsilât oranı sürekli olarak arttırılacaktır. Bürokrasi azaltılacak, şeffaflık, değişim ve vatandaş memnuniyetinin sürekliliği esas alınacak, vatandaş odaklı hizmet yönetimi uygulanacak. Prestij projeleri hayata geçirilecek, kamu kurumları arasında koordinasyon sağlanacak, katılımcı yönetim ve toplumsal uzlaş sağlanacaktır.

Üretilen hizmetlerde vatandaş beklentileri dikkate alınacak ve vatandaş memnuniyeti ön planda tutulacaktır. Ayrıca yapılan hizmetlerin farklı tanıtım araçları ile vatandaşlara duyurularak, vatandaşın belediye hizmetlerini algılaması ve haberdar olması sağlanacaktır.

Yukarıda açıklanan kurumsal gelişim stratejisini hayata geçirmek amacı ile 2007-2011 yılları arasında şunlar hedeflenmektedir;

- Kurum içi süreçlerin performansı sürekli ölçülecek, süreçler iyileştirilecek ve süreçler sadeleştirilecektir.
- Birimlerde bulunan arşivler dijital ortama alınacaktır.

- Her yıl personelin eğitim ihtiyaçları tespit edilecek, ihtiyaç duyulan eğitimler planlanacak ve gerçekleştirilecektir.
- Çalışanlar arasında iletişimi geliştirmek ve bilgi paylaşımını artırmak amacı ile her ay sosyal ve teknik nitelikli toplantılar düzenlenecektir.
- Başarılı personeller ödüllendirilecektir.
- Personel ile ilgili gerek duyulan yönetmelikler hazırlanacaktır (Performans Yönetimi, Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği vb. gibi).
- Bireysel performans değerlendirme sistemi oluşturulacaktır.
- Öneri sistemi hayata geçirilerek, bu sistem ile çalışanlarımızın önerileri sürekli olarak tespit edilecek ve hizmet üretiminde kullanılacaktır.
- Müdürlüklerin çalışma yönetmelikleri hazırlanacaktır.
- Çalışanların motivasyonunu artırmaya yönelik aktiviteler yapılacaktır.
- Yapılan hizmetlerin tanıtılması amacı ile birimlerde aylık basın-yayın raporu hazırlanacaktır.
- Halk meclisleri ve halk günleri yapılacaktır.
- Mahalle muhtarları ile toplantılar yapılarak mahalle ihtiyaçları birinci ağızdan öğrenilecektir.
- Sivil Toplum örgütleri ile toplantılar gerçekleştirilecek ve onların beklentileri belirlenecektir. Aynı zamanda bu örgütlerin kendi sosyal ve kültürel aktiviteleri desteklenecektir.
- Vatandaşların ihtiyaçları ve beklentilerini tespit etmeye yönelik araştırmalar yapılacaktır.
- Web sitesi sürekli güncellenerek, yapılan hizmetlerin tanıtımında etkin biçimde kullanılacaktır.
- Her yıl kurumun bilgi işlem ihtiyaçları sürekli olarak gözden geçirilecek ve ihtiyaçlar giderilmeye çalışılacaktır.
- Web sitesi üzerinden imar durumu verilmeye başlanacaktır.
- Kent Bilgi Sistemi tamamlanacaktır.
- Doküman Yönetim Sistemi kurulacaktır.
- Belediyenin ve müdürlüklerin ihtiyacı olan taşınmazlar temin edilecektir.
- Araçlarla yerinde tespit ve tahakkuk yapılacaktır.
- Tapu Müdürlüğü ile on-line bağlantı kurulacak ve birlikte hizmet verilmeye çalışılacaktır.
- İlçe genelinde işyeri ÇTV ve ilan reklâm vergisi denetimleri en etkin şekilde devam ettirilecektir.

- Tek sicil uygulamasına geçilecek ve vatandaşların bürokratik engeller ile sınırlanmadan rahat hizmet alması sağlanacaktır.
- Adresleri bozuk veya eksik olan mükelleflerin tespit edilmesi ve eksikliklerin giderilmesi çalışmalarına devam edilecektir.
- Belediye hizmet binası ve ekipmanların bakım ve onarımları aksatılmayacaktır.
- Acil durum ve sivil savunma ile ilgili aktiviteler, ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordineli olarak devam edecektir.
- Eyüp Belediyesi acil durum yönetim planı günün koşullarına göre güncellenecektir.
- Depreme karşı hazırlıklı olmaya yönelik olarak kurum içi ve kurum dışı bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır.
- Belediye araçlarının hizmetlerde etkin biçimde kullanılabilmesi için bakım ve onarımları aksatılmayacaktır.

Bu hedefler arasından 2007 yılında yapılacak olan faaliyet ve projeler, Eyüp Belediyesi 2007 yılı performans programında yer almaktadır.

5.2. KENTSEL STATEJİK AMAÇ

Hemşerilere ve ziyaretçilere yaşanılabilir bir kent sunulması, tarihi ve kültürel değerlerin açığa çıkartılması, tanıtılması ve geleceğe taşınması, Eyüp'ün inanç turizmi açısından Dünyanın en önemli merkezlerden biri haline gelmesi, ilçeye gelen turist sayısının artırılması

- Bu kapsamda; Eyüp'ün tanıtılması için her türlü araçtan faydalanılacak; kültürel aktiviteler artırılarak yerli ve yabancı halkın bu aktivitelere katılımı sağlanacaktır. Eyüp'ün şehirleşme konusundaki eksiklikleri giderilecek, şehir halkına yaşanılabilir çağdaş bir kent sunulacaktır. Vatandaşların değerleriyle Eyüp'ün değerleri, dünya şehirleri ile tanıştırlacaktır.
-
- Komşuluk ve site kültürü geliştirilecek, yeşil alan ve mesire yerleri çoğaltılarak çevrenin korunmasına yönelik yatırımlara öncelik verilecek; şehirdeki alt yapı yatırımları etkin şekilde sürdürülecektir. Karadeniz kıyılarında yeni yerleşim bölgeleri oluşturulacak, vatandaş odaklı ve katılımcı bir yönetim sergilenecektir. Bir sahil ilçesi olan Eyüp'te, Haliç ve Karadeniz kıyılarından daha fazla faydalanılacaktır.
-
- İlçenin vizyonuna uygun şehir planları yapılacak, diğer kamu yatırımlarının hızlandırılması için destek verilecektir. Doğal afetlere karşı gerekli önlemler alınacak, belediyenin acil durumlara karşı hazırlıklı olması sağlanacaktır.
-
- Ulaşım ve trafik problemleri çözülecek, sosyal donatı alanları arttırılacak. Eyüp; turizm, kültür – sanat, mesire alanı ve spor merkezleriyle ön plana çıkartılacak, sanayi bölgeleri genişletilerek nüfus oranında istihdam alanı oluşturulacaktır.
-
- Bu kapsamda 2007–2011 yılları arasında Kentsel Gelişim stratejisi kapsamında genel olarak şunlar hedeflenmektedir;
- 1/5000'lik planlara dayalı olarak 1/1000'lik uygulama imar planlarını yapılacaktır.(Ağaçlı Köyü, Çiftalan Köyü, Akpınar Köyü vb. gibi)
- Kat ve yeraltı otoparkları yapılacaktır.
- Kentsel Dönüşüm Projesi çerçevesinde vaziyet planları hazırlanacaktır.

- Yıpranan kent dokuları ile ilgili çalışmalar yapılacaktır.
- Tekkeler, kültür merkezine dönüştürülerek, bakım ve onarımları yapılarak işlevlendirilecektir.
- İlçede bulunan binaların dış cephelerinin düzenlenmesine yönelik standartlar geliştirilecektir.
- İlçeden bulunan mahallelere mahalle konakları yapılacaktır.
- Tarihi eser ve tarihi yapıların restorasyonlarına devam edilecektir.
- Hobi bahçesi uygulamaları hayata geçirilecektir.
- İlçenin değişik yerlerinde sosyal tesisler ve gençlik merkezleri kurulacaktır.
- Tarihi yapılarla ilgili envanter çalışması yapılacak ve bilgisayar ortamında tarihi eserlerin durumları takip edilecektir.
- Sit alanların ile ilgili çalışmalara devam edilecektir.
- Çevre ile ilgili koruma ve denetleme faaliyetleri her yıl olduğu gibi sürdürülecektir.
- Çevre gönüllüleri uygulaması gerçekleştirilecektir.
- Gerekli olan tüm kamulaştırma çalışmaları titizlikle yürütülecektir.
- İhtiyaçlar doğrultusunda mahallelerde sağlık ocakları yapılacaktır.
- Modüler semt sahaları yapılacaktır.
- İlçede bulunan sokak ve caddelerin altyapılarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- İmar uygulamaları biten yerlerde tapu dağıtımları yapılacaktır.
- Esnafa yönelik denetimler titizlikle yürütülecektir.
- İlçedeki sanayi kuruluşlarının envanteri çıkarılacaktır.
- Yeni parklar yapılacak; mevcut parklar, refüj ve meydanların tüm bakım ve onarım ihtiyaçları sürekli olarak giderilecektir.
- Ağaç, mevsimlik çiçek ve çalı grubu dikimine her yıl devam edilecektir.
- Piknik ve seyir terası olabilecek alanlar tespit edilecek ve uygun olanlar projelendirilerek hayata geçirilecektir.
- Parkların mobilya ihtiyaçları giderilecektir.
- Yeni çocuk oyun alanları oluşturulacaktır.
- Geri dönüşüm uygulamaları kapsamında çalışmalar yapılacaktır.
- Katı ve tıbbi atıklar düzenli olarak toplanacaktır.
- İlçede bulunan kaldırım ve tretuvarların boyaması, tamir ve bakımları yapılacaktır.

Bu hedefler arasından 2007 yılında yapılacak olan faaliyet ve projeler, Eyüp Belediyesi 2007 yılı performans programında yer almaktadır.

5.3. TOPLUMSAL STRATEJİK AMAÇLAR

Sosyal, kültürel ve ekonomik olarak gelişimin sağlanması, işsizlik ve yoksulluk oranının azaltılması, sosyal yardımlaşmanın, kente ve kentliye karşı aidiyet duygusunun geliştirilmesi, halkın eğitim ve kültür düzeyinin yükseltilmesi, kanunlarla verilmiş tüm hakların tatbik edilmesi

Bu kapsamda; poliklinik hizmetleri ve sağlık taramaları yaygınlaştırılacak, yerinde sağlık hizmetleri verilecek, koruyucu hekimlik yaygınlaştırılacak, gıda denetimleri etkinleştirilecektir. Güvenlik tedbirleri arttırılacak, uyuşturucu kullanımı ve satılması gibi olumsuzluklar ortadan kaldırılacaktır. İnsanlara, inançların özgürce yaşanabileceği imkânlar sunulacak, ahlaki değerler yükseltilecek, özürülüler rehabilite edilecek ve topluma kazandırılacak. Gençler için; danışma ve gençlik merkezleri kurularak, yönlendirici danışmanlık hizmetleri verilecektir. Aile hayatı korunarak kadınların sosyal hayattaki etkinliği arttırılacak ve aile kurumu güçlendirilecektir.

İlçede yaşayan vatandaşların kültürel ihtiyaçlarını karşılamak, ilçenin sahip olduğu kültürel değerleri ve kültürel atmosferi yaşatabilmek için her türlü aktivite (sempozyum, seminer, konferans, etkinlik vb.) bu kapsamda gerçekleştirilecektir.

Bu kapsamda 2007–2011 yılları arasında bu strateji kapsamında genel olarak şunlar hedeflenmektedir;

- Önemli gün ve haftalarda kutlama programları, anma törenleri, konferans, seminer, sempozyum vb. etkinlikler gerçekleştirilecektir.
- Aşure günü etkinlikleri düzenlenecektir.
- Mavi Haliç Koşusu düzenlenecektir.
- Bisiklet, basketbol ve voleybol turnuvaları düzenlenecektir.
- Yaz okulları açılacaktır.
- Hanımlara yönelik aerobik merkezi kurulacaktır.
- Üniversite sınavına girecek öğrencilere yönelik, tercih rehberlik bürosu kurulacak ve deneme sınavları yapılacaktır.
- Alibeyköy Mısır Şenliği düzenlenecektir.
- Sinema günleri düzenlenecektir.

- Geleneksel sünnet şöleni uygulamasına devam edecektir.
- Müzik günleri yapılacaktır.
- Sivil toplum örgütleri ve esnaf grupları ile toplantılar organize edilecektir.
- Beyaz geziler düzenlenecektir.
- Vatandaş memnuniyeti düzenli olarak ölçülecektir.
- Yardıma muhtaç vatandaşlara gıda ve giyim yardımları yapılacaktır.
- Okullar arası bilgi ve kültür yarışmaları düzenlenecektir.
- Eyüp Sultan Sempozyumları devam edecektir.
- Kentin muhtelif yerlerinde kütüphaneler açılacaktır.
- Uçurtma yarışları düzenlenecektir.
- Eyüp Şehir Müzesi açılacaktır.
- Fotoğraf yarışmaları yapılacaktır.
- Kent meclisi kurulacaktır.
- Farklı dillerde Eyüp rehberi hazırlanacaktır.
- Eyüp Belgeseli Projesi tamamlanacaktır.
- Eyüp Sultan Ansiklopedisi hazırlanacaktır.
- Eyüp Araştırmaları Merkezi Enstitüsü kurulacaktır.
- Eyüplü Bestekârlar CD seti projesi tamamlanacaktır.
- Eyüp Şiirleri- kitap ve CD'si yayınlanacaktır.
- Çocuk tiyatroları gösterime sunulacaktır.
- Öğrencilere burs ve eğitim desteği verilecektir.
- Boğaz gezileri düzenlenecektir.
- Özürlü insanlara ait bilgilerin yer aldığı veri tabanı oluşturacaktır.
- Vatandaşlara yönelik sağlık taramaları yapılacaktır.
- Yeni poliklinikler açılacaktır.
- Yaşlı hastalara evlerinde sağlık hizmeti verilecektir.
- Yeni doğan bebeklerin bebek sağlığı ve gelişimi taramaları yapılacaktır.
- Deprem konusunda halkı bilinçlendirici çalışmalar yapılacaktır.
- Çevre bilincini artırmak için okullara geri dönüşüm kutuları konulacaktır.
- Öğrenciler arasında çevre ile ilgili yarışmalar düzenlenecektir.
- Spor kulüplerine yönelik destekler devam edecektir.
- İlaçlama faaliyetleri etkin olarak yürütülecektir.
- Halk sağlığı ile ilgili olarak vatandaşlarımızı bilgilendirici dokümanlar oluşturulacaktır.
- Başiboş ve sahihsiz hayvanların rehabilitasyonu sağlanacaktır.

- Evlenen çiftlerin adına Eyüp, Alibeyköy, Kemerburgaz ve Rami bölgelerinde dikim alanı gösterilerek 'Benim de dikili ağacım var park ormanı' kurulacaktır.
- Toplu nikâh kampanyaları devam edecektir.

Bu hedefler arasından 2007 yılında yapılacak olan faaliyet ve projeler, Eyüp Belediyesi 2007 yılı performans programında yer almaktadır.

6 PERFORMANS DEĞERLENDİRME VE İZLEME YÖNTEMİ

Eyüp Belediyesinde birimlerin, yukarıda belirlenen stratejiler doğrultusunda oluşturdukları birim hedeflerinin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini periyodik olarak izlemesi amacıyla bir performans izleme ve değerlendirme sistemi geliştirilecektir. Bunun için her yıl yapılması gereken faaliyet ve projeler belirlenerek bütçelenecek ve her faaliyet ve projenin performansını ölçecek nitelikte performans göstergeleri belirlenecektir. Bu göstergeler için hedef değerler oluşturulacak ve periyodik olarak ölçümler yapılarak hedef değere ne oranda ulaşıldığı belirlenecektir. Performans açığı olan yerlerde iyileştirmeler gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda, 2007 yılı performans programı hazırlanmıştır.

7 PLANIN REVİZYONU

Eyüp Belediyesi Stratejik Planı, her yıl gözden geçirilecek ve gerekli revizyonlar yapılarak, günün koşullarına uygun stratejiler belirlenecektir. Bazı stratejiler güncellenecek, bazıları kaldırılacak ve yeni stratejiler oluşturulacaktır.

8 SONUÇ

Bu doküman, Eyüp Belediyesi'nin 2007–2011 yılında uygulayacağı stratejileri ve bu stratejilere bağlı olarak geliştirilmiş olan birim hedeflerini içermektedir. Stratejiler kapsamlı bir öz değerlendirme çalışması neticesinde belirlenmiştir. Her stratejinin mutlaka uygulanması amacı ile bu stratejiler, ilgili birimlerin hedefleri haline getirilmiştir. Hem stratejilerin hem de hedeflerin belirlenmesinde, belediyenin en üst yöneticileri ve müdürlerinin katılımı sağlanmıştır. Bunun planı sahiplenmek ve uygulamak bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

EK: KAYNAKÇA

1. Kamu Kuruluşları İçin Stratejik Planlama Kılavuzu, DPT, Mayıs 2003.
2. Türkiye Cumhuriyeti, İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dahil, Afet Önleme/Azaltma Temel Planı Çalışması, Son Rapor, Cilt V, Eylül 2002.
3. Eyüp Dönüşüm sürecinde Sosyal-Ekonomik-Mekânsal Yapı, Eyüp Belediyesi,2000, İstanbul.
4. Eyüp 10 Altın Yılı, Eyüp Belediyesi.